Barbu Delavrancea

LUCEAFĂRUL

Dramă în 5 acte

PETRU RAREŞ
LOGOFĂTUL BALOŞ
VORNICUL GROZA
PÂRCĂLABUL MIHU, în urmă hatman
PÂRCĂLABUL MATIAŞ
POSTELNICUL ALBOTĂ
PÂRCĂLABUL LICIU
SPĂTARUL ŞANDRU
BIV-VEL LOGOFĂTUL TROTUŞAN
PAN CRASNAŞ
PAN COSMA
CHELNĂRUL HÂREA
MOGÂRDICI
SANDOMIR
CORBEA
CREMENE
DOFTORUL ŞMIL
I-IUL OSTAŞ
AL II-LEA OSTAŞ
AL III-LEA OSTAŞ
AL IV-LEA OSTAŞ
UN COPIL DE CASĂ
O ISCOADĂ
ANDREA
ANTONIO
I-IUL PESCAR
AL II-LEA PESCAR
AL III-LEA PESCAR
AL IV-LEA PESCAR
AL V-LEA PESCAR
ELENA-DOAMNA
OANA
GENUNEA
NASTASIA
DOLGA
Boieri, ostaşi etc.

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

Nume Barbu Delavrancea - **LUCEAFĂRUL**

ACTUL I

Zidurile crenelate ale castelului din Suceava. La mijloc, un turn mai înalt. Pe sub turn, o poartă de zăbrele groase de fier prin care se vede curtea castelului. în dreptul porţii, o punte, lăsată peste şanţul cu apă, se sprijină pe două lanţuri groase. Pe dinăuntru, de-a lungul zidurilor, un brâu de scânduri pe care se plimbă ostaşi de pază. La apus, luceafărul argintiu.

SCENA I

MOGÂRDICI, CORBEA, SANDOMIR şi CREMENE, pe brâul de scânduri, cu sarici lăţoase, cu arcuri şi cu suliţi.

MOGÂRDICI, cu veşminte de război pe sub sarică, cam cu chef, stă jos pe brâu şi cu capul pe zid.

(Ceilalţi nu se văd încă.)

MOGÂRDICI *(în partea stângă a porţii):* Afurisită za... Numai curea şi oţele... Aş fi îngheţat de n-aş fi luat sarica... Vinul ţine de cald... dar, ploscă mică, vin bun şi foaie găurite... dă... *(S-apropie încet, din partea opusă, Corbea, Sandomir şi Cremene.)*

SANDOMIR: Cine-i acolooo?

MOGÂRDICI *(tresărind):* Cine să fie?

CREMENE *(întinde arcul):* Cin'e-acoloo... că dau...

MOGÂRDICI: Cremene, să nu dai, că te fac iască... Mă... (Se pitulă şi se ridică.) Eu sunt... Ce, eşti nebun?... Nu sunt eu mai mare, mă?

CREMENE *(abia ţinându-şi râsul):* După coif, aşa ar fi, dar nu după ce este sub coif. Nu te uita la za, ci la zidurile Sucevei... Zidurile Sucevei stau în picioare fiindcă şi noi stăm în picioare... Zaoa ta umblă pe două cărări...

MOGÂRDICI: Nu mai spune... vasăzică, ea e de vină... Bâr! frig al dracului!

(Corbea, Sandomir şi Cremene trec de cealaltă parte, la Mogârdici.)

CREMENE: Cum o duci cu veghea, bădiţă Mogârdici?

MOGÂRDICI: Mi-e frig, mi-e foame, şi foamea ca foamea, dar mi-e sete...

CREMENE: Bădiţă Mogârdici, dormişi ceva?

MOGÂRDICI: Cine? Eu? Şăguieşti?... Am umblat, am învârtit lancea, am întins arcul, am...

SANDOMIR: ...mângâiat plosca...

MOGÂRDICI: Ei, da, de ce nu?

SANDOMIR: ...Mă lăsai într-o rână...

MOGÂRDICI: Hî-hî!

SANDOMIR: ...şi, ca omul... închisei ochii, să văd cum îmi şade$_v$.

MOGÂRDICI: Hî-hî!

SANDOMIR: Stelele, reci ca-n nopţile de primăvară... Mă uit la ele, ele se uită la mine...

MOGÂRDICI: Tocmai!

SANDOMIR: Până mă fură o dulce aromeală...

MOGÂRDICI *(râzând):* A, a, aşa e!

SANDOMIR *(repede):* Şi paza?

MOGÂRDICI: Ce? ce?... Nu e adevărat... Zisei eu c-am adormit?... Tu ziseşi!

SANDOMIR *(strânge de mână pe Mogârdici):* Oh, ce mai sutaş!

MOGÂRDICI: Au!... Adică de ce nu te rogi tu, Sandomir neică, de moş-tău Groza să mă lase chelar, cum porunci Ştefăniţă două zile înainte d-a muri?

SANDOMIR: De moş Groza? Un' te poţi apropia...

CORBEA: E ostaş în toată legea!

MOGÂRDICI: E, vorbi şi mutu!... "E ostaş în toată legea!"... E, Sandomire, Sandomire, dacă ai vrea tu, ai zice tătâna-tău, logofătului Baloş, să mă lase ce apucasem să fiu... Fiecare cu ale lui. El cu condeiul şi cu paloşul, eu cu cheile şi cu poloboacele, el cu Divanul şi cu ostile, eu cu gârliciul şi cu tâlvul...[1] Dracul mă puse să nu mă dezbrac de za şi să n-arunc coiful şi sabia asta? Na... cap sec şi beţiv fudul... Şi chelar, şi înzăoat... până m-apucă vremea logofătului Baloş şi-a pârcălabului Groza... A! şi grozav mi-e de silă de meseria de ostaş! N-aş tăia un pui de găină să mă tai!... Ce râdeţi?... Vouă vă vine uşor... Sandomir, nalt ca un stejar, Cremene, lat în spete cât trei, şi Corbea, scuipat ostaş, negru, tăcut, ca o stâncă... Eu? Un burduf pe două picioare! Şi ce picioare... şontâc... şontâc...

CREMENE: Ei, cum trăişi tu cu Ştefăniţă, cu acea vijelie care răsturnă tot într-o clipă?

MOGARDICI: Mai mult răsturnat...

SANDOMIR: N-avea ce răsturna...

MOGARDICI: Turna, turnam, până cădeam... Şi-mi plăcea, şi de frică...

CREMENE: De frica cui?

MOGARDICI: A lui!

SANDOMIR: Era fioros?

MOGARDICI: Frumos şi încruntat; micşor, şi părea ca un munte; vesel şi trist; viteaz, şi plângea ca un copil; mândru, şi se juca cu mine ca mâţa cu şoricelul. Or nu se născuse deplin, or născut deplin, să-l fi luat din iele... Cine ştie?... "Mai rabdă, Mogârdici... Mai rabdă, şi mie mi-e sete"... Parcă-l aud... Ş-a treia zi căzu capul lui Arbore, ş-al lui Ţoader, ş-al lui Nicniţă, ş-al lui Căţeleanu, ş-al lui Ieremia, ş-al lui Săcueanu, ş-al lui Condrea, ş-al lui Sima, ş-al lui Cărăbăţ... Eram beat mort când începu urgia. Când trânti întâiul topor, sării din somn. Auzii glasul mulţimii care se rusa de domn. La al doilea,

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

mă trezii d-a binele. Ieşii din garlici, alergai şi văzui!... *(Ş-acoperă faţa.)* Oh! sunt clipe de la Dumnezeu când ai vrea mai bine să fii orb decât sa vezi!... *(Dă cu tăişul mâinii.)* Eh!... Eh!... Eh!... Capul lui Cărăbăţ se rostogoli bolborosind... Slava Moldovei îl blestema! Şi bătrânul Arbore, portarul Sucevii, care-i fuse ca un părinte!... Eh! *(Dă cu tăiuşul palmei.)*... N-aş vrea să fiu nici pârcălab, nici hatman, nici vornic, nici logofăt, nici domn!... Dar doamna Tana... Oh! Ce frumuseţe şi ce nenorocire!... Se zice...

SANDOMIR: Ce se zice? MOGÂRDICI: Că ea l-ar fi otrăvit...

SANDOMIR: Ş$_A$-a plecat nejudecată?

MOGÂRDICI: întreabă pe tat-tău, Baloş, că el ţine locul domnului...

CREMENE: Şi unde-a plecat?

MOGARDICI: În Muntenia. Era munteancă, fată a lui Neagoe Basarab. A sărutat pe jupânesele şi fetele curţii şi s-a suit în olac. Femeile plângeau. "Un' te duci, domniţă?" "La călugărie." Ş-a sărutat pe sor-ta Genunea, ş-a umplut-o de lacrimi, ş-a ieşit pe poarta asta, şi s-a dus la vale, şi s-a pierdut în neguri.

CORBEA *(şopteşte):* Genunea!

MOGARDICI: Ce ziseşi?

CORBEA: Nimic.

SANDOMIR: Cocoşii au început să cânte, şi luceafărul să se stingă.

CREMENE: E steaua care se stinge cea de pe urmă. Uitaţi-vă... ca şi cum ar clipi.

CORBEA: Mâine iar răsare, ş-apoi iar răsare, şi-n veci va răsări.

SAND$_A$OMIR: Mult o s-o ducem noi fără domn?

MOGARDICI: N-ar vrea tat-tău să fie?

SANDOMIR: Na!

MOGARDICI: Ba, zău c-ar fi bine. Om bun şi drept... Că pe tine - cât e el de mare - şi te pune de veghe ca pe orice copil de casă... S-ar duce vestea de Bubuig-vodă...

CREMENE: Ori Grozea...

SANDOMIR: Trebuie să fii viţă domnească...

MOGARDICI: Poi, Toader Baloş se zice c-ar fi boier vechi, vechi, de vro trei sute de ani şi mai bine, şi că s-ar fi trăgând, după spiţă, din franţuji, şi mai de dincolo...

CORBEA: De, hotărât, îmbătrânesc copil de casă! Pe cine păzim noi? Ce păzim noi?

CREMENE: Castelul din Suceava...

SANDOMIR: Şi Suceava...

CREMENE: Şi ţara...

CORBEA: Eh! boierii se ceartă pe cin' s-aleagă... Vorbe... vorbe... Eu să strâng calul în scări, şi să mă duc, şi să mă-ntorc viu sau să ma sfârtece duşmanii, şi să mai ia în copitele cailor!

(Se aude un huit. Toţi tresar.)

MOGARDICI *(speriat):* Cine să fie?

SANDOMIR: E glasul lui Groza...

MOGARDICI: Haiti! Fiecare la locul lui!

(Corbea, Sandomir şi Cremene se coboară şi trec în dreapta porţii. Se duc. Se fac nevăzuţi.)

SCENA II

MOGARDICI

MOGARDICI *(singur, îşi aşază coiful, ia suliţa şi se uită dincotro a venit uietul):* Cine-i acolooo?... Aici, Mogârdici!... Sunt caraulă... Nu răspunzi?... Nu?... *(Dârdâie.)* Mi-e frig... ba şi frică... Nu s-aude nimeni... Să mă las p-o parte... *(Nu se mai vede)* Cine-i acolooo?... Dă lozinca... Vorbeşte... Ori numai să urli... ca potăile la lună?... D-ar fi fost logofătul Baloş, l-ar fi luat gura pe dinainte ş-ar fi strigat: bu-bu-buuu!... Neamul bubuiugilor!... Sandomir al lui Bubuiug... Frumos nume... Ce mi-e Mogârdici, ce mi-e Bubuiug. *(Ridică capul.)* Un foşnet?... S-apropie?... Mi s-a părut... *(Nu se mai vede.)* Aşa... *(Cântă o melopee veche.)* Du, du, du, du... Du, du, du, du...

(În vremea aceasta s-apropie un om ostenit, înfăşurat într-un veşmânt gros şi lung până-n pământ. Trece puntea, pune mâna pe toarta porţii şi bate de câteva ori într-o bucată de fier. Răsunetul se pierde departe.)

SCENA III

PETRU RAREŞ şi MOGÂRDICI.

MOGÂRDICI *(sare în sus şi se uită geste Rareş):* Cine-i acolo?... Nu răspunzi?... Să nu dai, că ma mişc... adică să nu te mişti, că dau... *(Tremurând.)* Născătoare, o fi, or n-o fi?... Dacă n-ar fi fost, n-ar fi bătut... dacă e, de ce tace?... Ce vrea?... Ce vrei, mă omule?...

PETRy RAREŞ: Om bun...

MOGARDICI *(îl vede)* Bunul să-ţi cază la inimă... Om bun sunt şi eu... Adică bun-bun, da... hî... hî... Şi cum te cheamă, mă omule?

PETRU RAREŞ: Petru...

MOGARDICI: Petru... Petru... Petru mă cheamă şi pe mine... Eu spui policra: sutaşul Petru Mogârdici, fost ajutor al

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

căpitanului copiilor de casă, fost chelar al măriei-sale vodă, luatul din văzduh... Că numai pe vite le cheamă fără policră: Miercana, Dumana, Lăbuş... Hoţul!

PETRy RAREŞ: Petru Rareş Majearul...

MOGARDICI: Cum-cum?

PETRy RAREŞ: Petru...

MOGARDICI: P-al treilea nu l-am înţeles.

PETRy RAREŞ: Majearul...

MOGARDICI: Mă-ga... Aşa... Nu cunosc... Eu auzisem altfel... Că nu puteam crede...

PETRU RAREŞ: Deschide-mi, şi Sfântul Petru să-ţi deschidă porţile raiului...

MOGARDICI: A! asta deloc... alilalte cât mai târziu...

PETRy RAREŞ: Sunt rupt de oboseală...

MOGARDICI: Eu te-am rupt! De m-ai rupe-n bucăţi, ş-asta n-o fac.

PETRU RAREŞ: D-aş fi un câine spart de mistreţ, te-ai îndura.

MOGARDICI: Spart-nespart, aşa ne-au poruncit logofătul ăl mare, Toader Baloş Bubuiug, şi Groza, ăl mai mare peste oşti, că până n-ar spune lozinca să nu deschidem... Şi eu nu ţi-o spui, spune-o tu, şi dau porţile de perete...

PETRU RAREŞ: ...L-am cunoscut pe Toader... Era pisar pe vremea lui Ştefan cel Mare, sfântul meu părinte...

MOGARDICI: Cum-cum?

PETRU RAREŞ: ...L-am cunoscut pe Groza... Era copil de casă... Douăzeci şi trei de ani am petrecut printre străini, mai mult închis ca slobod... De câte ori n-am tras zăvorul ista, de câte ori n-am pus mâna pe toarta asta şi de câte ori n-am izbit aşa... *(Bate în poartă. Mogârdici se sperie.)* O!

pământ sfânt al ţării mele! *(Se închină şi sărută pământul.)* Te moaie de lacrimile astea mai nainte d-a te dospi cu sângele meu!

MOGARDICI: Ai?... E cam nebun... *(Tare.)* Ascultă!

PETRU RAREŞ: Ascult.

MOGARDICI: Ai ceva arme la dumneata, să nu dăm de vrun beteşug... Ia apropie-te, şi... să nu te mişti, că dau... *(Ridică arcul.)* Nu prea mult... Să văd... Scutură dulama... *(Se pleacă după zid.)*

PETRy RAREŞ: Cum vrei să vezi de te pleci după zid?

MOGARDICI: Asta e treaba mea... Vreau să te vad fără să mă vezi... Uu! Corbea! Cremene! Sandomir!

(Corbea, Cremene şi Sandomir vin repede.)

SCENA IV

PETRU RAREŞ, MOGARDICI, CORBEA, CREMENE şi SANDOMIR.

MOGARDICI: Bine că veniţi... Un nebun... Se-nchină, sărută pământul... Ce-o fi vrând? Nu ştiu...

SANDOMIR: Ce vrei, străine?

PETRy RAREŞ: Vreau ce vrea Moldova şi Dumnezeu!

MOGARDICI: Nu vă spusei eu?... Dar ce vrea Dumnezeu şi ce vrea Moldova?

PETRU RAREŞ: Dumnezeu vrea legea şi Moldova pe Ştefan ce l Mare!

MOGARDICI: E, Ştefan e ţărână...

PETRU RAREŞ: Cel ce-a pierit trăieşte încă, cel ce trăieşte va pieri iar şi din el va răsări iarăşi...

SANDOMIR: Ce glas! Îţi merge la inimă...

CREMENE: Parc-ar fi cu minte... dar, nu pricep...

PETRU RAREŞ: În curând vei pricepe... Chemaţi pe Baloş şi pe Groza... Aci, dinaintea castelului, să judece şi să ale-agă.

(Corbea face semn lui Cremene ca să-i cheme.)

MOGÂRDICI: Ce-o fi vrând?

COREiEA: N-a spus?

MOGÂRDICI: Ce-a spus?

CORBEA: Mult...

MOGÂRDICI: Ai priceput?

CORBEA: Priceput.

MOGÂRDICI: Tot?

CORBEA: Cât e dat omului să priceapă: Că e un om. Mogârdici.

MOGÂRDICI: Eu deloc.

PETRU RAREŞ: Ascultă, Mogârdici... căci Mogârdici te cheamă.

MOGÂRDICI: Doar n-a să mă cheme Ma-jea-rul!

PETRU RAREŞ: ...ţie ţi-am spus ceea ce ei nu ştiu, şi parc-aş fi suflat vorbele mele intr-o jitniţă[1] au pe gârliciul pivniţii de sub pridvorul castelului...

MOGÂRDICI *(râzând):* Da, cunosc!

PETRU RAREŞ: De e cineva om, îl cunosc nu după chipul lui...

MOGÂRDICI: Dar după ce?

PETRU RAREŞ: ...ci după sufletul lui...

MOGÂRDICI *(râzând):* Eu n-am suflet?

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PETRU RAREŞ: Ba ai, dar e întunecat...
MOGÂRDICI *(râzând, dă sarica jos şi arată la cap):* Ei, nu vă spusei eu?
PETRU RAREŞ: O! poţi să pai şi mai înzăoat... Sub platoşa ta, d-ar fi şi de 50 de oca, sta un suflet bun şi moleşit...
MOGÂRDICI: Ai?
PETRU RAREŞ: ...iar nu suflet bun, dar tare, cum se cuvine unui ostaş. Şi cin' şi-a bătut joc de tine c-un coif de vicleim şi c-o za parc-ar fi de râmlean? Ei, d-ar purta-o un om din Râm de acum cincisprezece sute de ani... Dar o pQrţi tu, Mogârdici...
MOGÂRDICI: Mi se pare că m-a luat la vale...
PETRU RAREŞ: E un mare meşteşug să îmbraci pe un om cu veşminte omeneşti şi să nu paie om...
MOGÂRDICI *(supărat):* Poi te-aş pofti să vii şi mâine... să-ţi deschid...
PETRU RAREŞ: Mâine se va vedea dacă astăzi n-ai fost paiaţă. Un fier mâncat de rugină îl arunci în foc şi-n apă şi s-alege ceva... Nasul tău prea e roşu şi prea ţi-e frică de suliţă pe care o$_A$ ţii în mână...
MOGÂRDICI *(vrea să-l împungeai suliţa):* Uite... Uite...
COREiEA *(dându-i peste suliţă):* îl cunoşti?
MOGÂRDICI: Nu.
CORBEA: Atunci?
MOGÂRDICI: Dar vrei să-mi fie prieten? Ei, ce are, mă rog, nasul meu?... Cam roşu, ca un măr domnesc, din pricina soarelui. Uite-acolo, da' ce, ţi-am cerut pe fiică-ta or pe sor-ta de nevastă?
PETRU RAREŞ: Fată n-am, soră... o fi trăind?
MOGÂRDICI: Ai or n-ai?
PETRU RAREŞ: O mai fi trăind?
MOGÂRDICI *(râzând):* De s-a născut şi n-a ieşit cu picioarele înainte, trăieşte... Să n-ai nici o grijă...
PETRU RAREŞ: A!... Nu, nu se cade să mă supăr de-o închipuire de om...
MOGÂRDICI *(râzând):* închipuit, eu?
PETRU RAREŞ: închipuit? nu; închipuire? da.
MOGÂRDICI *(râzând):* Ei, nu vă spusei eu? *(S-aude o mişcare.)*
CORBEA: Sât!... Logofătul Baloş, cu mersul lui de neam ales, şi Groza, cu părul roşcat ca focul, cu barba alburie... cât e de gros şi calcă a lup flămând...

SCENA V
Logofătul BALOŞ, pârcălabul GROZA, CREMENE,
PETRU RAREŞ, CORBEA, MOGÂRDICI şi SANDOMIR.

MOGÂRDICI *(de sus):* Nu deschide, stăpâne...
SANDOMIR: Ziua, singur, fără arme... nu poate fi decât un om bun...
(Corbea, Mogârdici, Sandomir se dau jos. Poarta se ridică şi apar în pragul punţii logofătul Baloş cu toţi ceilalţi. Petru Rareş îşi descoperă capul şi se pleacă înaintea lor.)
LOGOFĂTUL BALOŞ *(după ce măsoară din ochi pe Petru Rareş):* Şi de un' te-a suflat vântul?... De te-aduce vro judecată, s-o facem. De aduci vro ştire, s-o ascultăm. De te mână vrun gând rău... n-ai nimerit-o... Ce vrei, străine? Spune pe şleau.
PETRU RAREŞ: Străin am fost pe Vosfor, sub cerul, pe apa şi pe pământul cel mai blagoslovit de Dumnezeu. Străin şi închis am fost în cele şapte turnuri gălbui de lângă marea albastră ca peruzeaua. Fugar şi huiduit, am trecut munţii de pe la mijlocul Turciei. De multe ori am înfundat ocniţele cetăţilor Semendria, Haliciu, Buciaciu, Cameniţa şi Cerni-Ostrov. Am împlinit 43 de ani, şi mai mult de jumătate din viaţa mea, m-a supus Atotţiitorul la toate încercările, şi m-a bătut cu toate nenorocirile, şi m-a rănit cu toate suferinţele. Pe Iov nu crez să-l fi chinuit mai mult, căci în sufletul meu simt toate plăgile de pe trupul lui Iov. Şi Iov nu s-a îndoit de mila Celui-de-Sus... Şi eu am crezut neclintit în tăria lui vecinică...
PÂRCĂLABUL GROZA *(către Baloş):* Bine grăieşte!
PETRU RAREŞ: Mă iartă, boierule...
PÂRCĂLABUL GROZA: Vorbeşte...
PETRU RAREŞ *(către Baloş):* ...dar, după câte-am îndurat, îmi tăiaşi curajul de la început...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Ce ţi-am zis eu?
PETRU RAREŞ: Că sunt străin!
LOGOFĂTUL BALOŞ: Străin... de Suceava...
PETRU RAREŞ: De castelul aista? De m-aţi lega la ochi, pe dibuite v-aş duce şi v-aş spune unde a fost cămara de odihnă a lui Ştefan cel Mare, unde iatacul doamnei Maria, unde al armelor, unde paraclisul cu iconostasul la care îngenunchea cel care n-a îngenuncheat înaintea nimărui... M-au cunoscut trecătorile, drumurile, munţii cărunţi, apele limpezi şi codrii albăstrii ai Moldovei... adică le-am cunoscut pe toate în zilele grele şi zilele de slavă... Şi tocmai aici să fiu străin? Aici, unde-am crescut, unde am încălecat caii domneşti, fără şea, fără frâu, cu mâna înfiptă în coama lor, gonind ca o stafie sub privirile arhanghelului pe care-l văd oriunde-mi întorc ochii, pe care-l aud oriunde mi-aţintesc urechea, pe care-l simt pretutindenea, în mine şi arară din mine!
Pârcălabul Groza *(mişcat):* în el? Cine să fie ăsta?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Ei, cine eşti?
PETRU RAREŞ: Petru-voievod! *(Toţi tresar.)*
LOGOFĂTUL BALOŞ: Petru Pribeagul?

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PETRU RAREŞ: Am pribegit 22 de ani, dar nu sunt Petru Pribeagul, ci Petru Rareş, fiul Rareşoaii, ş-al... *(Se închină)*

PÂRCĂLABUL GROZA: Ş-al?

PETRU RAREŞ: Şi-al lui Ştefan cel Sfânt!

LOGOFĂTUL BALOŞ *(emoţionat):* Tu?

PETRU RAREŞ: Eu, Baloş! Ştiu că eşti logofătul Toader Baloş, te-am cunoscut acum 30 de ani, erai diac al treilea, într-o zi, scriai un sinet de danie şi cerneala se întinse la un mislete, şi pătaşi pielea de viţel. Logofătul Tăut azvârli cu călimările şi-ţi rupse urechea. (Baloş, fără să vrea, se pipăie la urechea stângă.) Mă-nvârteam pe lângă tine. (îmi ziceai: "Petru cucuietu"). Când sângele începu să picure pe obrazul tău, eu începui să plâng şi sărutai pulpana bătrânului Tăut, şi-i zisei: "Eu sunt de vină, pan logofete!" Mă luă de chică, mă răsuci şi mă dete afară. Peste-o săptămână te duceai la pârcălăbia Novogradului, neputând răbda ruşinea d-a fi lovit pe nedrept de marele logofăt... Dar... mă uit... şi nu te mai cunosc...

LOGOFĂTUL BALOŞ: Eu... nu te cunosc... îmi spui întâmplări adevărate, dar tocmai fiindcă sunt adevărate, câţi nu le-or fi ştiind?

PETRU RAREŞ: Mă cunosc clucerul Moghilă, pârcălabul Grumază, vornicul Jurj şi câţi alţii, cărora Ie săream pe genunchi şi le petreceam deştile răschirate prin păr şi prin barbş...

PÂRCĂLABUL BALOŞ: O! e demult... I-a coperit pământul! Morţii nu pot a vorbire despre noi, noi putem să vorbim despre ei...

PÂRCĂLABUL GROZA: Eu aş şti p-un Petru, cam ca tine de nalt, frumos băietan - nu zic, frumos eşti şi tu - cu mustăcioara subţire - tu ai barbă înspicată şi mustăţi negre şi lungi - alb şi rumen la faţă - tu eşti prăjit de soare - subţire şi sprinten - tu eşti pietros şi voinic. Vremea a prefăcut boierimea şi ţara. Şi tu - de vei fi ăla - n-ai scăpat neatins. Din mândreţea de copil te văz bărbat zdravăn - dacă ai fi ăla. Ar trebui să se ridice măria-sa de la Putna şi să mărturisească că tu eşti Petru al Răreşoaiei ş-al... *(Se închină.)* Altfel, nu glumim! Cu dovezile ce dăduşi... ai umplea ţara de sămânţa lui Ştefan cel Mare!... Corbea, Sandomir, Cremene, să... *(Face semn să-l ia.)*

PETRU RAREŞ: Numai în castelul din Suceava nu fusesem închis...

MOGÂRDICI *(râzând):* A, e bine la noi! Umbră... cât lumea! Dormi şi habar n-ai de e ziuă, de e noapte... Guzgani... câţi pofteşti... cenuşii, şi mari, şi lacomi... Trei tătari, scoşi de la răcoare, unul n-avea nas, altul urechi, şi-al treilea... la o mână cu trei deşte şi la un picior cu două... E, ai dracului guzgani...

PETRU RAREŞ: Să vă dau şi alte dovezi...

LOGOFĂTUL BALOŞ: Da, căci, din ce-ai spus ar trebui să dovedeşti dovezile tale... Cremene, cheamă şi pe ceilalţi din castel. *(Cremene se duce.)*

PETRU RAREŞ: Da, să vie toţi, să scoatem lumina de sub obroc.

MOGÂRDICI: S-o scoatem... de ce să n-o scoatem?... Dacă o vrea să iasă... Nu vă spuneam eu?

CORBEA: Nu te-amesteca!

MOGÂRDICI: De ce să nu m-amestec?... Boierii au dreptate... Un pârlit află din auzite c-ar fi gol scaunul Moldovei, şi ţop şi el... "Eu sunt Petru, copilul Răreşoaiei ş-al lui"... Doamne, iartă-mă! *(Se închină.)*

(Vin boierii, pan Trotuşanu, pan Mihul, pan Liciu, pan Şandru, pan Matiaş, pan Crasneş, pan Cosma, pan Albotă, chelarul Hârea şi Cremene.)

LOGOFĂTUL BALOŞ: Boieri, care din voi cunoaşte pe drumeţul acesta?... Să mărturisească.

ALBOTĂ: Chipeş om, dar nu-l cunosc.

CRASNEŞ: Să-l vedem... Nu-l cunosc.

TROTUŞANU: Mai degrab' aş cunoaşte ce este decât cine este, cât face decât cine I-a făcut. Ar fi ostaş, aşa s-ar crede după uitătură. Ochii lui joacă, ne măsoară şi ne cuprind; mâna dreaptă are bătături, semn c-a tras paloşul de multe ori în viaţă, şi-o ţine dezlipită de trup, ca şi cum ar fi gata de trântă dreaptă.

MATIAŞ: Şi ce vrea, logofete Baloş?

LOGOFĂTUL BALOŞ: Zice c-ar fi Petru...

TOŢI: Care Petru?

LOGOFĂTUL BALOŞ: Al Răreşoaiei... ş-al... *(Se închină.)*

TOŢI: Ei!... Să dovedească!

MOGARDICI: Boieri dumneavoastră, de mine dete cu ochii întâi şi întâi... şi mi-a spus alte alea... că "cel ce-a pierit trăieşte încă"... Dacă a pierit, cum de trăieşte, dacă trăieşte, cum d-a pierit? Asta e vorba? Şi şi-a făcut cruce, şi s-a plecat, şi-a sărutat pământul... E cam...

(Petru Rareş priveşte apăsat pe Mogârdici, care începe să se clatine şi să dea îndărăt.)

PETRU RAREŞ: Nu mă cunoaşteţi, nu vă cunosc. Ne vom cunoaşte. De o lună am părăsit Polonia. Am lăsat la graniţele ei 4.000 de călăreţi, pe care craiul Poloniei mi-i pusese la poruncă, să mă arunc asupra Moldovei şi să mă sui în scaunul ei. Nu am vrut. Cine domneşte în silnicie nu e domn. Şi-am zis călăreţilor, gata de pradă, că "nu trebuie". Într-un suflet trecui Prutul. Se zice că cocorii se îmbată de bucurie, ca de vin, când se întorc primăvara şi-şi găsesc cuibul. D-aş putea să sorb aerul Moldovei cu patima cu care-l sorbii la întâia zi, dupe 22 de ani de pribegie, suflarea mea v-ar arde şi aţi simţi din cine mă trag şi ce dreptăţi înfăţişez eu vouă! Deh, să las inima. Inimă fără cap, corabie fără cârmă... Ajunsei la Hârlău. Văzui pe bătrâna mea maică. Crezui c-aş fi omorât-o strângând-o în braţele mele. îmi dete o Vivlie şi îmi zise: "Aci zice despre ţine tată-tău!" Iacă Vivlia, *(Scoate o carte de sub dulamă.)* Şi iacă ce se glăsuieşte la faţa a doua de la evanghelia lui Marcu: "La a cincisprezecea zi a lunei lui avgust 6992, Măria a născut un copil care se va chema Petru. Şi acest fecior să se ştie că este din Maria şi din Ştefan-voievod. Scris-am eu, Luca Arbore, portarul Sucevei." Iscălit: "Io, Ştefan-voievod". Cunoaşteţi scrisul lui Luca Arbore şi-al voievodului vostru... Ei, socotiţi... *(Dă cartea în mâna logofătului Baloş. Boierii se grămădesc.)*

LOGOFATUL BALOŞ: Da... da... parc-ar fi...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PÂRCĂLABUL GROZA *(emoţionat):* Da, al lui... Slovele cletănate...
LQGOFATUL BALOŞ *(lui Groza)*: Cum îţi tremură mâna...
PÂRCĂLABUL GROZA: îmi tremură... nu ştiu de ce...
PÂRCĂLABUL LICIU: Am colea un sinet de împărţeală, de la Milostivul. S-apropiem iscăliturile. Aşa... aşa... acelaşi mers... aceeaşi aruncătură... aidoma... Doar că-n carte s-a iscălit mai neted şi-n sinet mai tremurat. A fost mai tânăr... era mai bătrân...
TROTUŞANU: Scrisul lui Arbore îl cunoaşteţi?
MIHUL: De ce? N-ar fi destul iscălitura domnului?
ŞANDRU: De ce?
COSMA: Cum e asta?
TROTUŞANU: Nu pricepeţi? Una de alta se ţin: scrisul şi iscălitura. Dacă altcineva a izvodit scrisul lui Luca, atunci şi iscălitura domnului e mincinoasă. Nu credeţi ochilor, care mai totdeauna vă înşeală, ci minţii, care numai câteodată se înşeală.
PETRU RAREŞ: Aşa e, are dreptate boierul. *(Mişcare între boieri.)*
TROTUŞANU: Eu, în vremea din urmă, cunoscui scrisul lui Arbore. Slovele lui, ca stârcii... De... prea e bine scris... Deşi e cam de mult... leat 6992... Să fi scris el?... N-aş şti ce să zic... Altfel... Dumnezeu să-l ierte, că Ştefăniţă îi ticluise o carte către Ptru-vodă... *(Priveşte spre Petru.)* Să fi jurat că e de el... Şi să mă iertaţi... Să zicem că scrisul ar fi al lui Luca Arbore şi iscălitura a lui Ştefan-voievod... A cui e Vivlia asta?
PETRU RAREŞ: A Mariei a fost, acum e a mea.
TROTUŞANU: A fost a cuiva şi acum e a altcuiva... Punga asta e a mea, dar punga asta am putut s-o fur...
PETRU RAREŞ *(tresărind):* Eu să fur?
TROTUŞANU: Nu te supăra...
MOGARDICI: O! domol, ia-o domol...
TROTUŞANU: ...că supărarea dovedeşte când că e aşa, când că nu e aşa. Unii se supără cu dreptate, alţii cu strâmbătate... Cum am putea să hotărâm de mânia dumi-tale fără să te cunoaştem?
PETRU RAREŞ: *(cutremurându-se):* Vasăzică, am furat-o... o!
TROTUŞANU: Nu... nu... Şi nu zic că "nu" se împotriveşte lui "da" ...Ai adus o carte. În carte, un sinet, un scris, şi după scris o iscălitură. Iscălitura seamănă cu a voievodului Ştefan. Scrisul, pe fiinţă de adevăr, nu-l cunoaşte nici unul c-ar fi al portarului Arbore. Atunci cum vrei să credem că iscălitura ar fi adevărată?... Şi, în sfârşit... câţi ar fi... luat Vivlia asta de la Răreşoaia ar fi copiii lui Ştefan cel Mare?
PETRU RAREŞ *(emoţionat):* A! izgonit de Bogdan, prigonit de Ştefăniţă, şi când nu e nimeni pe scaunul Moldovei, necrezut de nimeni şi urgisit de toţi!
(Se aude un fâsâit uşor.)
LOGOFĂTUL BALOŞ: Ce e, Corbea?
CORBEA: Vin jupânesele.
MOGARDICI: Ca nişte hulubaşi domneşti care-şi părăsesc cuiburile calde, aşa merg de tihnit şi de molcom...
PETRU RAREŞ *(tresare):* A, trăieşte Oana?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Trăieşte, biata Oană...
PETRU RAREŞ: Biata?... De ce?
LOGOFĂTUL BALOŞ: De multe... de multe... că-ţi îngheaţă inima...
(Vin şi se aşează împrejurul logofătului Baloş, Oana, Nastasia, Genunea şi Doica.)
PETRU RAREŞ *(după ce le priveşte pe toate):* Care e Oana?
CREMENE: N-o cunoaşte? A!
MOGARDICI: De un' s-o cunoască? Ce, a mai văzut-o?
(Boierii privesc cu deosebite înţelesuri. Trotuşanu face un gest de îndoială.)
PETRU RAREŞ *(emoţionat):* Cine e Oana?
OANA *(liniştită):* Eu sunt.
PETRU RAREŞ *(înmărmurit):* Tu eşti?... Ah!...
OANA: Ce vrea străinul acesta?
PETRU RAREŞ: De la toţi "străin" m-a mâhnit, de la tine mă năbuşe! Bine ar fi fost să fi fost surd în clipa în care deschiseşi buzele! Nu mă judeca după chip. Văd cum nenorocirile au săpat urme adânci şi-ntr-al tău... Când mă gândesc... O! dar nu-ţi spune nimic glasul meu?
OANA *(mirată):* Nu!
PETRU RAREŞ: Nu-ţi aduci aminte...
OANA: Nu te cunosc!
PETRU RAREŞ: A! staţi, boieri!... Aţi auzit că Ştefan însemna pe copii... cel puţin pe cei făcuţi cu Răreşoaia, biată maică-mea...
OANA *(mirată):* El... Petru Rareş?... I...
PETRU RAREŞ *(dă dulama jos şi rămâne într-o armură. Se descheie şi îşi arată spata dreaptă):* Priviţi... Iacă semnul că sunt al lui Ştefan-voievod...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Văz un cerc... dar, ştiu eu...
PÂRCĂLABUL GROZA: Cercul cu care însemna... mă iartă... vitele domneşti, ca să nu se amestece cu alte herghelii...
MOGÂRDICI: Şi cu cirezile de boi...
PETRU RAREŞ *(lui Mogârdici)*: Tu... *(Mogârdici se dă afund în mulţime.)*
TROTUŞANU: Semnul acesta a putut fi făcut acum 40 de ani, dar şi acum 10 ani. Ş-apoi ce copil, d-al lui Ştefan cel

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

Mare, aţi aflat - cum zice dumnealui - însemnat cu fierul roşu la naştere?

OANA: Pe mine m-a înfierat, dar nu pe spata dreaptă, cu pe umărul stâng, şi nu c-un cerc, ci c-un luceafăr.

TROTUŞANU: Ce deosebire!

LOGOFĂTUL BALOŞ *(către femei):* Ce ziceţi şi dumneavoastră?

NASTASIA: Cum ar pătrunde mintea noastră unde nu pătrunde a dumneavoastră? Să dovedească că e copilul Răreşoaiei şi-al lui... Eu sunt femeie, şi când vreau ceva, pot, dacă dreptatea e de partea mea. Ce crezi, Doica, că întruna îndrugi că văduvia Moldovei se va sfârşi...

Doica: Ce să cred?

LOGOFĂTUL BALOŞ *(luiRareş):* O biată bătrână-bătrână, de pe vremea domnului... Ghiceşte ce va fi...

DOLCA: Nu ghicesc, maică, ci ce va fi câteodată mi se arată. Aşa mi s-arată şi drumul domnului p-o lumină, că nu e nici noapte, nici zi... Când sosi străinul?

MOGARDICI: Veni aşa, nechemat de nimeni... Adevărat că nu te-am chemat eu?... Luceafărul dimineţii se stingea, că n-aş fi putut citi, cu toate că n-am învăţat să citesc. Şi mi-era frig, şi mi-era somn, şi mi-era sete...

(Groza îi face semn să tacă.)

DOLCA: Că va veni, va veni... dar c-a picat...

GENUNEA *(în extaz): A* picat! a picat!... Aseară visai că vodă intră-n castel fără de veste... şi azi... iată-l!...

TROTUŞANU: E! închipuiri de copil...

LOGOFĂTUL BALOŞ *(surâzând):* Un plod răsfăţat... Cin' să se uite în gura ei?... Nunea, nu mai spune prostii...

GENUNEA: Tată, aşa era... Cum îl văd... Nu mă credeţi?... Bine...

PETRU RAREŞ *(care tot timpul s-a gândit, tresare):* Înainte d-a vă părăsi...

PÂRCĂLABUL GROZA: Greu să ne părăseşti! Or vei fi domn, or vei fi dat judecăţii ca înşelător de domnie!

PETRU RAREŞ *(scoate un pumnal):* înainte d-a vă părăsi...

PÂRCĂLABUL GROZA: Ei, aia poţi s-o faci...

PETRU RAREŞ: ...am să vă spun un basm pe care nimeni nu-l ştie...

MOGARDICI: Uite, uite, iar l-a apucat... iar sărută pământul...

(Petru Rareş se uită la Mogârdici. Mogârdici dispare.)

PETRU RAREŞ: A fost odată un chezar, bun ca pâinea caldă, viteaz cât nu-i sta cetate înainte, bătrân că n-a murit decât când a vrut, şi cu credinţă în Dumnezeu, că lumea îi zicea cel Sfânt. Pe lângă el se pripăşiseră o fată şi-un băiat. Şi fata era mai mică, şi băiatul mai mare. Şi amândoi crescură sub privirile lui, ca două flori sub razele soarelui. Şi nu ştia unul de altul al cui e şi din ce neam s-ar trage. Şi crescură în neştiinţă. Fetei îi zicea Sulcina şi băiatului Drumeş. Chezarul îi iubea ca pe ochii din cap. Şi Sulcina era bălaie, cu părul galben ca spicul copt şi rotunjit pe spate... Ca al dumitale...

GENUNEA *(îl priveşte în extaz):* Da? ca al meu?

PETRU RAREŞ: ...că parcă ar fi fost băiat... ca dumneata...

GENUNEA: Aşa sunt eu? îmi pare bine...

PETRU RAREŞ: Şi abia împlinise pe la Florii 14 anişori... şi Drumeş 21... chezarul era bolnav. Intr-o zi, ce-i abătu, să cotropescă un ţinut ce zicea că e al lui, şi era al lui, într-adevăr. Chezarul plecă şi-l luă cu dânsul şi pe Drumeş. Şi Drumeş se bătu ca un zmeu, că iubea pe chezar, şi pasămite şi pe fata cu părul galben ca spicul copt. Şi se întoarse chezarul biruitor dar şi mai bolnav. Intr-o zi, Drumeş ieşi din întâmplare pe un cerdac descoperit... cum ar fi acela unde lucrau fetele domniţei Măria...

OANA: De unde ştie omul acesta cerdacul castelului?

PETRU RAREŞ: ...şi văzu pe Sulcina, care se ducea repede pe lângă o fântână de piatră, ca aceea din ograda castelului vostru...

OANA *(tresărind):* De unde ştie aşa de bine ce este-n castelul pe care nu l-a văzut niciodată?

PETRU RAREŞ: ...Şi Drumeş opri pe Sulcina. "Ce fugi, Sulcino?" "Nu, Drumeş." "De ce-ţi sunt ochii roşii? Ai plâns?" "Nu." "Ba da, ochii tăi sunt turburi"... "Ce ochi să rămâie senini când ai bunului chezar ard!"...

OANA *(agitată):* Dar nu era nimeni acolo!

PETRU RAREŞ: "Olecuţă de odihnă, şi se-ntremează zmeul bătrân, şi se face bine"... "Bine? Bine să-i dea Dumnezeu! Bine!" "Şi ţie, Sulcino." "Şi ţie, Sulcino." "Şi dumitale, Drumeş."

OANA *(în prada emoţiei):* O! Maică a Domnului, iar înnebunesc ca pe vremea lui Ştefăniţă!... Treci la sfârşit... Cum s-a sfârşit? *(Mişcare între boieri.)*

PETRU RAREŞ: La sfârşit?... Chezarul, bolnav rău, sta întins într-un iatac, cum ar fi acela de aici... din stânga... în mijloc, te sui p-o scară, faci la dreapta, deschizi o uşă şi cobori trei trepte...

LOGOFĂTUL BALOŞ: De unde ştii ce n-ai văzut? *(Mirare între boieri.)*

PETRU RAREŞ: Chezarul era numai cu Sulcina. Ş-odată veni, ca scos din fire, Drumeş. "Doamne, m-a dus iubirea ca vântul şi m-a întors grija ca gândul." Venea de la maică-sa, trimis de chezar. Şi chezarul se ridică într-o rână şi-i zise cu un glas plin de înţeles. "Tot?" "Tot, măria-ta!"... "Sulcino, să mă iubeşti ca p-un frate!" Şi ea: "Cum ţi-am spus, Drumeş"... "Ca p-un frate bun, din aceeaşi mamă şi din acelaşi..." "Cum?..." "Din aceeaşi mamă..." "Da, frate!" Şi se îmbrăţişară, şi plânseră. Şi bătrânul chezar îi blagoslovi...

OANA *(izbucneşte):* O! vino încoa, fratele meu ăl bun de mamă şi de tată!

(Petru Rareş şi Oana plâng şi se îmbrăţişează.)

PÂRCĂLABUL GROZA: Fratele ei?

LOGOFĂTUL BALOŞ: Voievodul nostru!

TROTUŞANU: Os din osul lui Ştefan cel Mare! *(Toţi îngenunche.)*

PETRU RAREŞ *(Oanei):* Nu, nu mai plânge... Toate au sfârşit... Viaţa noastră, ca şi durerile tale! *(Boierilor:)* Sculaţi! Mai bine vreau să văd p-un bărbat mort decât în genunchi! Staţi drepţi, şi voi sta drept, şi cu dreptate voi cârmui Mold-

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

ova! *(Se uită la Mogârdici, care tremură.)* Şi tu, gură rea... *(îi face sepvn să se apropie.)*
MOGÂRDICI *(da în genunchi):* Om bun, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Om bun sunt şi eu...
MOGÂRDICI *(spăimântat):* Aşa m-a făcut mama...
PETRU RAREŞ: Mă-ta te-a făcut om, ca pe toţi oamenii, şi tu te-ai făcut neom... Nu vorbesc cu necaz... De azi ai să încaleci calul...
MOGÂRDICI *(cu teroare):* Mai bine taie-mă, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Te voi lega p-un cal, şi-n cea dintâi bătălie, şi-n cel dintâi rând, vei fi şi tu...
MOGÂRDICI *(cade jos):* Îh!
PETRU RAREŞ: Să te taie duşmanii, or să te-ntorci om... Boieri, avem de lucru... Să lucrăm!

ACTUL II

Tabăra de partea stângă a râului Suceava. Cortul lui Petru Rareş în faţă, mai în fund, acela al lui Groza. Se pierd în depărtare corturile ostaşilor, având în vârfurile lor deosebitele steaguri ale boierilor. Se vede oraşul Suceava. Intrare în dreapta, în stânga şi în fund. Câţiva copaci...

SCENA I

MOGÂRDICI şi SANDOMIR.
(La o mescioară, Mogârdici se-ncearcă să facă o scrisoare. Pe obrazul stâng are cicatricea unei tăieturi adânci.)

MOGÂRDICI *(cu figura luminată):* Aşa... ba nu... Am sărit o slovă... Care dracului de slovă?... Sandomir, tu eşti cărturar, am scris bine? "Dî-a-gî-ă Mă-i-ie, că sî-î-t be-i-ne şi îţ schi-i-u ca-să af-af că-m... că-m... uit aîş da casă af-af...
SANDOMIR *(râzând):* Cui scrii?
MOGÂRDICI *(serios):* Ei!... Pe la Braşov, lângă Feldioara...
SANDOMIR: Ei, cui, ei?
MOGÂRDICI: Ei... drăguţei mele... E, şi de ce nu?... Ce râzi? Ce râzi?... Nasul meu nu mai e vânăt ca orşavul de prune...
SANDOMIR *(râzând):* E frumoasă?
MOGÂRDICI: Cum să nu?... Cam groscioară, cam otova, că nu ai şti unde i-ar fi mijlocul... Mâinile, ca ţurloaiele mele... Şi obrajii rumeni şi tari, să spargi nuci cu cărămida... din plin şi ai ce săruta... Şi bună, bună, ca smântâ-îi ziceam "hai!" ea "hai!"... Of! mi-e dragă, Sandomir dragă!... Să fie trei ani de când n-am văzut-o, mititica!...
SANDOMIR: E româncă?
MOGÂRDICI: Da, săsoaiocă? Doamne, iartă-mă!... Din Săcele... Am lăsat-o la un sas cu anul... Ce râzi? Când vornicul Groza îşi trase ostile, eu îi zisei: "Mă duc, Mărie!" şi mă înecară lacrimile. Şi ea: "D-apoi oi umbla sănătos." Şi mă privi blând ca un viţel... Ce râzi?... Că n-o fi ca boieroaicele voastre... Să le faci mototol, ca p-un ştergar, şi să le bagi în sân! Mă crezi?... Eu n-o puteam ridica de jos... Că sus ar fi rămas de nu s-ar fi pus ea jos... U! u! bat-o focu şi norocu!
SANDOMIR *(râzând):* Şi e cu anu?
MOGÂRDICI: Ai?... Cu anu, fireşte... n-o să fie cu ziua!

SCENA II

MOGÂRDICI, SANDOMIR, CORBEA şi CREMENE.

CREMENE: A, ce mai faci, Mogârdici?... Sandomir? Să fie patru ani de când nu v-am văzut... Cum o duci cu băuturica?
MOGÂRDICI: Slavă Domnului... adevărat Domnului... Neam lăsat şi eu de ea, şi ea de mine...
CREMENE: Cine-ar fi zis?...
MOGÂRDICI: Vodă a zis... Şi ce vrea vodă aia e!... Că mă luă şi mă dete pe mâna a trei pui de zmei... Pâine, b$_A$rânză, apă şi cal... Şi trei săptămâni mă goniră legat de cal. În ziua întâia, maică, măiculiţa mea, crezui că murisem... A doua zi, murisem şi înviasem... Şi după trei săptămâni, uşurel ca o pană...
CREMENE: Mare minune!...
SANDOMIR: Dintr-un bleau să stoarcă aur! *(Corbea surâde.)*
MOGÂRDICI: Ce, mă mutule, nu este aşa?
CORBEA: De n-ar fi fost vodă cum e, tu ai fi fost cum erai...
MOGÂRDICI: Bine, călare, călare... O pornirăm în secuime. Pe mine mă puse în straja întâia, cu cercetaşii, să vestim care pe unde e... Copoi alergând de colo-colo, pe dâmburi, prin mocirle, prin stufişuri... Pământul mi se părea ca-n palmă... Dădui de duşmani, închisei ochii. Mă repezii, fără sa vreau, cu vro douăzeci de voinici, ca într-o ocnă. Îi sparserăm. A doua oară ţinui ochii deschişi cât putui. Şi "hea" ei, "hea" şi eu. Îi risipirăm... Azi aşa, mâine aşa, până mă deprinsei cu moartea şi începui să trăiesc. Pe noi, moldovenii, ne-a fost aşezat Dumnezeu aşa, că, de voim să trăim, să învăţăm să murim... La rând... fiecare... Că, de-ţi vine rândul, zvârli mâinile într-o parte, pui capul la pământ, şi pace... Ia să vă spui eu una... N-o să credeţi... De frică, îndrăznesc... În fitece noapte îmi zic: "Mâine am să mor!" "Ei şi dacă ăi muri,

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

ce?"

CORBEA: Aşa te vreau, Mogârdici!

MOGÂRDICI *(ca şi cum ar juca):* He-he-he!

CREMENE: Nu pricep aşa prefacere.

MOGÂRDICI: Ce nu pricepi tu?... De mult n-ai văzut pe vodă Rareş!... Când se uită, măsoară. Face semn unuia să iasă. Ţinteşte ochii ca păcura. Şi zice: "Viaţa ta, ca şi a mea dopotrivă. De ce ţi-e frică?... Să nu mergi de voi rămânea la urmă"... Şi-şi ţine cuvântul... Ei, mă flăcăi, mă, ce e lumea asta? Au un muşuroi de furnici, au un cârd de şoimi. După cum e vodă, e şi ţara! Că nu e ţară ticăloasă nicăieri. Ci domn, crai, chezar, ticăloşi. Eu, beţivul de pe vremea lui Ştefăniţă, ajunsei miaşul cu scările de fier sub Petru-vodă...

CREMENE: Da' cin' te-a sărutat pe obraz?

MOGÂRDICI: La Feldioara, un cavaler, turnat în fier, c-o sabie dreaptă şi grea... Şi m-am repezit, lac de sânge, pe el... că auzii pe vornicul Groza..."Snopeşte-l, Mogârdici, snopeşte-l!" Ah! vornicul Groza e şi mare! Dar să-l vezi la mânie! Ca un uriaş se năpusteşte! După ce fărâmarăm oastea craiului Ferdinand, am zăcut la Feldioara ca la două săptămâni... Că de nu zăceam n-aş fi dat peste Măria...

SANDOMIR *(râzând):* A! îi ticluieşte cărţi...

CREMENE: Ştii să scrii?

MOGARDICI: E, e... ceac-pac... nu ca logofătul Toader!

CREMENE: Mie nu mi-a intrat în cap...

SANDOMIR: Dacă nu iubeşti...

CORBEA *(pe gânduri):* Şi dacă ai iubi?

SANDOMIR: Ce nu face omul când iubeşte! Omul deştept e mai deştept, nerodul e mai nerod. Omul deştept... nu ştie carte? Se pomeneşte într-o bună zi scriind. Nerodul merge pe calea bătută? Se pomeneşte dând în gropi...

SANDOMIR: Ei, pe la voi cum fuse, Cremene?

CREMENE: Cum să fie? Ca pe la tătari... I-am bătut? S-au dus în pustiuri. Ne-au bătut? Am tulit-o înapoi. Şi i-ar i-am bătut, şi iar ne-au bătut, şi iar i-am bătut, până au căzut la pace... Şi-am intrat la dragoste c-o tătarcă...

MOGARDICI: Ptiu! Spurcatule!

CREMENE: Nu cum crezi tu... O fetişcană măruntă, subţirică, cu niţel păr bălai, cu ochi mici-mici, pornind de la tâmple în jos. Şase luni a râs fără să-mi dau seama de ce. Când fu şa plecăm, eu o sărutai...

MOGARDICI: Şi eu am sărutat pe Maria... zău aşa!

CREMENE: ...şi ea-mi zise: "Tu, moldavska... he, he... *(semn că se duce)* şi tu"... *(Semn că nu se mai întoarce.)* Şi începu să plângă...

MOGARDICI: Măria n-a plâns... De ce n-a fi plâns? *(Râsete.)*

CREMENE: O luarăm înapoi. Ea, binişor, se aţinu de oblân-cu şelei, şi merse, şi oftă, ca la două ceasuri. Scoase din sân o turtă albă, mi-o dete şi-mi făcu semn... "Moldavska... îm... îm"... O sărutai. închise ochii şi mă sărută. O lăsai în drum şi pornii. Mă uitai îndărăt. Ea, acolo. Târziu, întoarsei capul. Ea, ca o mogâldeaţă, acolo. Până n-o mai văzui... Şi aşa!... Dar tu, Corbeo, cum făcuraţi la Obertin?

(Mogârdici se uită să nu vie Petru Rareş.)

CORBEA: La Obertin ne bătu Dumnezeu, nu leşii. Că s-arătă pe cer o stea cu coadă, cu coada încotro vine Moldova şi cu capul luminos încotro cade Polonia. Şi Tarnovski, hatmanul leşilor, plăti bocitoare să căineze p-ai noştri că vor fi bătuţi... Cum află Petru-vodă, le trase vergele la spate şi le luă la goană. Dădu bătălia şi pierdurăm... Eu căzusem... A trei zi mă deşteptă o nălucă blândă, blândă... o!

SANDOMIR: Aşa a fost să fie.

CREMENE: Da' ce e cu năluca ceea, Corbeo?

CORBEA: Nu ştiu.

SANDOMIR: Era frumoasă?

CORBEA: Da.

MOGÂRDICI: Era bălaie?

CORBEA: Da.

SANDOMIR: O iubeşti?

CORBEA: î...

SANDOMIR: Ai mai văzut-o?

CORBEA: Da.

CREMENE: I-ai vorbit?

CORBEA: Nu.

MOGÂRDICI: Ba eu, s-o văz p-a mea, toată ziulica i-aş vorbi. I-aş zice: "Hai!" Şi mi-ar răspunde: "Hai!" *(Sandomir şi Cremene râd.)* Ce râdeţi?

CREMENE: Şi ce faceţi în tabără?

SANDOMIR: Muncim.

MOGÂRDICI: Ne trudim ciolanele să nu se deprindă cu lenea. *(În stânga se aude zgomot.)* Vine! *(Câteşipatru şed drepţi.)*

SCENA III

PETRU RAREŞ, logofătul BALOŞ, vistiernicul MATIAŞ,
spătarul ŞANDRU, doftorul ŞMIL şi cei de mai sus.

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

(Petru Rareş, cu braţul drept înfăşurat, şi după el vin boierii.)

PETRU RAREŞ *(îşi scoate coiful. Se vede o şuviţă de păr alb)*: Bine, Corbea? *(Corbea tace şi dă din cap. Rareş surâde.)* Bine, Sandomir?

SANDOMIR: Să trăieşti, măria-ta!

PETRU RAREŞ: *(necontenit gesticulează cu mâna a rănită):* Semeni cu tat-tău. Da, da, ai cu cine semăna.

LOGOFĂTUL BALOŞ: începe şi el... ce să facă?

PETRU RAREŞ: La luptă pui capul în piept şi te duci, şi-n urma ta, ceata, şi-ncotro s-aude "bu-bu-bu', acolo eşti şi tu şi ceata ta. Tocmai ca tat-tău. Neamul Bubuiugilor... Mogârdici, bine? Mai... *(Semn că trage la măsea.)*

MOGARDICI *(ruşinat şi sfios):* A! nu, măria-ta!

PETRU RAREŞ *(lui Cremene):* A!... Tu cine eşti?... I... Miaşul Cremene... De patru anu nu te-am văzut... Ba, da... v-aţi purtat bine... Mai ales două cete de ţărani... V-aţi coborât prin Buceag? Aţi vânat cai sălbatici?

CREMENE: Vânat, măria-ta.

PETRU RAREŞ: Ce-aţi ucis mai mult?

CREMENE: Armăsari, măria-ta.

PETRU RAREŞ: Aşa e... Ca şi oamenii, armăsarii trec în faţa primejdiei, şi cu copitele lor, de trei ori ca copita calului nostru, bat tina pe loc, in ploaia săgeţilor, până se nomolesc şi-i prind tătarii cu arcanele.

CREMENE: Şi-i mănâncă la chefuri mari...

PETRU RAREŞ: A,$_A$da, se zice că au carne dulce, şi tătarii au carne spurcată... *(II bate pe umăr.)* Bine... Bine... O! dacă toţi ostaşii mei ar fi ca voi... aş lua Buda, şi-n locul steagului verde cu cornul de lună pe turnurile ei ar fâlfâi prapurul Moldovei!

LOGOFĂTUL BALOŞ: Au să fie, că au de unde învăţa$_A$.

ŞMIL: Dacă-mi dai voie... Nu tot cu mânui ăl rănit... încă cinci-şase zile... doar n-a fi foc...

PETRU RAREŞ: Te-am adus din Crâm ca să... De ce venişi trei zile după... O! Săraca Măria, doamna tinereţelor mele chinuite!... Să uit... Să mă gândesc la Elena Despotovna... Şi nu pot să uit...

VISTERNICUL MATIAŞ: Dacă omul şi-ar aduce aminte de toate în fitece clipă, pe lume n-ar mai fi decât spânzuraţi şi nebuni...

PETRU RAREŞ: Da, da... Te-am adus din Crâm să-mi fii slugă, şi tu mi-eşti stăpân, Şmil...

ŞMIL: Cine slujeşte e stăpânul adevărat. Sluga face ce vrea sau ce poate. Stăpânul primeşte, că n-are încotro. Vasăzică, el suferă ca să-I slujească altul în loc să se slujească singur. Care vasăzică, stăpânul e slugă şi sluga stăpân... Şi dacă ţi-e slugă Martin şi Neacşu, de ce n-aş fi eu stăpân pe mâna care te doare? Când te slujesc acolo unde te doare, măria-ta te supui... Cine e stăpân şi cine e sluga?

PETRU RAREŞ: Tu, Şmil... glumind strecori adevărurile...

SPĂTARUL ŞANDRU: Dar când măria-sa porunceşte să-ţi... (Semn că-i taie capul.) Cine e stăpân şi cine e slugă?

ŞMIL *(râde)*: Măria-sa e slugă, căci binevoieşte a-mi lua de pe umeri ceea ce nu-mi face trebuinţă. *(Sever.)* Nu cu aia, nu cu aia... Măria-ta... Am să ţi-o leg de gât...

PETRU RAREŞ *(surâzând):* Şmil, aşa vorbeai cu părintele meu, Ştefan cel Mare?

ŞMIL: AL. Ştefan?... Ştefan era bătrân şi eu tânăr... Măria-ta eşti tânăr...

PETRU RAREŞ: O! tânăr!

ŞMIL: ...şi eu bătrân. Pe vremea lui Ştefan, de m-ar fi tăiat, mi-ar fi părut rău. Pe vremea măriei-tale... aş scăpa d-o belea. Pe Ştefan nu-l căutam eu, ci mai mult el pe mine. O singură dată a ţipat, când l-am ars la picior, şi atunci a avut tăria să se prefacă că spune cum a ţipat tatăl său Bogdan, ucis la Răuşeni... Măria-ta gemi uneori...

PETRU RAREŞ: Gem, dar rabd.

ŞMIL: Rabzi, dar gemi.

PETRU RAREŞ: A... acela era un sfânt!

ŞMIL: Care stăpânea durerea.

PETRU RAREŞ: Şi eu sunt un om...

ŞMIL: Luptând cu durerea... *(Lui Baloş.)* Grozav seamănă cu taică-său!

PETRU RAREŞ: O! Şmil, Şmil...

ŞMIL: Iar cu aia?... Dumnezeu a făcut pe om cumpănit, că de l-ai tăia în două, ce ar fi într-o parte ar fi şi-n cealaltă. Doi ochi, două urechi, două picioare, două mâini. De se îmbolnăveşte un ochi, vezi cu celălalt, de se bolnăveşte un picior, apeşi mai mult pe celălalt, şi de surzeşti d-o ureche auzi cu cealaltă... Măria-ta faci ca un surd de o ureche, care ş-ar pleca urechea a surdă ca să auză şoaptele...

PETRU RAREŞ *(zâmbind):* Ei, cum e asta, Şmil?

ŞMIL: Cum să fie? Mai mişcă şi cu stânga, nu tot cu dreapta... Crezi că Dumnezeu ţi-a atârnat pe stânga degeaba?

PETRU RAREŞ: Copiii, doftorii şi femeile, stăpânii noştri... Câţi suntem, Corbea?

CORBEA: Trei...

PETRU RAREŞ: Şi cu cinci ai lui Cremene, fac?

CORBEA: Trei şi cinci...

PETRU RAREŞ: Trei mii cinci sute... Zgârcit la vorbe, adevărat ostaş... Lucrează flăcăii?... Nu puneţi buştenii groşi... Să treacă Suceava cum or putea... Şi călăreţii de câte trei ori pe zi...

MOGARDICI: Cât e timpul bun...

PETRU RAREŞ: Cât e apa de mare... Baloş... *(întinde mâna stângă.)*

LOGOFĂTUL BALOŞ: Iacă-le, măria-ta. *(Îi dă 4 pergamente cu 4 peceţi roşii.)*

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PETRU RAREŞ: Corbea... Sunt patru sineturi pe care le dau la patru cete de ţărani, boierindu-i pentru purtarea lor cea falnică. Viteji au fost, vitejii fac. Ceata lui Pistriţu, a lui Fuior, a lui Stâncă şi-a lui Buză-Lată. Îi pui în stăpânire ohavnică asupra moşiilor şi pustiurilor ce le grăiesc la fitece sinet pentru fitece ceată. D-aci înainte să fie oamenii slobozi, ei şi urmaşii lor. Mâine vor primi postav de vestminte, cai domneşti, frâuri şi şei cu scări de fier. Duceţi-vă, adunaţi-i şi citiţi-le... Şmil... *(Îi face semn să iasă.) (Vin din dreapta vornicul Groza, Trotuşanu şi pârcălabul Liciu.)*

SCENA IV
PETRU RAREŞ, logofătul BALOŞ, vistiernicul MATIAŞ, spătarul
ŞANDRU, vornicul GROZA, TROTUŞANU şi pârcălabul LICIU.

PETRU RAREŞ: Veniţi... Vine şi doamna?
PÂRCĂLABUL LICIU: Da, măria-ta.
PETRU RAREŞ: Turcu a plecat?
VORNICUL GROZA: Plecă, măria-ta.
PETRU RAREŞ: Să se ducă... Turci lacomi, nu se mai satură. Şi nu vor dar, ci vor...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Haraciul pe patru ani...
PETRU RAREŞ: Cum?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Merge p-al cincelea de când...
PETRU RAREŞ: Meargă şi p-al zecelea... peşcheş, da... dar, haraci, plată de supus... nu!
LOGOFĂTUL BALOŞ: Haraci ne cer...
PETRU RAREŞ: Nici peşcheş!... Am cheltuit destul cu Ungaria, cu Polonia şi cu tătarii... O! de ce nu se uneşte creştinătatea sub chezarul Carol şi nu porneşte ca un potop să pridideasca puterile lui Soliman şi să azvârle pe necredincioşi dincolo de mările frumoase şi greceşti! Bani, bani, pentru sultan, pentru vizir, pentru paşale... O ţară de vândut... şi le cumpără pe toate! Banii ne trebuie să plătim joldul ostaşilor, să clădim locaşe pentru iertarea păcatelor noastre şi pentru cei ce vor veni după noi, ca să ne cinstească ştiindu-ne cine-am fost... împodobeşte Voroneţul, zideşte din pajişte Pobrata, biserica Sfântului Dumitru din Suceava, biserica Uspeniei din Baia, Sfânta Parascheva din Târgu-Frumos, biserica din Hârlău, Mănăstirea Secul din Munţii Neamţului, da ce-i trebuie bisericii piscupale din Vad... Banii se isprăvesc... Şi d-aş avea, n-aş da turcului măcar de l-aş vedea cu ochii scurşi!
VORNICUL GROZA *(trage sabia):* Să-i dăm...
SPĂTARUL ŞANDRU: Până n-o mai putea!
PETRU RAREŞ: O, dacă obştea creştinilor s-ar aduna într-un sobor, i-aş spune eu câte păcate are şi de ce-şi bate joc de ea fiara din Ţarigrad...
PÂRCĂLABUL LICIU: Aş sluji cu dragă inimă cu steagul nemţesc, spaniol or franţuzesc, pe deasupra prapurului nostru...
TROTUŞANU: Visuri...
PETRU RAREŞ: Cine nu visează nu vede. Cine nu vede nu se apără. Cine nu se apără piere... Şi pentru cei sortiţi pieirei nu ne răcim gura degeaba...
TROTUŞANU: Viaţa este un vis...
PETRU RAREŞ: Vis... când se sfârşeşte viaţa... Dar ce lăsăm după noi urmaşilor noştri e şi-un fapt, şi-un drept, şi-o putere de-a trăi... Moştenitorii noştri nu ne vor măsura viaţa după bucuriile ei, ci după jertfele pe care le-am făcut ştiind că ne jertfim pentru bucuriile lor... Eu m-am suit pe Ceahlău şi-am făcut ochii roată, şi-am plâns ascultând, ca în vis, jalea aceluiaşi neam risipit la trei coroane deosebite... În Ardeal se lasă pe trei văi - a Someşului, a Mureşului şi-a Oltului - moldoveni sadea... M-am tras pe munte-n jos şi-am privit pe trecătoarea Oituzului ca pe-o fereastră şi-am visat! Şi-am biruit la Feldioara, la Braşau, la Cetatea-de-Baltă, la Ciceiu, la Rodna, la Unguraş, la Bistriţa, ostile craiului Ferdinand şi-ale chezarului Carol. Am stăpânit Ardealul, şi n-am ieşit din el decât ameninţat de bunul meu prieten Ianăş Zapolia... eh!... că se plânge turcului... ah! turcu!... de nu mă voi întoarce acasă la mine. Nu vă uitaţi c-am fost când cu Ferdinand, când cu Zapolia, întâi cu Ferdinand, apoi cu Zapolia, şi iar cu Ferdinand, şi iar cu Zapolia... Am înşelat ca să nu fiu înşelat! Mi-e totuna au cu Zapolia, au cu Ferdinand. Numai să deprind pe moldoveni să se plimbe d-a cindea muntelui ca la ei acasă!... Că ar fi vro primejdie d-ar fi Ferdinand pe scaunul Ungariei, fiind fratele chezarului care împărăteşte peste atâtea limbi şi neamuri?... Năluciri!... Să ne apropiem noi de chezar, să-i scurtăm din drum, luând Ardealul!... O! eu am visat! Să viseze şi urmaşii mei!
VISTERNICUL MATIAŞ: Ai făptuit... Ferdinand îţi întăreşte stăpânirea Bistriţei, a Rodnei, a Ciceiului, a Unguraşului, a Cetăţei-de-Baltă, cu satele lor dimprejur.
PETRU RAREŞ: Am adăogat la visele marelui Ştefan şi visul meu! Am moştenit Ciceiul şi Cetatea-de-Baltă, am crescut moştenirea cu Rodna, cu Unguraşul şi cu Bistriţa... Ah! Şmil, Şmil, vindecă-mi mâna, că am de lucru cu leşii... Pocuţia, cea cu 300 de sate şi 50 de târguri, e-a noastră!... Ah! *(Se plimbă agitat.)*
TROTUŞANU: Norod mic, vise mari...
VORNICUL GROZA: Şiit! Taci!
PETRU RAREŞ *(tresare):* Mic eşti tu! Moldova nu e mică!... Neamul care se crede mic se micşorează!... În lume nu poţi trăi cerşind, căci nu e loc de pomană pentru cerşetori!
TROTUŞANU: Să se împlinească rândurile... prea au pierit mulţi...
PETRU RAREŞ: Să nu număraţi şi să nu vă număraţi! E cin' să numere!... Uf!... Duceţi-vă şi rânduiţi, c-au să pice copiii lui Gritti... *(Boierii ies prin stânga.)* Eeee, Trotuşanu e mâhnit... nu e slujba pentru el!... Şi mai sunt şi alţi boieri... hî!...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

SCENA V
PETRU RAREŞ, GENUNEA şi mai târziu ŞMIL.

GENUNEA *(intră prin dreapta, bate din picioare şi-i pune mâinile la ochi):* Te-am speriat!
PETRU RAREŞ: Oh, mi-a sărit inima!
GENUNEA: Cine sunt eu?
PETRU RAREŞ: Tu?... Baba Doica.
GENUNEA: Nu.
PETRU RAREŞ: Oana...
GENUNEA: Nu... Are să vie.
PETRU RAREŞ: Despotovna!
GENUNEA: Nu...
PETRU RAREŞ: Ei, cin' să fie... cin' să fie?...
GENUNEA: Nu ghiceşti?
PETRU RAREŞ *(râzând):* Dacă te-ascunzi...
GENUNEA *(îşi ia mâinile de la ochi):* Eu sunt, măria-ta!
PETRU RAREŞ: Tu!... Tu eşti o pasăre măiastră, care iei grijile şi dai bucuriile.
GENUNEA: Eu?... O! ho! ho! *(Sare repede la Rareş şi dă să-i ia mâna.)* A, nu p-asta... că mi-a zis Şmil p-astălaltă... *(Îi sărută mâna. Rareş o sărută pe obraz. Genunea îl sărută repede pe obraz)*
PETRU RAREŞ: A?... Ce-ai făcut?
GENUNEA: N-am făcut bine, măria-ta?
PETRU RAREŞ: Aşa face numai doamna Elena...
GENUNEA: Aşa face numai doamna Elena... Şi de ce face numai Despotovna?
PETRU RAREŞ: Fiindcă m-am cununat cu ea, Nunea... cu tine...
GENUNEA: Da, cu mine nu te-ai cununat...
PETRU RAREŞ: A! nu mai începe... Te spui tătână-tău să te-astâmpere, că eşti neastâmpărată...
GENUNEA: O, i-am spus tatei demult...
PETRU RAREŞ: Ei, şi ce ţi-a zis?
GENUNEA: M-a certat... Mi-a spus că măria-ta eşti mare şi eu sunt mică, că eşti stăpân şi eu sunt roabă, că eşti bărbat şi eu fată...
PETRU RAREŞ: Ei, şi tu ce-ai zis?
GENUNEA: Ce să zic? nimic... Toate le ştiam fără să mi le fi spus nimeni...
PETRU RAREŞ: Ascultă, Nunea!... Cum venişi înaintea celorlalte?
GENUNEA: Călare...
PETRU RAREŞ: Călare?... Voiniceşte?
GENUNEA: Da... voiniceşte...
PETRU RAREŞ: Am să te fac miaş de viteji, ca pe Sandomir...
GENUNEA: Ah! ce bine-mi pare!... Tata mi-a făgăduit că mâine mă face viteaz, şi pururea mâine e azi, şi nu mai vine mâine, şi mereu aşa... El râde şi mie-mi vine să plâng... Vreau, măria-ta, cu măria-ta la război!
PETRU RAREŞ: La război?... O! războiul e crâncen şi tu eşti fragedă. La război e urlet, şi nânchezat de cai, şi ţipete de oameni, şi lacrămi, şi sânge, că doi munţi de s-ar izbi în capete, n-ar fi aşa de cumplit...
GENUNEA: Te văd oriunde întorc ochii... Şi de-i închid te văd şi mai bine... Când mă culc, zic în gând: "Doamne, dă domnului nostru biruinţă asupra duşmanilor noştri, viaţă nesfârşită şi fericire... neturburată cu Elena Despotovna, doamna noastră!"
PETRU RAREŞ: Da, da, neturburată...
GENUNEA: Şi mi-apari şi mai frumos, şi mai viteaz...
PETRU RAREŞ: Nunea, tu ştii ce simţi?
GENUNEA: Eu, ce simt?
PETRU RAREŞ: Tu ştii ce vrei?
GENUNEA: Nimic, să te privesc...
PETRU RAREŞ: Du-te, Nunea, du-te... Or nu. *(O ia de mâini şi se uită drept în dreptul ochilor ei.)* Tu ştii că am doamnă?...
GENUNEA: Da...
PETRU RAREŞ: ...că am copii?...
GENUNEA: Da...
PETRU RAREŞ: ...că sunt... priveşte bine... că sunt bătrân...
GENUNEA: A, nu...
PETRU RAREŞ: ...că tu eşti fata celui mai credincios şi celui mai mare din sfetnicii mei?...
GENUNEA: Da...
PETRU RAREŞ: ...că tu eşti fecioară...
GENUNEA: Da... da...
PETRU RAREŞ: Ei, atunci, ce vrei?
GENUNEA: Sa te văd biruind cum biruişi d-atâtea ori...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PETRU RAREŞ: Sunt ostaş... dar sunt domn!... Vino încoa, Nunea, să te sărut... *(O sărută în creştet şi-şi lasă capul pe capul ei.)* Dumnezeu mi-a primit rugăciunea mea pornită din inimă curată... Mi-a gonit patima care se ivise pe furiş... şi-n sufletul meu a revărsat pace şi linişte! *(O sărută din nou.)* M-ai înţeles, Nunea?

GENUNEA: Da, măria-ta, da!

PETRU RAREŞ: E, ai să mergi la război...

GENUNEA: Cu măria-ta...

PETRU RAREŞ: Cu mine... Roagă-te de Şmil să-mi îndrepte mâna... şi gata...

GENUNEA: Unde e Şmil?... Şmil!... *(Şmil vine prin dreapta.)*

ŞMIL: Cine mă cheamă?... D-ta, Nunea?

GENUNEA: Mâna domnului la loc, degrab', să sufli şi să-i treacă...

ŞMIL *(surâzând):* Sufli în foc când se stinge, şi focul s-aprinde degrab'... Mâna domnului nu s-aprinde... ea trebuie sa se prindă încet, încetişor... Dumneata ştii să teşi pânză?

GENUNEA: Da, ştiu...

ŞMIL: Ce-ai gândi de mine când ţi-aş aduce tort în jurubiţe şi ţi-aş zice: "Nunea, până mâine să fie cămaşa gata?"

GENUNEA: Să urzesc, să pui pe sul, să ţes, să nălbesc, să croiesc, să cos... Aş gândi că eşti nebun...

ŞMIL: Că sunt nebun?... Iu nu gândesc aşa de dumneata. Iu am răbdare şi aştept să urzească, să ţească, să nălbească rana domnului. Şi peste şase zile... când cămaşa va fi gata... voi sufla şi-i va trece într-o clipă...

GENUNEA: Cine ţese rana domnului?

ŞMIL: Iu ştiu? Poate Ăl-de-sus... Ştiu că ţese şi pânza e gata mai curând sau mai târziu... Ca la femei... Una vrednică, alta leneşă... Una în două săptămâni n-are ce-alege... alteia, două luni... şi-i mai trebuie încă două...

PETRU RAREŞ: Ai înţeles, Nunea?

GENUNEA: Rana... pânza... Nimic...

ŞMIL: Da' ce trebuie?... Tânără eşti, frumoasă eşti, cuminte, nu ştiu... Ce-i trebuie?... Ce-i trebuie ei nu e treaba mea... şi treaba mea nu-i trebuie ei...

PETRU RAREŞ: Şmil...

ŞMIL: Iacă, ascult...

PETRU RAREŞ: Ce-ai face tu dacă o păsărică ar zbura din colivia vecinului în braţele tale?

ŞMIL: D-ar fi frumoasă, i-aş smulge câteva pene... şi aş duce-o iar în colivia vecinului.

PETRU RAREŞ: Şi dacă ar veni iarăşi?

ŞMIL *(râzând)*: Ar veni iarăşi?... Las' să vie... Dacă-i place...

GENUNEA: A, nu, şase zile... prea mult.

PETRU RAREŞ: E, şi dacă păsărică n-ar pricepe ce vorbim...

ŞMIL: N-ar pricepe ea... *(Se uită la Genunea. Ridică din umeri)*

PETRU RAREŞ: Şi dacă vecinul ţi-ar fi prietenul cel mai bun... Şi tu domnul ţării?...

ŞMIL: Eu... *(se uită la Genunea)* i-aş zice: Genunea...

GENUNEA: Ce e, Şmil?

ŞMIL *(o dă la o parte):* Eu i-aş zice aşa... Vin să te sărut, şi aş săruta-o cum sărutaţi voi pe Maica Domnului...

GENUNEA: Pe mine?

PETRU RAREŞ: Aşa am făcut şi eu cu ea...

GENUNEA: Cu mine?

PETRU RAREŞ: Da, cu tine! *(O îmbrăţişează. Apar din dreapta Elena-Doamna, Oana, Nastasia, Doica, hatmanul Mihu, Crasneş şi Cosma. Petru Rareş o lasă repede pe Genunea.)* Deşi n-aş fi avut de ce...

ŞMIL: Norii pătează cerul pentru cei de jos...

SCENA VI

PETRU RAREŞ, GENUNEA, ŞMIL, ELENA-DOAMNA, OANA,
NASTASIA, DOLCA, HATMANUL MIHU, CRASNEŞ, COSMA
şi mai pe urmă CORBEA.

OANA *(se repede la domn şi-i sărută mâna):* A, fratele meu ăl bun şi domnul nostru ăl mare, când te uiţi tu la mine, mi-aduc aminte că tu şi cu mine suntem din aceeaşi mumă şi din acelaşi tată; tu zămislit după o biruinţă şi eu înainte d-a birui... Şi de aceea ieşişi tu băiat şi eu fată. Frumoasele tale plete, cum le-au încărunţit grijile ţării...

ELENA-DOAMNA: Doamne *(îi sărută mâna, o sărută pe obraji)* îmi lăsai copiii jucându-se d-a ostaşii... Iliuşcă trânti pe Ştefanei şi Ştefanei voi să muşte pe Iliuşcă... Îl oprii: "Nu, mamă, că nu e la război". Şi el, cu lacrimile-n ochi: "Să nu afle tata!" O! Despotovna, părăsişi astfel pe copii pentru asemenea sărutări... Ce fericită eşti!

GENUNEA: Ce fericită eşti!

ELENA-DOAMNA: Nu-i aşa, Nunea?

PETRU RAREŞ: Şi Doica de ce s-a ţinut după voi ca un câine bătrân şi credincios?

ELENA-DOAMNA: De azi-dimineaţă, ne-a zis, aci mie, aci Oanei, aci Nastasiei: "Să mă duceţi la domn, c-am să-i vorbesc". Şi ea, care nu mai vede, vorbeşte de vedenii.

NASTASIA: Nu vede şi-a început să nu mai audă.

PETRU RAREŞ: Bunico, vino-ncoa.

DOLCA *(tremurând):* Parcă aud glasul lui...

PETRU RAREŞ: Nu într-acolo, bunico... Aci... Aşa...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

DOLCA *(tremurând):* Să sărut mâna lui Petru, fiul lui Ştefan, nepotul lui Alexandru, ctitorii Moldovei...
PETRU RAREŞ: Nu... nu aşa, bunico...
DOLCA *(îipipăie mâna rănită):* Inelul cu pecetea... mâna...
PETRU RAREŞ: A, bunico, mă doare...
DOLCA: Eu ţi-am pricinuit durerea?
ŞMIL: Tu nu mai eşti pricină nici de dureri, nici de bucurii...
Doica: Ce-ai zis, măria-ta?
PETRU RAREŞ: Ce te-aduce, bunico?
DOLCA *(tremurând):* Azi-noapte - cum piroteam cu cojoaca în spinare - odată se făcu lumină, şi-un înger pică din cer, şi-mi zise: "Spune domnului să nu-i taie, să nu-i spânzure, să nu-i tragă în ţeapă, să nu-i otrăvească, să nu-i înece". Şi mi-a zis: "Spune domnului să se strângă de pe drumuri, ca să nu se-ntoarcă şi biruitor şi biruit". Şi pieri şi îngerul şi lumina... E poruncă de la cel care porunceşte celor văzute şi nevăzute, şi ţine pământul pe ape, şi nu i-ar fi întru nimic să-l sufle ca p-un gunoi din palmă... Să m-asculţi, maică, că nu m-asculţi pe mine!
COSMA: Cam greu ce vrei dumneata, mătuşă...
CRASNEŞ: Să nu se întoarcă biruitor şi biruit... *(Elena-Doamna şi Nastasia se închină.)*
PETRU RAREŞ *(pe gânduri):* Ce vă închinaţi? Credeţi ce spune bătrâna?
ELENA-DOAMNA: A, nu, măria-ta, dar vorbele ei...
NASTASIA: Şi cum stă!
DOLCA *(cu ochii spre cer):* I-am spus... I-am spus... *(Elena-Doamna se vâră în Petru Rareş, Genunea îl ia de pulpana vestmântului.)*
ŞMIL: Urmele unei case prădate de tâlhari... La început nu-i cunoaştem şi ne jucăm cu ei, pe urmă le facem cunoştinţă şi ne plac, şi-i chemam, şi vin... Apoi se-nmulţesc şi stau pe capul nostru, şi încep să ne fure, şi în cele din urmă ne jefuiesc...
ELENA-DOAMNA: Cine, Şmil?
ŞMIL: Tâlharii...
ELENA-DOAMNA: Care tâlhari?
ŞMIL: Ăi care-ţi plac şi dumitale... şi-mi sunt cam grei mie... Ăi care te fac pe dumneata aşa de frumoasă şi pe mine aşa de urât... Anii, măria-ta... anii, care i-au prădat auzul, văzul, mirosul şi minţile!
PETRU RAREŞ *(pe gânduri, caută):* Să nu-i tai, să nu-i spânzur... Ţî... *(Se duce la o peşteră. Priveşte. Se gândeşte.)* A! să vie Corbea!... Bunico, ce-ai visat se va izbândi.
DOLCA *(tresărind):* N-am visat, am văzut... Şi ce văd, de când nu mai văd, se împlineşte...
(Intră Corbea şi, zărind pe Genunea, încremeneşte.)
PETRU RAREŞ: Corbea, ai vrun ostaş zidar?... Unde te uiţi?...
CORBEA: Cum, măria-ta?
PETRU RAREŞ *(răstit):* E vrun ostaş zidar?
CORBEA: Nu, măria-ta, nici un ostaş nu e zidar... Sunt mai mulţi care au fost zidari şi sunt ostaşi... Unul a zidit la meterezele Ciceiului din porunca vlădichii de la Vad... dar vlădica de la Vad a luat pe Vlad din Ciceu şi l-a pus ostaş...
PETRU RAREŞ *(zâmbind):* Să te ferească Dumnezeu de mutul care vorbeşte!... Ei, mă omule, ai un ostaş - fie şi Vlad al vlădichii de la Vad - care să zidească această bortă?
CORBEA: Am!
PETRU RAREŞ: Să vie încoa, cu mistrie, cu pietre şi cu moloz... *(Corbea iese repede prin dreapta. Vin şi ceilalţi boieri.)*

SCENA VII
Cei de sus şi logofătul BALOŞ, vornicul GROZA, vistiernicul
MATLAŞ, ANDREA, ANTONIO, un călău şi mai mulţi iunaci.

LOGOFĂTUL BALOŞ: S-apropie, măria-ta...
VISTERNICUL MATIAŞ: Se văd... şi n-au să se mai vază!
ELENA-DOAMNA: Vin talienii?
GENUNEA: Vin?
OANA *(din mulţime):* Nu li se vede faţa, cernită ca şi sufletele lor... Orice-au făcut, Dumnezeu să le ierte păcatele!
ŞMIL: Nu se poate, măria-ta, fără să-i judeci...
PETRU RAREŞ: Cum, să-i osândesc fără judecată?
ŞMIL: Şi dacă nu i-ai osândi?
PETRU RAREŞ: Mă osândesc ei pe mine!
VORNICUL GROZA: Sabia a căzut. Şi ei, venind încoa, sunt ca nişte osândiţi care ar merge cu capetele în mâini la înmormântarea lor...
PETRU RAREŞ: Să plece călăul! *(Călăul se duce.)*
VORNICUL GROZA: De ce?
ŞMIL: Să se ducă la dracu, să-i ceară capul pe tipsie...
(Intră cei doi fii ai lui Gritti, Andrea şi Antonio, legaţi cu mâinile la spate şi cu zăbranice negre lăsate pe feţe. După ei, un zidar, cu mistria, ciocanul şi găleata cu moloz. Doi ostaşi i-aduc pietre. Mogârdici comandă alaiul. Un ungur duce pe o tavă capul lui Gritti, acoperit cu un ştergar. Se opresc. Ungurul pune jos capul lui Gritti. Din mulţime s-aude

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

un oftat.)

PETRU RAREŞ *(dezveleşte capul lui Gritti):* E capul lui Gritti...

MAI MULŢI: A! al lui Gritti?

PETRU RAREŞ: ...ocârmuitorul turcesc al Ungariei... D-ar fi fost capul lui plin de minte ca buzunarele lui de bani, ar fi râs şi azi, ş-ar fi povestit, cu strălucirea lui uşoară, întâmplările din serai şi plimbările de pe Vosfor şi de pe mările furioase şi schimbătoare la faţă! Şi d-ar putea să mişte buzele, cum curge din şipot apă nesfârşită, aşa ar năvăli minciunile cu înfăţişarea adevărului! *(Ungurul îi dă o scrisoare.)* De la Zapolia? S-o citim... "Îţi trimit capul, plin de deşertăciuni, al lui Gritti"...

ŞMIL: Nu ştiu dacă a fost vrodată mai deşert ca acum!

PETRU RAREŞ: Când a urmărit ca, din cămătar veneţiap, să-şi puie pe cap coroana lui Matiaş Corvin... *(Citeşte.)* "Îţi trimit capul, plin de deşertăciuni, al lui Gritti; fă şi tu copiilor lui ce-am făcut eu tatălui lor"...

ELENA-DOAMNA *(cu milă):* Păcat! Sunt tineri!

GENUNEA: Nalţi şi subţiri!

OANA: Ca două făclii stinse sau care se vor stinge!

PETRU RAREŞ *(se iută la femei, apoi citeşte):* ... A căzut capul aceluia care vroia să fie craiul Ungariei; să cadă şi capetele acelora care au voit să fie"...

OANA: Ce să fie?

PETRU RAREŞ: Să vă spuie Matiaş!

VISTERNICUL MATIAŞ: Am aci scrisul vlădichii de Lund, împuternicitul chezarului Carol. *(Scoate scrisoarea.)* În ea glăsuieşte chezarul. *(Citeşte.)* ..."Băgaţi de seamă că Poarta urmăreşte să puie crai Ungariei pe sluga sa Gritti şi pe copii lui voievozi"...

ELENA-DOAMNA: Unde?

VISTERNICUL MATIAŞ *(citeşte):* ..."Pe Andrea în Muntenia şi pe Antonio în Moldova"...

Toţi: A! a!

LOGOFĂTUL BALOŞ: Să vie călăul!

VORNICUL GROZA: Călăul sunt eu!

PETRU RAREŞ: Nu, nici sabie, nici braţ moldovenesc... Luaţi-le fearele... Andrea, Antonio, intraţi aici... (Le arată peştera.) ...Daţi-le două cuţite... Meştere zidar, astupă intrarea...

ANDREA: Ah! Dio mio!

ANTONIO: Madonna mia, aiutaci!. *(Se coboară în peşteră.)*

PETRU RAREŞ: Şi de vi se va urî cu viaţa, oricând puteţi muri... Şi spuneţi Dolchii că nu i-am tăiat, nu i-am spânzurat, nu i-am tras în ţeapă, nu i-am otrăvit şi nu i-am înecat...

(Toţi pleacă capul. Zidarul lucrează.)

ACTUL III

O dumbravă de stejari aproape de vărsarea Cirimuşului în Prut.

În faţă, o rarişte. Un cort. În depărtare se văd malurile Prutului.

Trunchi de copaci răsturnaţi.

SCENA I

GENUNEA, un ostaş rănit, CORBEA, mai târziu, ŞMIL.

GENUNEA *(c-o carte de rugăciuni):* Dau să mă rog şi-mi alunecă ochii pe rânduri... Gândul, la mâinile lui aspre care mângâie aşa de potolit. O, Doamne, îndură-te, apără şi păzeşte pe domnul ţării...

UN OSTAŞ *(rănit, vine din stânga):* Olecuţă de vin...

GENUNEA: îndată... *(îi dă ulcica.)* Te doare?

OSTAŞUL: Nu mă doare... Mă ia cu sfârşeală de la lingurea... Mulţumim...

(Se duce. Corbea vine din dreapta.)

GENUNEA: A! Corbea... Iar dumneata?

CORBEA *(răsuflă repede):* Iar...

GENUNEA: Cauţi pe domn?

CORBEA: Nu... nu pe domn...

GENUNEA: Pe vornic?

CORBEA: Nici pe vornic...

GENUNEA: Pe tata?

CORBEA: Nici pe logofătul Baloş...

GENUNEA: Ei, pe cine cauţi?

CORBEA: Caut pe cineva... M-a trimis...

GENUNEA: Cin' te-a trimis?

CORBEA: Am uitat cine m-a trimis...

GENUNEA *(surâzând):* Sufli ca un cal după ce-a ridicat la deal o povară...

CORBEA: Da, suflu, mai greu ca armăsarul care mă duse-n spinare.

GENUNEA: Stai... *(I-arată un copac.)* Să-ţi dau niţel vin...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

CORBEA: Mulţumim, stau...
GENUNEA: Poftim, bea...
CORBEA *(aduce oala la gură):* Am băut, mulţumim...
GENUNEA: Ai venit repede?
CORBEA: Foarte repede...
GENUNEA: De departe?
CORBEA: O, de departe...
GENUNEA: Dincotro?
CORBEA: Dincolo... ba nu, de la apus... nici de la apus...
GENUNEA *(surâzând):* Ăi fi venind de undeva...
CORBEA: Mi-am uitat ca pământul... Să mă odihnesc... Mi-a luat Dumnezeu minţile...
GENUNEA *(pune mâna pe mâna lui):* Ce căldură ai!
CORBEA: Da, am căldură...
GENUNEA: Şi cum ţi se bate inima!
CORBEA: Da, îmi bate...
GENUNEA: Să te fi certat domnul?
CORBEA: Niciodată nu m-a certat domnul...
GENUNEA; Parcă ieşişi din bătălie...
CORBEA: În bătălie n-am inimă...
GENUNEA: Ei, ce ţi s-a întâmplat?
CORBEA: O, nimic...
GENUNEA *(privindu-l lung):* Corbeo, şi alaltăieri nu ştiai de unde vii şi ţi se bătea inima...
CORBEA: Alaltăieri?... Am venit încet... şi deodată o trudă din senin...
GENUNEA: Alaltăieri... bine... Dar azi? Fiindcă venişi repede şi de departe?
CORBEA: Se vede... Stai, Nunea!... De ce nu stai?
GENUNEA: Dumneata eşti ostenit, eu nu sunt ostenită...
CORBEA: Stai... fiindcă... nu eşti ostenită...
GENUNEA *(surâzând):* Mai departe or mai aproape?
CORBEA: Unde vrei, Nunea...
GENUNEA: Ciudat!... Dumitale ţi-e frică de război?
CORBEA: Mie?... O, nu!
GENUNEA: Dar îţi place?
CORBEA: Nu ştiu... De-i place domnului, îmi place şi mie...
GENUNEA: Atunci... povesteşte-mi cum te-ai bătut la Feldioara...
CORBEA: M-am bătut cum se bate...
GENUNEA: Spune-mi peste câţi ostaşi erai, cum i-ai dus, cum ai luat prapurul crăiesc, cum ai fost rănit, unde, cine te-a îngrijit... aşa...
CORBEA: Să fi avut ca la o sută. Eu mergeam înainte şi ei după mine, până am ajuns la ăl cu prapurul. L-am pălit şi i-am luat prapurul. Vornicul Groza mi-a zis: "Ce faci, Cor-beo?" "Ce să fac?"... M-a înşfăcat şi... nu mai ştiu... M-am pomenit într-un cort oblojit la genunchiu stâng, la umărul drept şi la cap... Şi m-a îngrijit Dumnezeu... Nu ştiu să povestesc...
GENUNEA *(râzând):* Spune-mi un basm...
CORBEA: Basmul e ce s-a întâmplat altora, şi eu nu ştiu să înşir ce mi s-a întâmplat mie...
GENUNEA *(râzând):* Nu ştii nici unul?
CORBEA: Ba... aş şti unul...
GENUNEA: E, spune-mi-l...
CORBEA: Aş şti unul... c-o fată frumoasă, frumoasă, de îngheţau apele, şi c-un băiat nalt şi urât...
GENUNEA: Dacă era nalt, nu era urât...
CORBEA: ...care se bătea cu zmeii şi cu săcuii...
GENUNEA *(râzând):* Cu cine?
CORBEA: ... cu zmeii şi cu... Muma-Pădurii... şi-i biruia...
GENUNEA: A, dacă se bătea şi-i biruia nu era urât...
CORBEA: ...căci iubea pe fata frumoasă-frumoasă... şi ea nu-l iubea...
GENUNEA: Ce proastă!
CORBEA: ...şi nici nu aflase că băiatul o iubea...
GENUNEA: Ce neroadă!
CORBEA: ...şi băiatul nu-i spunea...
GENUNEA: Ce prost!
CORBEA: ...că-i era frică...
GENUNEA: O! ce nerod!
CORBEA: ...până a murit mai mult vrând ca nevrând...
GENUNEA: Săracul!
CORBEA: Şi fata, aflând de câte se petrecuseră, a plâns... a plâns... şi-atât.
GENUNEA: Săraca! Şi de ce-i era lui frică să-i spuie?
CORBEA: Vezi că ea era de neam şi el un biet ţăran ajuns după multe şi multe...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

GENUNEA: Şi dacă era ţăran? Era viteaz, nu era de rând.
CORBEA: Şi-avea mâinile aspre şi pârlite, şi-ale ei erau albe şi rumene...
GENUNEA: Ş-ale domnului sunt aspre... şi sunt aşa de bune, că toată ziua le-aş săruta...
CORBEA *(tresărind):* Şi el bănuia că ea iubea pe altul...
GENUNEA: Cum iubea pe altul?
CORBEA: Cum se iubeşte...
GENUNEA: Cine-i spusese?
CORBEA: Nimeni... Simţise el...
GENUNEA: Şi ea era iubită de ăl pe care-l iubea?
CORBEA: Nu ştiu...
GENUNEA: Ce tristă poveste!
CORBEA: Dacă nu ştiu alta mai veselă... Te rog, dă-mi olecuţă de vin...
(Genunea se duce să-i aducă. Corbea se uită după ea.)
GENUNEA: Poftim, Corbea... Nu bei?
CORBEA: Nu... nu mi-e sete...
GENUNEA: Ziseşi că...
CORBEA *(emoţionat)*: Mi s-a părut... Se va sfârşi curând...
GENUNEA: Ce să se sfârşească?
CORBEA: Povestea mea...
GENUNEA: Nu s-a sfârşit?
CORBEA: Nu încă... mai e...
GENUNEA: N-a pierit el? Nu l-a plâns ea? Ce mai e? *(S-aude zgomot. Vine Mogârdici şi Sandomir.)*

SCENA II
GENUNEA, CORBEA, SANDOMIR şi MOGÂRDICI. Mai târziu, ŞMIL.
(Mogârdici şi Sandomir vin din partea stângă. Şe opresc puţin şi privesc la Genunea şi Corbea. Mogârdici e cu o cicatrice proaspătă.)

MOGÂRDICI *(lui Sandomir):* Frumoasă de pică, o icoană... Sărutăm dreapta.
SANDOMIR: Şi p-a stângă...
MOGÂRDICI: P-amândouă...
GENIJNEA: Dincotro?
MOGÂRDICI: D-aci, de lângă dumbravă... *(Lui Corbea.)* Şi tu ce te plimbi aşa?
CORBEA: Aşa mă plimb eu...
MOGÂRDICI: Eu de ce nu mă plimb?
GENLTNEA *(râzând):* Apoi dumneata eşti...
MOGÂRDICI: Sunt... de ce să nu fiu? Ce te uiţi aşa?... Nu-mi sade bine?... Cam răzbuzată crestătura asta... Că mi-a zis doftorul Şmil: "Nu pune muna, că nu eşti cupil. A! o să te faci urat ca dracu!" "Ei, parc-ar fi obrazul lui vodă!" zic eu. "Şi dacă n-o să fie... nu e al dumitale?" "Şi dacă e al meu, ce?" zic eu. Că Maria mi-a spus: "No, că nu face ghignica, că borbatul să nu hie mai slut ca Ducă-se-n pustii". *(Sandomir şi Genunea râd.)* Şi Maria e ţeapănă, şi grasă, e dintr-o "slană", cum zice ea.
GENUNEA *(râzând):* Cine e Maria?
MOGÂRDICI *(arătând pe Sandomir):* Să-ţi spuie el, că el ştie...
SANDOMIR *(râzând):* Iubita lui...
GENIJNEA: Aşaaa... aşa, bădiţă Mogârdici?
MOGÂRDICI: Ba vezi că nu... Dacă m-a ales ea pe mine! Ca un mal... Din ea ai tăia şi-ai face patru ca dumneata...
GENIJNEA *(râzând):* Ş-o iubeşti?
MOGÂRDICI: Cum să nu?... S-ar putea?... Şi anul ăsta i-am scris... Maria, lângă Feldioara, la Zierer sasul, cu anul băgată...
GENUNEA *(râde):* Şi de când n-ai văzut-o?
MOGARDICI: Merge p-al şaptelea...
GENIJNEA *(râzând):* De şapte ani?... Şi-ţi scrie?
MOGARDICI: Niciodată!
GENIJNEA *(râzând):* S-o fi măritat?
MOGARDICI: Treaba ei...
GENIJNEA *(râzând):* O fi murit?
MOGARDICI: Dumnezeu s-o ierte!
GENUNEA *(râzând):* Atunci, cum o iubeşti?
MOGARDICI: Iacă, iacă, iacă... Ce râzi? Ce e de râs?... Iacă bine!... De câte ori îmi cade cât-o puică în palmă, eu mă gândesc la Măria şi mi se pare...
COREŞEA *(aspru):* Mogârdici!
MOGARDICI: Ei, asta e! Genunea a venit cu noi ş-a noastră e... S-a deprins ea, că multe a auzit...
GENIJNEA: Şi rugăciuni, şi sudălmi...
MOGARDICI *(scoate un petec de piele):* Sandomir, ia uitate tu... bine-oi fi scris?

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

SANDOMIR: "Dagă Maie, tot gasă eşti, să nu te mai îngaşi." *(Râde.)* Lipsesc toate râţele...
MOGARDICI: Iacă... Iacă... Şi ce râdeţi?... *(Genunei.)* Eu râd de râţa dumitale?... Ia citeşte, Corbea... or tu nu ştii să citeşti?
CORBEA: Am învăţat şi eu...
SAND$_A$OMIR: De când?
MOGARDICI: De când iubeşte... Corbea... e bălaie, smeadă sau roşcovană? Vădană sau fată mare?
COREiEA: Te ţii de fleacuri... om bătrân...
MOGARDICI: Eu, bătrân?... Acum să văd pe Măria, şi grozav aş întineri!... Nu te supăra, Corbeo, că viaţa ostaşului ce e? Ca fulgul pe apă, ca frunzele codrului... Vine toamna... rânduri-rânduri se scutură... Şi ne vine rândul şi nouă... De n-am şugui, ne-am alege cu zile ţmstii şi-am închide ochii fără pic de mângâiere... Adu mana... Tu eşti trist... Nu ştiu ce ai... Te-ai schimbat... înainte nu vorbeai şi erai vesel... Acum vorbeşti şi suferi...
CORBEA *(trist, îi dă mâna):* Să ne iertăm, Mogârdici...
MOGÂRDICI: Să ne iertăm? De ce să ne iertăm?
GENUNEA: De ce să vă iertaţi?... I-ai făcut ceva? Ţi-a făcut ceva?
CORBEA: Iubirea e tăria oştirii...
SANDOMIR: Are dreptate... Eu iubesc pe vitejii mei şi mă bat voios, ostaşii mei pe mine şi mă scot din nevoi...
MOGÂRDICI: Vodă nu fu p-aici?
GENUNEA *(îngrijorată):* De ieri s-a dus cu nişte izvoade şi n-a mai venit...
MOGÂRDICI: Scoate izvoade? Pregăteşte nunta!
CORBEA *(tresărind):* Unde mi-s minţile?... Pe domn căutam... *(Iese repede prin stânga.)*
GENUNEA: Ciudat... bietul Corbea!
SANDOMIR: Ca şi cum n-ar fi în minţile lui...
GENUNEA: Şi mi-a spus o poveste tristă, tristă... Un băiat care iubea pe o fată, şi nu-i spunea, şi-i era frică... Povestea nu era trista, el era trist... De v-aş spune-o, aţi râde...
MOGÂRDICI: Eu bănuiesc c-ar fi...
GENUNEA: Ce bănuieşti, Mogârdici?
MOGÂRDICI: Dumneata mă întrebi?
GENUJMEA *(pe gânduri):* De ce nu?
MOGÂRDICI: Să mă încredinţez eu, şi-ţi spui...
GENUNEA: Să te încredinţezi?... Nu s-a sfârşit povestea lui?... Ah! tristă fu povestea pe care mi-o spuse.
(S-aude zgomot. Şmil intră prin dreapta. Genunea îi iese înainte.)
MOGÂRDICI: Mă Sandomir... Corbea iubeşte pe sor-ta!
SANDOMIR: Oare?... Aşa să fie?
GENUNEA: Şmil...
ŞMIL: Nunea...
GENUNEA: Ai mulţi?
ŞMIL: De la harţa din urmă vro douăzeci... Eu nu ştiu ce le fac, că li se închid rănile ca şi cum ai cârpi o rochie ruptă...
GENUNEA: Să te sărut, Şmil...
ŞMIL: Şi de ce să mă săruţi? Iu sunt bătrân... Iu să te sărut pe dumneata...
GENUNEA: Că-i îngrijeşti bine... *(Îl sărută.)*
ŞMIL: Intră fără să se vaiete... Unul cu mâna ruptă, altul cu falca zdrelită... Şi ies fluierând... P-un biet... cum îi zice... aşa... iunac, l-au adus leorcă de sânge... coastele rupte... măruntaiele borşite... Şi n-a scos un oftat... L-am îngrijit - nu zic bine, nu zic rău - cât am putut, cât am ştiut... N-a vrut Dumnezeu... Ieri noapte mi-a zis: "Şezi la capul meu ş-aprinde o iască". Am aprins. A mişcat buzele ca şi cum s-ar ruga... S-a închinat ca voi... A întors capul... A răsuflat adânc... Şi şi-a dat sufletul... O! viţeii sunt moldovenii cum n-am mai văzut!... Şi Mogârdici a fost pe la mine... o! ho! ho!
MOGARDICI *(imitând pe Şmil):* Şi Mogârdici a fost pe la mine...
ŞMIL: Al dracului ca cupilul lui tat-său...
MOGARDICI: Ca cupilul lui tat-său...
ŞMIL: Cum mă mişcăm de lângă el, el cu mâna haţ! *(Se ciupeşte de obraz.)*
MOGÂRDICI: El cu mâna haţ!
ŞMIL: Parcă-l mânca ceva... Până s-a făcut ca un drac!
MOGARDICI: Taci! că-mi aminteşti de Măria!
ŞMIL: Ce Mărie?
MOGARDICI: Ce, nu ştii?... Braşoveanca, de... lângă Fel-dioara... La Zierer sasu... Băgată cu anu...
ŞMIL: Bagă-te tu la dracu cu anu, nu cu luna...
SANDOMIR *(râzând):* Nu te supăra, Şmil...
GENUNEA *(râzând):* Aşa e Mogârdici, vesel şi nebun...
ŞMIL: El s-a făcut mai urât ca dracu... Nu mă pot uita la el!
MOGARDICI *(se repede şi ia pe Şmil în braţe):* Şmilică, neică...
ŞMIL: Lasă-mă, lasă-mă... Să nu spui la cineva că te-am îngrijit iu...
MOGARDICI: Dar ce am, bre omule?
ŞMIL: Dar ce n-ai?... Cu barba ca un ţap, cu părul necisălat, cu ochii ca de broscoi şi cu obrajii rupţi... Ai, ai, ţi-e mai mare mila de sufletul lui dac-o fi având suflet...
GENUNEA: O, Şmil, Şmil...
ŞMIL: Lasă-l, Nunea, că nu m-ascultă... Să nu te mai îmbolnăveşti... Să te duci dracului de pomană, scârnăghia

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

dracului!... Aşa bulnav nu-mi trebuie!

MOGÂRDICI: Dacă mă răneşte, mă?

ŞMIL: Şi tot la obrazu ălş... întoarce tu şip-ălălalt, c-aşa scrie la voi la evanghelie... î... urât eşti!... Păcat că nu mai am făşii curate...

GENUNEA: Făşii curate? Stai... *(Se duce şi caută în cort.) (Mogârdici ia pe Şmil de barbă.)*

MOGÂRDICI: Şmil... Şmilică...

ŞMIL: Că d-astea eşti un nebun bun...

GENUNEA (vine cu albituri în mâini): Şmil... mai am două cămăşi curate... Sunt de in... Le dăruiesc răniţilor tăi...

ŞMIL: Cum se poate? Dumitale nu-ţi trebuie? Şi cum să le fac?

GENUNEA *(rupându-le):* Aşa!

ŞMIL *(emoţionat):* O! Doamne, Doamne, îşi dă şi cămaşa de pe ea ca să aline durerile moldovenilor! Sfânta ţară în care cresc bărbaţi aşa de viteji şi femei aşa de bune! *(Şmil ia cămăşile, o sărută pe frunte şi se duce prin dreapta. S-aude buciumul.)*

GENUNEA: Vine domnul!

SCENA III

PETRU RAREŞ, logofătul BALOŞ, vornicul GROZA, vistiernicul MATIAŞ, pârcălabul LICIU, GENUNEA, MOGÂRDICI şi SANDOMIR.

PETRU RAREŞ *(îmbrăcat în zale):* Genunea, credeai că nu mai vin? *(O sărută.)*

GENUNEA: Mai degrab' aş crede că nu m-am născut decât să cred că luceafărul dimineţii apune şi nu mai răsare, că domnul Moldovei se duce şi nu se mai întoarce!

PETRU RAREŞ: Baloş, tu visaşi când zămislişi pe copilul ista, şi-ţi întrecuşi visul cu fiinţa ce făptuişi... Păcat ca n-a fost băiat şi-ar fi fost mai păcat să nu fie femeie!

LOGOFĂTUL BALOŞ: ...Bat-o s-o bată de copilă... Ei îi plac neodihna, frământările şi războiul...

PETRU RAREŞ *(către Mogârdici):* Dar tu?... Mă-ă! Ce te-ai schimbat?

MOGÂRDICI: Aşa pai eu, mai frumos, de două zile, măria-ta.

PETRU RAREŞ *(surâzând):* Câţi ai?

MOGÂRDICI: 700 fără 5. Unul şi unul. Mă duc, se duc, biruim sau vecinica pomenire...

PETRU RAREŞ *(facându-le semn să iasă):* Mogârdici, Sandomir, fiţi gata, cu mâna pe frâie, cu picioarele în scări... *(Se duc prin dreapta.)* Nici o ştire de la hatmanul Mihu?

VORNICUL GROZA: Nimic... S-a dat afund...

PETRU RAREŞ *(îngrijorat):* Cu 10.000 de oameni?... Ce să fie?... A, nimic... Boieri, când credeţi că ne vom izbi cu leşii?... Genunea, stai, du-te, cum vrei...

GENUNEA: Ascult nu numai de vorba, ci şi de glasul măriei-tale... *(Iese prin stânga.)*

PETRU RAREŞ: E, când?

LOGOFĂTUL BALOŞ: Mâine, poimâne...

VORNICUL GROZA: Sabia gata, am şters-o de sângele d-acum două săptămâni...

VISTERNICUL MATIAŞ: După izvoadele măriei-tale, ce chibzuieşti?

PETRU RAREŞ: Eu am întocmit izvodul, dar bătălia n-atârnă de buzduganul meu.

VISŢERNICUL MATIAŞ: N-aş crede că cercetaşii mărie-tale să nu-ţi fi adus veşti pe care noi nu le cunoaştem...

PETRU RAREŞ: Ieri ieşii din tabără, cu noaptea-n cap, şi mă întoarsei pe dâra pe care am tras-o de la Obertin... eh!... încoa. Luai pe Corbea. întâlnii un sat. Ardea. Nici un om. Trecui câmpia cu bălării cât cânepa. Al doilea sat. Cenuşă rece. Nici un om. Urmele noastre le suflase vântul. Satele pârjolite arătau pe unde trecuserăm. Mă oprii. Corbea descăleca. Urechea la pământ. "Parcă-mi slomneşte."[1] Şi scutură din cap. Descălecai şi ascultai şi eu. Nimic. Mă uitai la Corbea. Un surâs de pe altă lume. "Măria-ta, ţi-aduc ştiri de te întorci înapoi." "Bine." Dispăru ca o săgeată. Mă întoarsei, îl aşteptai, dincoace de Prut, toată noaptea. Împiedicai calul. Mă pusei pe brânci. Şi dus a fost... Privii la stele până-mi căzură pleoapele şi adormii... Azi dimineaţă mă deşteptai, mă uitai, nimic. Mă închinai pentru sufletul lui Corbea... Pinteni calului... Măsurai încă o dată câmpul unde ar fi să stea bătălia... Ei, când ne vom bate?

VORNICUL GROZA: Când porunceşti, măria-ta!

PETRU RAREŞ: Chiar acum!... Nu e un ceas de când veni Corbea...

VORNICUL GROZA: A venit? O! săracu!

PETRU RAREŞ: Nu credeam ochilor. "Corbea?" "Da, măria-ta, şi leşii s-apropie, sunt la o poştă d-aici"... "Câţi să fie?" "Ca la şapte mii." "Toţi călări?" "Toţi în fier şi pe cai mari." "Puşcaşi au?" "Nu." "Să-i momim... Pe cin' să trimit c-o momeală bună?" "Pe mine!" "Tu? Ostenit şi galben... nu se poate!" "Sunt roşu şi se poate!" Vorbi răstit. Mă uitai lung. "Crede-mă, măria-ţa, se poate!" De data asta, rugător. "Bine! Ia 500 de călăreţi sprinteni, ieşi înaintea leşilor şi momeşte-i. înaintezi cu gândul de fugă; nu te-apropii prea mult, să nu te învăluie; te desfăşuri şi te strângi; o iei îndărăt şi iar tentor-ci... Ş-aşa i-aduci pân' la povârnişul văii şi îţi dai drumul pe sub perdeaua pădurii." "Am înţeles." Şi se făcu nevăzut.

VORNICUL GROZA: O! Sireacu!

PETRU RAREŞ: La stânga, pădurea de stejari; la dreapta, rosătură, bahnă; în fund, pădurice şi mărăciniş, dese ca târnul... Aci, piota cu arcurile... Câţi avem?

VORNICUL GROZA: O mie cinci sute.

PETRU RAREŞ: Numeri şi pe morţi...

VORNICUL GROZA: Am împlinit golurile...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PETRU RAREŞ: Da?
VORNICUL GROZA: Vezi bine!
PETRU RAREŞ: Vitejii, cu caii de frâu, să se strecoare prin pădurea de stejari pân' la culmea dealului care coboară oblu. Acolo s-aştepte pe leşii care vor da devale; să încalece şi să cadă în coasta şi în spatele lor. Asta e treabă de om, şi viclean, şi viteaz, şi hotărât. Ce gândim cu răceală să făptuiască cu căldură... Ce credeţi?
VORNIQUL GROZA: Logofătul Baloş e şi viteaz, şi hotărât.
LOGOFĂTUL BALOŞ: Ba, vornicul Groza. Cred ostaşii în el mai mult decât în mine. Să poruncească, eu mă supui. Voi chibzuiţi, eu mă bat. Voi praştie, eu piatră.
PETRU RAREŞ: Biine!... Groza ia p-ai lui Sandomir, p-ai lui Cremene, p-ai lui Burlă şi p-ai Spânului, 1.800 de viteji. Tu să pai mai mult decât să fii şi să nu fii decât în clipa hotărâtoare. Pârcălabul Liciu să rânduiască arcaşii în pădurice, şi să plouă săgeţile, dar...
PÂRCĂLABUL LICIU: Ca ploaia de la punte... Să răpăie şi să se oprească, şi iar să răpăie, şi iar să se oprească...
PETRU RAREŞ: Aşa, bătrâne, aşa, tătucă, aşa...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Rămân ai lui Mogârdici...
PETRU RAREŞ: Şi eu ce să fac?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Ai chibzuit... să stai deoparte...
VORNICUL GROZA: Eu şi cu Baloş le cădem în spate şi-i vânturăm la vale, între pădure şi bahnă, şi-i ducem până la fund. Aci Liciu îi împroaşcă cu săgeţile. Vor căuta scăpare. Rosătura de oi le stă deschisă. Vor năpădi cu caii lor greoi în bahnă, în mocirlă, în ştuhărai, în baltă...
PETRU RAREŞ: Leşii ar putea să mai facă două învârti-turi: una spre pădure - la dreapta lor cum vin - alta împotriva ta...
VORNICUL GROZA: în pădure sunt topiţi... Liciu...
PÂRCĂLABUL LICIU: Scot arcaşii din crâng, învârtindu-i ca o poartă care s-ar închide... Arcurile jos... Mâna pe toporişti... Ei călări, abia strecurându-se prin pădure, noi, pe jos, după copaci, alergând, lovind, în coaste, în spate...
PETRU RAREŞ *(lui Groza):* Să nu se-ntoarcă împotriva ta...
VORNICUL GROZA: Nu se poate!
PETRU RAREŞ: Lupii, încolţiţi, năpustesc asupra vânătorilor...
VORNICUL GROZA: Nu se poate!
PETRU RAREŞ: Să zicem ca s-ar putea...
VORNICUL GROZA: Nu zic!
PETRU RAREŞ: Bagă de seamă, Groza, bagă de seamă!
VORNICUL GROZA: Pornit, şi prin ziduri! îi sparg şi-i risipesc, în pădure sau în bahnă!
VISTERNICUL MATIAŞ *(supărat):* Bine, voi bine, dar eu?
PETRU RAREŞ: Tu, Mogârdici, să rămâneţi... rămâi şi eu!... *(Către Baloş şi Groza.)* Şi să daţi chiote. Chiotul aprinde închipuirea; omul pare mai mare, oamenii par mai mulţi, sporeşte crezul şi da biruinţă!
LOGOFĂTUL BALOŞ *(trage sabia):* Bu-bu-bu...
PETRU RAREŞ: Acum să jurăm *(toţi trag săbiile şi le încrucişează)* pe apă, pe pâine, pe soare şi pe sfânta Troiţă că vom lupta, nu ca boierii Moldovei, ci ca fiarele Libanului!
TOŢI: Jurăm!
PETRU RAREŞ: Un ceas de când se duse Corbea... Matiaş, să vie Mogârdici... *(Matiaş iese prin stânga.)* Voi... *(Se duc prin dreapta.)* Logofătul Baloş *(dintre copaci):* Bu-bu-buuu!
PETRU RAREŞ: O! neamul Bubuiugilor... Căci n-are Moldova boieri numai ca tine şi ţărani numai ca Corbea!

SCENA IV
PETRU RAREŞ, GENUNEA, mai în urmă, ŞMIL şi MOGÂRDICI.

GENUNEA *(vine repede din dreapta):* Doamne...
PETRU RAREŞ *(o sărută):* Ce sunt măririle şi slava alăturea de farmecele tale? Amăgiri... deşertăciuni...
GENUNEA: O, doamne!
PETRU RAREŞ *(dus pe gânduri):* Şi când mă gândesc că d-atâtea ori am strâns în braţele mele această comoară, mâinile mele nu s-au poleit? Nu s-a scuturat nimic din podoaba ta asupra bărbăţiei mele?... Aşa ar gândi, avându-te aici, orice tânăr... eu sunt ostaş şi domn!... Groza se strecoară prin pădure... Cine ţi-a dăruit ochii şi luminile care picură, încotro se duc, două rotocoale mai senine ca cerul şi mai albastre ca floarea inului?
GENUNEA: O, bată-i focul de ochi...
PETRU RAREŞ *(pe gânduri):* Liciu împânzeşte crângul...
GENUNEA: Ce zici, măria-ta?
PETRU RAREŞ: Zic că tu eşti cel mai frumos copil din lume, şi, d-ai avea aripi, ai zbura în văzduh!... Vin ai?
GENUNEA *(repede):* Să-ţi dau?
PETRU RAREŞ: Corbea, încăierându-se, apropie încăierarea...
GENUNEA: Cum?
PETRU RAREŞ: Zic să dai răniţilor, să prindă la inimă...
GENUNEA *(cu bărdaca în mână):* Am dat la câţi au venit... Bea...
PETRU RAREŞ: Fereşte-te să nu-ţi sorb şi mâna... *(Bea.)* Sandomir, nu aşa de repede...
GENUNEA *(uitându-se împrejur):* Sandomir?... Nu-l văd pe Sandomir...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PETRU RAREŞ: Şi-ar trebui ca ochii tăi să pătrundă codrii şi zidurile... frumuseţea lor să netezească calea şi mângâierea lor s-apropie totul... Mai degrab', Matiaş!
GENUNEA: Ce ai, măria-ta? Vorbeşti şi ce te gândeşti...
PETRU RAREŞ: Să vorbesc pe negândite?
GENUNEA: Vreau să zic că te fură gândurile...
PETRU RAREŞ: Mă gândesc că omul nu ştie când îi vine ceasul... N-auzi un ropot de cai?
GENUNEA *(cu frică):* Nu... nu aud...
PETRU RAREŞ: O mişună prin pădure, şi crengi rupte, şi frunze călcate?
GENUNEA *(ascultă):* Deloc...
PETRU RAREŞ: Pune urechea la pământ... sau nu... Obrajii tăi s-ar coborî mai jos ca tălpile mele, şi Dumnezeu a pus obrajii tăi mai presus de scaunul pe care stau eu... *(Tresărind.)* Nu-i vezi?
GENUNEA *(înfricoşată):* O! măria-ta, ce ai?
PETRU RAREŞ: Ostenit... Asţ-noapte n-am dormit...
GENUNEA *(îi sărută mâna şi i-o mângâie):* Culcă-te oleacă, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Să mă culc?... Tocmai când norodul îmi strigă: "Sus, că eşti domn!"...
GENUNEA *(o trec lacrimile):* Aş vrea... dar nu mai vreau nimic...
PETRU RAREŞ: Ba să vrei ceva: să biruim! *(Genunea tresare. Mogârdici vine din dreapta.)* Ai venit?
MOGARDICI *(concentrat):* Am...
PETRU RAREŞ: Caii, odihniţi?
MOGARDICI: Mâncaţi, odihniţi, înşeuaţi.
PETRU RAREŞ: Poruncă să încalece...
MOGARDICI: Poruncit.
PETRU RAREŞ: Caii mei...
MOGARDICI: Pregătiţi...
PETRU RAREŞ: Să-i aducă.
MOGARDICI: Adus.
PETRU RAREŞ: Patru?
MOGARDICI: Patru.
PETRU RAREŞ: Să te ţii gata, să pornim...
GENUJNIEA *(chinuită de griji):* Unde, Mogârdici?
MOGÂRDICI *(uitându-se repede la domn):* La nuntă.
GENUJNIEA: Ce nuntă?
MOGÂRDICI: A mea!
GENUNEA *(supărată):* Altădată spuneai, glumeai, acum: patru? Patru!... Ai? Am!... Şi faţa cruntă...
PETRU RAREŞ: Ca la nunta lui...
MOGARDICI: Mă cunună vodă!
GENUJMEA: De ce aşa de scurţi şi de repezi la cuvânt?
MOGÂRDICI: Mă grăbesc, ca la nuntă, n-am vreme...
PETRU RAREŞ: Pleacă şi să m-aştepţi.
MOGARDICI: Cu bine, măria-ta!
PETRU RAREŞ: Să dea Dumnezeu!
MOGARDICI: Amin! *(Se duce repede prin dreapta.)*
GENUNEA: O! doamne, crezi ca sunt copil? *(Şmil vine din stânga.)*
PETRU RAREŞ: Şmil, nu prea ai de lucru...
ŞMIL: Dacă împărăteşti şi peste lei şi peste miei... Sănătoşi? Lei!... Răniţi? Miei!... Ii leg? Iar zmei... Unul nu mai e în cortul de adăpost... de ce s-au grăbit?
PETRU RAREŞ: Ca la nuntă... Cunun pe Mogârdici...
ŞMIL *(râzând):* O, frumos ginere... n-am ce zice...
PETRU RAREŞ: O, viteaz soldat!
ŞMIL: Să nu-şi sperie mireasa...
PETRU RAREŞ: O ia cu binişorul... De nu?... Repede, în goana calului. Şi se face frumos, că o mie de oameni întorc capul după el! De zece ori am chefuit la nunta lui Mogârdici!
ŞMIL: Ce spui?... D-atâtea ori s-a însurat?
GENUNEA: Şi se-nsoară şi Mogârdici, şi Cremene, şi San-domir, şi Baloş...
ŞMIL: O!
GENUNEA: ...şi vornicul Groza, şi vistiernicul Matiaş...
ŞMIL: Alei!
GENUNEA: ...şi pârcălabul Liciu...
ŞMIL: Şi moşneagul cela?
GENUNEA: ...şi măria-sa Petru-vodă...
ŞMIL *(râzând):* Oameni însuraţi şi bătrâni... Incai, la voi, n-o să se ştie care să fie socru, ginerele or tatăl? Sandomir şi logofătul Baloş! Ei, şi dacă s-ar zăpăci miresele? Are să intre fata la tata şi mama la băiat... A, se pricep ele mai bine... Se duc amândouă la Sandomir... *(încet Genunii.)* La ce ascultă?
GENUNEA: Să înceapă lăutarii...
ŞMIL: Ei, nu zice fleacuri, Nunea... Ce vorbeşti aşa, fără să râzi?

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PETRU RAREŞ: Ascultaţi...
ŞMIL: Iacă, ascult...
PETRU RAREŞ: N-auziţi nimic?
GENUNEA: Nimic...
PETRU RAREŞ: Un vuiet ca de mare răscolită... Oh! d-ar izbuti Corbea...
GENUNEA: Corbea?
PETRU RAREŞ: ...să-i vâre ca-ntr-o albie...
GENUNEA *(pe gânduri)*: Povestea nu s-a sfârşit?
PETRU RAREŞ: ...l-aş face spătar...
GENUNEA *(inspirata):* Va izbuti, măria-ta!... Povestea nu s-a isprăvit!
PETRU RAREŞ: Ah!... Pocuţia este a mea!
ŞMIL: Nu eşti, măria-ta, Petru-vodă... şi dumneata, Nunea, fata lui Baloş?... Eu nu vă înţeleg!
PETRU RAREŞ: Ia!... O răpăială!
GENUNEA: Da, da...
ŞMIL: E vântul, măria-ta!
PETRU RAREŞ: Ce vânt!
ŞMIL *(la o parte):* Şi fata şi vodă, să juri că n-ar fi în minţile lor... Doi nebuni... La asta nu mă pricep...
GENUNEA: S-ar auzi şi glasuri...
PETRU RAREŞ: Nu încă...
ŞMIL: Aude şi glasuri... dar când o auzi şi măria-sa?
PETRU RAREŞ *(pune urechea la pământ):* Ascultă, Nunea!
GENUNEA *(pune urechea la. pământ):* Ascult!
ŞMIL: E, vorbiţi ca oamenii...
PETRU RAREŞ: Ai auzit?
GENUNEA: Auzit!
PETRU RAREŞ: Strigătele alor noştri au început...
ŞMIL: Vântul, măria-ta, clatină codrul...
PETRU RAREŞ: O, Şmil, un copil pricepu, şi pe tine nu te taie capul!... Ce vânt? Nu vezi? Copacii, ca de piatră...
ŞMIL: Ce să fie?... Să fie bătălie?... Ai lui Mogârdici nu se mişcă... Şi nu-i aud: "Alelei!... Doină! Doină!"
GENUNEA *(tresărind):* A! Sabia, măria-ta!
PETRU RAREŞ: Prea devreme!
ŞMIL *(auzind zgomotul bătăliei în depărtare):* O! ce neghiob, Şmil, ce neghiob!... Mai limpede ce vorbeau ei, şi iu să nu-i pricep! *(Speriat.)* Ia sabia, măria-ta, de ce stai!
PETRU RAREŞ: Ca să birui! *(Se închină. Genunea se închină şi ea. Şmil, privindu-i cu spaimă, se ia după ei, începe crucea, şi se opreşte.)* Nunea, sabia!
GENUNEA: *(se repede în cort şi-i aduce sabia lui Ştefan cel Mare):* Sabia lui Hristos!
PETRU RAREŞ *(ia sabia şi o trage afară):* O! d-ar preţui ea în mâna mea tânără încă cât preţuia în mâna lui de bătrân, ar fi destul s-o arăt, şi biruinţa să plutească asupra ostaşilor noştri!... Ce mormăi, Şmil?
ŞMIL: Ca norocul să nu se despartă de prapurul Moldovei şi glasul măriei-tale să sune ca tubele care dărâmară zidurile Ierihonului!
PETRU RAREŞ: Nunea, coiful! *(Îi dă coiful)* Oţel mort, vei scânteia de mânie ca să străluceşti de bucurie! *(Genunea dă să sărute pe Rareş.)* N-am vreme! Ah! de ce Dumnezeu nu făcu pe om ca sufletul din el! Vă las, mă duc, zbor! *(Iese repede prin dreapta şi se aude strigând.)* E! Mogârdici! Mogârdici!
MOGÂRDICI *(s-aude şi nu se vede):* Aici!
PETRU RAREŞ: Calul!
MOGÂRDICI: Pe Ţinteş?
PETRU RAREŞ: Fa-te vijelie, Ţinteş, şi haiti!

SCENA V
GENUNEA, ŞMIL, doi ostaşi răniţi, un moment, PETRU RAREŞ.
(S-aud ţipete topite într-un vuiet. Cât durează această scenă, durează şi ropotul bătăliei.)

GENUNEA *(ascultând):* Pământul de s-ar despica, n-ar geme aşa de crâncen!
ŞMIL: De n-ar nimeri şi p-aici!
GENUNEA: Ţi-e frică?
ŞMIL: Frică? De mine, nu... de dumneata, da...
GENUNEA *(scoate un pumnal):* De mine? Sunt pregătită...
ŞMIL: Nu te juca, că taie...
GENUNEA: Dac-ar tăia numai, ar fi o jucărie...
ŞMIL: Ei, ce vorbeşti aşa?... Are să biruie domnul...
GENUNEA: S-a întărit urletul... "Bu-bu-bu!" Ai tatei!... Şi vaiete... Şi vaiete...
ŞMIL: Nu mai asculta, Nunea... Ce-o fi să fie... Omul, care îşi închipuie feţele primejdiei, trece de mai multe ori prin aceeaşi primejdie.
GENUNEA *(ascultând):* A! şi "Doină, doină"... sunt ai domnului! *(Cade în genunchi şi se roagă.)*

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

ŞMIL: Aşa mai bine... Mă simt sub aripa unui cheruvim...
GENUNEA: O, apără şi izbăveşte, Doamne, pe domnul Moldovei!
ŞMIL: Pe Baloş, nu? Pe Sandomir, nu?
GENUNEA: Şi pe Sandomir, că e mândru şi mi-e frate, şi pe Baloş, că e stâlp d-al ţării şi mi-e tată...
ŞMIL: Pe cine ai vrea tu să apere mai întâi?...
GENUNEA *(se gândeşte şi oftează):* Pe domn!
ŞMIL: Cum să nu-l apere când are astfel de ţară!
GENUNEA *(asaltând):* A! ce clocoteşte aşa... Auzi?...
ŞMIL: Aş vrea să fiu surd... să fiu iarba pe care o calci în picioare... să nu mă fi născut sau să fi murit demult!
GENUJSfEA *(cu emoţie şi entuziasm):* E domnul în mijlocul lor!... Îl văd!... Ah! Îl văd, Şmil! *(îşi acoperă ochii.)* Ca o urgie ce potopeşte lumea înaintea ei!
ŞMIL: Ce trosneşte aşa?
GENUNEA: Ţi s-a părut...
ŞMIL *(tremurând):* Stai, Genunea... Cine-i acolo?... *(Genunea trage pumnalul. Intră un ostaş rănit.)* Ce cauţi?... Ce vrei?... A! eşti d-ai noştri, eşti moldovean...
ÎNTÂIUL OSTAŞ: O picătură de apă...
GENUNEA *(c-o ulcică):* Oleacă vin... Bea... Ei, ce e? Spune!
ÎNTÂIUL OSTAŞ: Iacă-oi spune... Sânge şi măcel...
GENUNEA: Pe domn l-ai văzut?
ÎNTÂIUL OSTAŞ: Cum să-l văd?... Ca un fulger... Cine să-l vadă?
GENUNEA: E, ce mai e?
ÎNTÂIUL OSTAŞ: N-am spus?
ŞMIL: Ce se petrece, mă omule? Biruim noi or leşii?
ÎNTÂIUL OSTAŞ: Ei, pe dracu, leşii...
ŞMIL: Dar tu n-ai văzut nimic?
ÎNTÂIUL OSTAŞ: Ce să văd?... Am văzut când am dărâmat de pe cal pe trei leşi... p-al patrulea, care m-a doborât, nu l-am văzut... Ş-apoi m-au sărit caii şi s-a mutat bătălia mai departe... Atâta...
(S-aude din nou trosnind.)
ŞMIL *(tresărind):* Genunea!
GENUNEA: Şmil!
ÎNTÂIUL OSTAŞ: N-aveţi teamă... Nu năpustesc leşii... cine să-i lase?
(Intră un al doilea ostaş rănit.)
AL DOILEA OSTAŞ: Olecuţă de apă... Mă frig de sete...
GENUNEA *(îi întinde ulcica):* Vin... să prinzi puteri...
AL DOILEA OSTAŞ: Puteri am... mâna dreaptă n-o mai simt din umăr...
GENUNEA: Ei, ce e?
AL DOILEA OSTAŞ: Ce să fie?... Iacă, snopim pe Ieşi...
GENUNEA: Pe domn l-ai văzut?
AL DOILEA OSTAŞ: Văzut. Dacă am fi toţi ca el, numai Moldove ar fi pe lume...
GENUNEA: Cum e?
AL DOILEA OSTAŞ: Sănătos l-am lăsat...
GENUNEA: Spune ceva, flăcăule!
AL DOILEA OSTAŞ: Iacă-oi spune... După ce duserăm pe leşi cu momeală, până la fruntea tăpşanului, de unde începe o vale oablă, ferirăm la dreapta... Leşii năpustiţi dădură la vale... Rotocolirăm cu ai vornicului Groza, şi ceata noastră o luă înainte cu miaşul nostru. Îl cunoaşteţi? Cine să nu-l cunoască?... Ţipa ca un armăsar care nânhează...
GENUNEA: Cine e căpitanul vostru?
AL DOILEA OSTAŞ: Cin' să fie... Corbea!
GENUNEA: Corbea? Povestea nu s-a sfârşit!... Abia a început şi se va sfârşi cu bine!... Ii voi da eu curaj celui mai viteaz dintre copiii neamului!
ŞMIL *(celui dintâi ostaş):* Să te leg?
ÎNTÂIUL OSTAŞ: Parcă mă doare?...
ŞMIL: Pe voi nu vă doare niciodată...
ÎNTÂIUL OSTAŞ: Pe copii, ce, pe noi?
ŞMIL: Nu vrei să-ţi treacă?
ÎNTÂIUL OSTAŞ: Cum nu... N-auzi că e de lucru?
GENUNEA *(către al doilea ostaş):* Şi pe urmă?
AL DOILEA OSTAŞ: Pe urmă mă pomenii cu una zdravănă, că nu mai văzui înaintea ochilor... Calul se învârti sub mine şi căzu mototol la pământ... Ei s-au dus ca austrul care sună pădurile pe rând... Şi nimerii la dumneavoastră...
ŞMIL: Îi ascult şi nu văd bătălia...
AL DOILEA OSTAŞ: Vedem unde ne batem... Ce să vedem?
GENUNEA *(cu nerăbdare):* Zici c-ai văzut pe domn...
AL DOILEA OSTAŞ: Da... El trecu ca un duh, şi după el ostaşii ca o haită de lupi... Până să-l văd, se făcu nevăzut...
ŞMIL: Adu mâna...
AL DOILEA OSTAŞ: La ce?
ŞMIL: Să ţi-o leg...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

AL DOILEA OSTAŞ: Nu pot s-o ridic...
ŞMIL: De durere?
Al doilea ostaş: N-o mai simt... Astfel, aş sta eu aici?
ŞMIL: Să ţi-o văd...
AL DOILEA OSTAŞ: Ce să vezi? Un ciolan mort... De-a vrea Dumnezeu, se-ndreaptă ea şi-aşa... Mă duc să privesc daqă ny mai pot...
ÎNTÂIUL OSTAŞ: Mă verişcane, oi găsi eu vrun cal, mă?
AL DOILEA OSTAŞ: Cum să nu... Mai mulţi oameni morţi ca gloabele... Prinde şi tu unul...
(Ostaşii ies prin stânga.)
ŞMIL: Unde vă duceţi? Ce, sunteţi nebuni?
GENUNEA *(speriată):* Ce urlă aşa?
ŞMIL: Bătălia...
GENUNEA: Nu, Şmil, nu... N-auzi?
ŞMIL *(spăimântat):* Da!... Ce să fie?
GENUNEA: Un glas de om, ca de uriaş! *(Se aude Rareş mugind. Apare în stânga plin de sânge.)* Ah! Domnul! *(Face câţiva paşi şi se opreşte de spaimă.)*
PETRU RAREŞ: Mai bine mâna decât calul!... Ce staţi?... Un moşneag şi-o fată tânără!... D-aţi avea suflet, n-aţi privi la domn cala un câine!...
GENUNEA *(cu spaimă):* P-aici te-ai dus cu Mogârdici...
ŞMIL *(înlemnit):* P-aici sunt caii domneşti...
PETRU RAREŞ *(ca scos din fire):* Calul!... Te fac bucăţi, şi stârvul, corbilor! *(Dispare la dreapta. S-aude Petru Rareş şi nu se mai vede. Genunea şi Şmil revin.)*
GENUNEA: Oh! cum era la faţă!
ŞMIL: Cum era?
GENUNEA: Roşu-vânăt...
ŞMIL: L-ai văzut?
GENUNEA: Da... Şi ce glas!
ŞMIL: Eu l-am înţeles, dar nu l-am auzit!
GENUNEA: Mi se bate inima...
ŞMIL: A mea nu mai bate...
GENUNEA: Dădu de cai, înhaţă unul, încalecă, mugi şi... nevăzut...
ŞMIL: N-am văzut, n-am auzit, nu ştiu... A venit, s-a dus... ca visele grozave...
GENUNEA: Nu ne mai cunoştea...
ŞMIL: Ce să cunoască!... Numai c-un gând, cu unul singur, numai c-o voinţă, cu una singură... În el pierise lumea, numai biruinţa trăia!
GENUNEA *(ascultă):* Trosnesc loviturile ca crăcile uscate sub picioarele mistreţilor... O! şi mare părea!
ŞMIL: El? Cum trebuie să fie la măcel!
GENUNEA: Şi ce puteri năprasnice!
ŞMIL: Când a zis Te fac bucăţi", eu m-am văzut... Capul la răsărit, mâinile la apus şi picioarele la dracu! *(tresare şi se strânge în Genunea.)* Iar cineva...
GENUNEA: În goană... Să nu se fi întâmplat ceva domnului!
ŞMIL: Ce să i se întâmple?
GENUNEA: Mai întrebi?
ŞMIL: Aşa e... Dar nu cred... Cine să-l apropie?
GENUNEA: Zi: Doamne fereşte!
ŞMIL: Şi dacă oi zice, ce?
(Vine un soldat greu rănit. Se clatină.)
GENUNEA: Ce e? Vorbeşte!... Niţel vin... *(Ostaşul scutură din cap.)*
ŞMIL: Ce ai? Unde eşti lovit?
GENUNEA: Ce s-a întâmplat... căci s-a întâmplat ceva de pe înfăţişarea ta...
Ostaşul *(se clatină):* Am învins! *(Cade şi moare.)*
GENUNEA *(cu lacrimile în ochi):* Ai învins! *(Se pleacă şi-l sărută.)*
ŞMIL: Toţi câţi mor înving şi sufletul lor scapă de chinul vieţii!
(S-aud buciume în depărtare. Vuietul bătăliei descreşte, se stinge. S-aud buciume în apropiere. Vin din stânga Petru Rareş, vornicul Groza, logofătul Baloş, pârcălabul Liciu, vistiernicul Matiaş cu veşmintele rupte şi pline de sânge. După ei, Mogârdici şi Sandomir duc pe targa pe Corbea. Viteji, voinici şi iunaci.)

SCENA VI
PETRU RAREŞ, logofătul BALOŞ, vornicul GROZA,
pârcălabul LICIU, vistiernicul MATIAŞ, GENUNEA,
ŞMIL, MOGÂRDICI, SANDOMIR, şi CORBEA,
întins pe o targa de frunze.

PETRU RAREŞ: Cu voia lui Dumnezeu, cu norocul nostru şi cu ostaşii mei, am biruit! în numele Tatălui, ş-al Fiului ş-

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

al Sfântului Duh, amin! *(Se închină toţi.)* Am biruit noi, care trăim, cei răniţi şi mai ales cei care au murit, fie-le ţărâna uşoară oriunde ar dormi!

VORNICUL GROZA *(închinându-se):* În numele Tatălui, ş-al Fiului, ş-al Sfântului Duh, amin!

PETRU RAREŞ: Şi de vor fi având copii, pe copii d-a dreptul viteji îi fac, că de pe urma părinţilor sunt să stea în scări de fier şi de pe urma faptelor lor se vor înălţa la cinul dregătoriilor obşteşti şi se vor boieri, că de vor pieri ei, şi mai sus să salte pe urmaşii lor... Şi pururea ţara sa se primenească întru puterile ei de viaţă!

PÂRCĂLABUL LICIU *(se închină):* Numele Tatălui, ş-al Fiului, ş-al Sfântului Duh, amin!

PETRU RAREŞ: Mi-am răcorit sufletul meu ars la Obertin... Pocuţia este a mea... Şi pe deasupra drepturilor noastre am pus a treia oară pecetea domniei mele, muiată în sângele boierilor leşeşti!... Zac peste o mie în valea Cirimuşului, înecaţi în baltă de două ori p-atât, şi ce mai prisoseşte... Prinşi şi risipiţi... Cei care vor ajunge în Polonia vor avea de povestit; mânia olanului[1] şi vitejia ostaşilor lui!... V-aţi purtat ca nişte voievozi... Şi tu Groza, şi tu, Baloş, şi tu, Liciu, şi tu, Matiaş...

VISTERNICUL MATIAŞ: Noi nu ştim de ce ne-am minuna mai mult în faţa domnului nostru... De chibzuiala cu care a întocmit bătălia, au de măreţia cu care a făptuit biruinţa? Fie ca numele voievodului Petru să-l pomenească lumea pân' la sfârşitul veacurilor! Numele Tatălui, ş-al Fiului, ş-al Sfântului Duh, amin!

(Intră Mogârdici şi Sandomir, ducând pe targa pe Corbea, care zace întins.)

PETRU RAREŞ: A! îl uitasem... pe cel mai viteaz dintre noi toţi!

MOGÂRDICI: I-am adus, măria-ta... Cremene mort şi Corbea luptându-se cu moartea!

GENUNEA: Corbea! *(îşi face drum spre el şi începe să plângă.)*

PETRU RAREŞ: Corbea, Corbea!... Şmil!

ŞMIL: Aici, doamne!

PETRU RAREŞ: Vistieria mea... dacă scapi pe Corbea!... A doua oară intrasem în vâltoare. Un zid de leşi mi se făcu înainte; să-i rup cu calul, cu neputinţă; izbesc; sar scânteie; cad, alţii le iau locul, şi eu stau pe loc; mă înfruntă; mă încolţesc... Crezui că pământul se crapă şi mă înghite de viu!... Când auzii un vâjâit. Corbea trecu şi-i sparse... În zadar îl strigai. Ca şi cum ar fi căutat moartea, care fugea de el, se izbi într-un buluc de duşmani... Şi-l văzui cu ochii mei căzând de pe cal ca un turn... O! atunci spulberai pe Ieşi... Prea târziu... Corbea zăcea cu faţa în sus...

GENUNEA *(zdrobită de durere):* Ca şi cum ar fi căutat moartea, doamne? *(S-aruncă pe Corbea. Îi ia capul binişor în mâini.)* Nu! o! nu... povestea nu s-a sfârşit... mai e... mai e... şi mai frumoasă!...

LOGOFĂTUL BALOŞ: Bietul flăcău!

SANDOMIR: Tată... iubeşte Genunea!

LOGOFĂTUL BALOŞ: A! *(Ii cade capul pe umărul lui Sandomir.)*

GENUNEA *(plângând):* De ce nu mi-ai spus?... O! ţăran viteaz!... înaintea ta îngenunche fata de boier!... Mai e... o! mai e poveste şi d-aci înainte...

CORBEA *(se deşteaptă o clipă):* Nunea!... Măria-ta!... Iertaţi-mă...

PETRU RAREŞ: Şmil, să-ţi văd ştiinţa!

ŞMIL: Ştiinţa mea se pleacă în faţa morţii!

CORBEA *(c-o răsuflare grea):* De ce plângi, Nunea?... Nu mi-e greu să mor... Am biruit!... Şi mâinile tale sunt aşa de bune!... O! Poveste... poveste... Ooo! *(închide ochiişi moare.)*

GENUNEA: Eu l-am omorât, fără să vreau, fără să ştiu!... Şi povestea s-a încheiat!... *(Cade asupra lui Corbea.)*

VISTERNICUL MATIAŞ: O iscoadă, măria-ta.

PETRU RAREŞ: Să vie încoa. *(Intră iscoada.)* Cine te-a trimis?... Ce vrei?... Să ne sporeşti bucuria c-am biruit or durerea c-am pierdut pe cel mai viteaz dintre noi?...

ISCOADA: Hatmanul Mihu s-a întors în Suceava...

PETRU RAREŞ: De ce?

ISCOADA: ...vin trucii!

TOŢI *(tresărind):* Turcii?

PETRU RAREŞ: Să vie!... o-ho-ho-ho!

ACTUL IV

O sală a castelului din Suceava îmbrăcată în stejar vechi. Tavanul, cu grinzi groase. Policioare de jur-împrejur cu lucruri din ţară, din Italia, din Persia şi din Arabia. O masă mare şi scaune în formă de strană. Cele trebuincioase de scris. În mijlocul sălii spânzură un policandru cu lumânări groase de ceară, încondeiate cu verde şi cu roşu. Pe pereţi, portretele voievozilor Petru Muşat, Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare şi Bogdan. Intrare în dreapta şi în fund.

SCENA I

OANA, GENUNEA şi ŞMIL.

OANA: De două zile vorbeşte puţin şi aspru...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

ŞMIL: Puţine are el pe cap al lui? Oamenii vorbesc multe când n-au nimic de spus.
GENUNEA: De ma vede, surâde trist. M-apucă de mâini, clatină din cap. "Eh-hei, Nunea, Nunea... Du-te, Nunea... Am treabă."
ŞMIL: Şi dacă are treabă? Vrei să zică: "Vino-ncoa, Nunea, că am treabă"?
OANA: Turcii au să cadă negură asupra ţării...
GENUNEA: Nu e asta... Când a mai fost aşa de posomorât înainte de război? Şi se plimbă şi tace... Şi nimeni nu ştie ce se petrece în el...
ŞMIL: O! ho-ho! tu ştii ce se petrece într-un bondar?
GENUNEA: Nu.
ŞMIL: Ş-ai vrea să ştii ce se petrece în capul domnului? Adică cum, să fie domnul mai puţin ca un bondar?
OANA: Bolnav?... Mănâncă ca şi mai nainte... Şi rănile i s-au închis... Nici nu erau adânci...
ŞMIL: ...Rănile nu-i erau adânci? Dar cât vreai să fie?... Şmil, tu nu eşti doftor, Oana e doftor!
OANA: A, nu, Şmil, nu... Ast-noapte, târziu, l-am auzit strigând. Am sărit în vârful picioarelor. M-am strecurat pe cerdacul de lângă odaia lui de culcare. Am ascultat. L-am auzit: "Nu, nu, nu se poate!" Ce nu se poate?... Nu ştiu...
GENUNEA: Să nu se coacă ceva?
ŞMIL: Ce să se coacă? Un bostan?
GENUNEA: Ei, Şmil... Unii boieri...
OANA: Boieri?
GENUNEA: Bănuiesc...
ŞMIL: Şi ce să vrea boierii?
GENUNEA: Nu ştiu...
ŞMIL: Nu ştii care boieri... nu ştii ce vor... Atunci ce ştii?
OANA: Erai pe Cirimuş... Ce-a făcut după biruinţă?
GENUNEA: Vorbi boierilor ca din carte. Mulţumi lui Dumnezeu. înălţă pe ostaşi în cinuri. Şi când aduse pe Cor-bea... *(o îneacă emoţia)* pe pat de ramuri... O! Corbea, Corbea, căci n-ai trăit!
ŞMIL: Săracul Corbea... ca un stejar verde lovit de trăsnet!
OANA: De ce lăcrimezi, Genunea?
GENUNEA: Ce viteaz a pierdut Moldova!
ŞMIL: Şi dumneata, Nunea, şi dumneata...
OANA: Ei, ce-a zis pe urmă?
GENUNEA: Cine?
OANA: Domnul...
GENUNEA *(pierdută în amintiri):* Domnul?... A, da... Vise stinse d-a pururea!... Şi-a dat sufletul, lumea se învălui în neguri...
ŞMIL: Ah! mi-e milă de Nunea...
OANA: Ce spui?
GENUNEA *(tresărind):* Că soarele scânteia şi că domnul, auzind că vin turcii, a răcnit şi s-a pus pe râs, şi-a pornit spre Suceava... Şi nu mai e nici departe din ce era...
ŞMIL: Adevărat, ca grâul frumos care tânjeşte de ploaie!
GENUNEA: Eu am descusut pe tata...
ŞMIL: În loc să-l coasă, ea-l descoase... Şi să mai ai un copil aşa urât, aşa c-un păr, aşa c-o faţă... Logofătul Baloş n-avea ce ciopli când te-a făcut pe tine...
GENUNEA: M-am rugat... M-am făcut că plâng... şi tata... În zadar. "Nunea, Nunea, tu vrei să-mi calc cuvântul?" "Dat domnului?" "Da." "Atuncea, nu!"

SCENA II
OANA, GENUNEA, ŞMIL şi PETRU RAREŞ, la urmă SANDOMIR.

PETRU RAREŞ *(se opreşte în uşa din fund şi vorbeşte cu Despotovna):* Eleno, nu fi copil... Nu mă face să vorbesc de-geaba... N-am nimic...
OANA: Nimic!
PETRU RAREŞ: Pregăteşte de plecare... Tu, copiii şi Şmil...
ŞMIL: Eu? Să plec? Unde?
PETRU RAREŞ: Până la amiază să porniţi la Ciceu...
ŞMIL: La Ciceu?... Fie şi la Ciceu...
GENUNEA: El rămâne?... Nu e primejdie...
PETRU RAREŞ *(vine spre grupul din faţă):* A!... Şi voi?... Ce faci, Oană?
OANA: Vorbeam cu Genunea...
PETRU RAREŞ *(pe gânduri):* Vorbeai... Şi ce vorbeai?
GENUNEA: Povesteam bătălia de la Cirimuş...
PETRU RAREŞ: Adevărat, Şmil?
ŞMIL: Aproape adevărat...
PETRU RAREŞ *(Genunei):* Numai atât?
GENUNEA: Atât...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PETRU RAREŞ: Adevărat, Şmil?
ŞMIL: Să ne închipuim c-ar fi adevărat...
GENUNEA: Şi veni vorba de Corbea...
PETRU RAREŞ: A! Corbea mi-ar fi fost de folos... Şi mie, şi ţie...
GENUNEA: Mie?
PETRU RAREŞ: Amândurora... Şi n-aţi mai vorbit altceva?
GENUNEA *(cu îndrăzneală):* Ba da, măria-ta... Eu întrebam pe Oana şi Oana pe mine că ce-i fi având măria-ta de te-ai schimbat?... Nu mai eşti cum erai...
ŞMIL: Ei, adevărat!
PETRU RAREŞ: Hî... Şi cum eram când eram?
GENUNEA: Voios, şi de câte ori ne întâlneai...
PETRU RAREŞ: ...De câte ori vă întâlneam...
GENUNEA: ...ne...
PETRU RAREŞ: Ei, spune!
GENUNEA: ...ne sărutai...
PETRU RAREŞ: O, să vă sărut şi-acum... Na, iacă... *(Le sărută.)* Eşti mulţumită?
ŞMIL: De ce nu?
GENUNEA: Nu!
ŞMIL (surâzând): Da' ce să-ţi facă?
GENUNEA: Altădată...
PETRU RAREŞ: A fost ca niciodată... Şi va fi iar ca totdeauna... *(O sărută de mai multe ori.)* O, dar tu te-ai făcut mare... *(Surâzând.)*
ŞMIL *(râzând):* Şi ce are a face?
PETRU RAREŞ: Şi eu îmbătrânesc...
ŞMIL: Dar ce, vrei să mori de tânăr?
PETRU RAREŞ: Vezi, Oană, ce copil rău şi alintat? *(Le ia de mână.)* D-aş şti că-mi micşorez grijile, vi le-aş spune, dar ştiu că le-aş spori, mâhnindu-vă şi pe voi... Lucruri trecătoare... Să treacă... Şi iar voi fi cum am fost...
ŞMIL: Ei, acum v-a lămurit domnul!
OANA: Facă-se voia ta, frate!
GENUNEA: Eu mă rog luceafărului de dimineaţă să vie iarăşi, şi luceafărul m-ascultă, şi mâine când s-o crăpa de ziuă va scânteia iar la apus ca cel mai frumos diamant al cerului...
ŞMIL: Ca din psalmi vorbeşte!
PETRU RAREŞ: A, nu se poate! *(Oana tresare, aducându-şi aminte de vorbele din somn ale lui Petru Rareş.)*
GENUNEA: Ce să nu se poată, măria-ta?
PETRU RAREŞ: Pod peste mare şi scară la Dumnezeu...
ŞMIL: E, ai aflat?
PETRU RAREŞ *(pe gânduri):* Duceţi-vă... *(Ies prin dreapta.)*
PETRU RAREŞ: Şmil, tu crezi în Dumnezeu?
ŞMIL: Cum să nu cred?
PETRU RAREŞ: Şi-n răsplata ce va veni?
ŞMIL: Astă?... Nu ştiu ce să zic... Să fie aşa!...
PETRU RAREŞ: Nu te sfii, Şmil...
ŞMIL: Iacă, nu m-oi sfii...
PETRU RAREŞ: Crezi tu că Dumnezeu ar răbda nepedepsite pe slugile necredincioase stăpânului lor?
ŞMIL: Necredincioase?... Ş-apoi de ce să nu le pedepsească stăpânul lor? Vrei să se facă Dumnezeu sluga stăpânului lor?
PETRU RAREŞ: Pe lumea cealaltă, Şmil...
ŞMIL: Dacă pe lumea asta stăpânul le ceartă cu bâţul, ce are să facă Dumnezeu pe lumea cealaltă? Cineva îţi scoate un ochi, îi scoţi şi tu un ochi. Dumnezeu să-i scoată şi p-ălălalt? Să rămâie orb? Ar fi nedrept şi rău. Ar fi cum sunt oamenii. Şi eu îl cred dreptatea însăşi, bunătatea însăşi, izvorul milostiv al tuturor harurilor de pe pământ!
PETRU RAREŞ: Dar dacă sluga necredincioasă scapă nepedepsită de mâna stăpânului?
ŞMIL: Dumnezeu are să zică stăpânului: "Pentru ce n-ai pedepsit-o la vreme?... Eu am altă treabă".
PETRU RAREŞ: Da, Şmil, da! Stăpânul e vinovat că n-a deschis ochii la vreme... Sunt bolnav, Şmil bolnav...
ŞMIL *(îl pipăie):* Bolnav? Şi pentru ce nu mi-ai spus?... Ce ai?
PETRU RAREŞ: Nu acolo!
ŞMIL: Bine, bine, ştiu iu...
PETRU RAREŞ: Să te văd...
ŞMIL (surâzând): N-ai nimic!
PETRU RAREŞ: Sufletul mi-e bolnav, Şmil.
ŞMIL: Astă?... Doftorul Baloş, doftorul Groza, cu paloşele lor... Iu n-am ce să fac sufletului...
(Intră Sandomir prin fund.)
SANDOMIR: Măria-ta... *(îi dă o carte.)*
PETRU RAREŞ: De la logofătul Baloş? *(Citeşte.)* Turcii au trecut Dunărea...
ŞMIL: A!
PETRU RAREŞ: ...leşii aproape să năvălească... muntenii, şi ei... O! mai sunteţi? Vă încape moşia Moldovei!

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

ŞMIL (speriat): Da' un' să încapă?... Măria-ta, ai zis să plec?
PETRU RAREŞ: Cu doamna la Ciceu...
ŞMIL *(înfricoşat):* Oriunde...
(Domnul îi face semn să iasă. Şmil iese prin dreapta. în timpul acesta intră Mogârdici prin fund, prăfuit şi abia răsuflând.)

SCENA III
PETRU RAREŞ şi MOGÂRDICI.

PETRU RAREŞ: Ai aflat?
MOGÂRDICI: Aflat, măria-ta.
PETRU RAREŞ: Eh...
MOGÂRDICI: Mă repezii la Miroslăveşti. Acolo am descusut nişte ţigani. Cu câteva smochine şi cu câţiva zloţi, tot. Crasneş nu e bolnav şi n-a fost bolnav...
PETRU RAREŞ: A! Şi n-a fost bolnav?...
MOGÂRDICI: Două zile după ce s-a întors cu oastea hatmanului Mihu, a plecat înfăşurat în mai multe bunzi la Miroslăveşti, făcându-se că e bolnav...
PETRU RAREŞ: Făcându-se bolnav...
MOGÂRDICI: Acolo a picat şi pan Cosma, şi amândoi au tulit-o spre Novograd, ducând după ei mai mulţi boieri de ţară...
PETRU RAREŞ: Mai mulţi boieri?
MOGÂRDICI: Şi au dat devale...
PETRU RAREŞ: Crasneş, Cosma, prietenii Mihului, adună boieri de ţară şi pornesc... drept la Dunăre!
MOGÂRDICI: La Dunăre? Fereasca Dumnezeu!
PETRU RAREŞ: Trec Dunărea la Oblicită şi cad cu frunţile-n tină înaintea padişahului Soliman!
MOGÂRDICI: Atunci, pe cine vând?
PETRU RAREŞ: Pe mine!
MOGÂRDICI: Pe... măria-ta?... O!
PETRU RAREŞ: Pe Ştefan cel Mare, pe Alexandru cel Bun, pe Petru Muşat, pe Bogdan, descălecătorul de ţară, pe tine, pe viteji, pe iunaci, pe voinici, pe morţi şi pe vii, pe cei care sunt ţărână la Bistriţa, oase la Putna, şi pe cei care vor închide ochii la Pobrata, şi pe urmaşii mei, şi-ai lui Groza, şi-ai lui Baloş, şi-ai lui Matiaş, ş-ai lui Liciu, ş-ai Danciului, şi pe tot neamul care se închină întru Hristos ca buni şi drepţi credincioşi creştini!
MOGÂRDICI *(dă-n genunchi):* Iartă-mă, doamne...
PETRy RAREŞ: De ce?
MOGÂRDICI: Asta nu se poate!
PETRy RAREŞ: A! de câte ori n-am zis eu ca şi tine!...
MOGÂRDICI *(se ridică în picioare):* Atunci... s-alerg să le dau de urmă...
PETRU RAREŞ: Le-am dat de urmă înainte ca s-o facă!... Mogârdici, nimic, nimănui... Câţi ostaşi ai?
MOGÂRDICI: Două sute...
PETRy RAREŞ: Puţini!
MOGÂRDICI: Puţini, da' buni! Porunceşte-le să moară şi...
PETRU RAREŞ: Le poruncesc să trăiască!... Tu cu Sandomir fiţi p-aci... Când se va strânge Sfatul, închideţi porţile şi trageţi zăvoarele...
MOGÂRDICI: Să trăieşti, măria-ta... *(Dă să iasă prin fund.)*
PETRy RAREŞ: Ştiu eu?
MOGÂRDICI *(se-ntoarce):* Iată, colea, ce vorbă! *(Ii sărută mâna.)* Crasneş şi Cosma sunt doi, douăzeci, şi noi suntem ca puzderia, şi creştem ca codrii, şi ne umflam ca apele... Zi să vie ţara, şi va dudui muntele de plăieşi, şi se va clăti valea de joseni...[1] spovediţi, împărtăşiţi, pregătiţi să dea ortul popii împrejurul măriei-tale!
PETRU RAREŞ: Bine, Mogârdici, bine... E, acum du-te şi fă ce ţi-am spus. *(Mogârdici iese prin fund.)* O, norod bun, supus şi viteaz! De n-ar fi şi n-ar fi fost unii boieri închipuiţi, şi pizmaşi, şi vânzători, am fi fost una, o apă şi-un pământ, toţi câţi ne coborâm de la Râm, de o parte şi de alta a muntelui, din pustele Ungariei şi până la talazurile mării!... Ah!... visurile mele!...
(Intră prin fund Baloş, Matiaş şi Liciu.)

SCENA IV
PETRU RAREŞ, logofătul BALOŞ, vistiernicul MATIAŞ,
pârcălabul LICIU şi, mai târziu, chelarul HÂREA.

PETRU RAREŞ: E, lăsaţi focului plecăciunile... Ce e?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Crasneş...
PETRU RAREŞ: Ştiu... Crasneş şi Cosma şi cu mai mulţi boieri de ţară se duc... Unde?
LOGOFĂTUL BALOŞ: S-apropie de Novograd...
PETRU RAREŞ: E?

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

LOGOFĂTUL BALOŞ: Nu ştiu...
PETRU RAREŞ *(c-un râs nervos):* O! ho! ho! lăsaţi-i, boieri, lăsaţi-i să se ducă... Lui Soliman îi plac hoiturile...
VISTERNICUL MATIAŞ: Lui Soliman?
PÂRCĂLABUL LICIU: Dar, hatmanul Mihu mi-a...
PETRU RAREŞ: Hatmanul Mihu?... A fost harnic, viteaz, dar e zgârcit şi are avere. Zgârcitul a fost, nu mai e om. E scos din omenire. Nici o nădejde să nu pui pe el. Hatmanul Mihu a fost strângător, s-a făcut apucător şi-a ajuns zgârcit. Păcatul a fost muşiţă, muşiţa a trecut în vierme şi viermele s-a prefăcut în gâză... Ascultaţi-mă, hatmanul Mihu ştie de urma lui Crasneş şi-a lui Cosma... Veţi vedea... Şi nu zic c-ar fi au n-ar fi... vro apropiere... între retragerea lui Mihu, fără porunca mea, şi fuga lui Crasneş şi-a lui Cosma... Vom vedea...
(Intră repede prin fund chelarul Hârea.)
CHELNĂRUL HAREA *(emoţionat):* Măria-ta...
PETRU RAREŞ: Vorbeşte... ce ai?
CHELNĂRUL HAREA *(suflând des):* Am pregătit rădvanul...
PETRU RAREŞ: Ei bine, şi d-aia intraşi ca un vânt?
CHELNĂRUL HÂREA: Nu, măria-ta... da, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Nu, da... ce e cu tine?
CHELNĂRUL HAREA: Ce să fie...
PETRU RAREŞ: Doamna e bine?
CHELNĂRUL HÂREA: Sănătoasă...
PETRU RAREŞ: Coconii, bine?
CHELNĂRUL HÂREA: Sănătoşi...
PETRU RAREŞ: E şagă de nebun şagă ta, Hârea!... Mă vezi aci cu boierii...
CHELNĂRUL HAREA: Ii văd, măria-ta... Şi nu credeam c-au să fie...
PETRU RAREŞ: Şi dacă sunt?
CHELNĂRUL HÂREA: Aş fi dorit să nu fie...
PETRU RAREŞ *(pierzând răbdarea):* Ci spune odată ce-ai de spus!
CHELNĂRUL HAREA *(şi mai emoţionat):* Spun, măria-ta!
PETRU RAREŞ: Ei, începi...
CHELNĂRUL HAREA: Sa încep, mariana...
PETRU RAREŞ *(pune mâna pe sabie):* începi sau...
CHELNĂRUL HAREA: Da, da, da... la... la... la ureche, măria-ta...
PETRU RAREŞ *(surâzând nervos):* Hî!... Mă iertaţi, boieri...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Doamne, să ne tragem noi...
PETRU RAREŞ: Nu, staţi... E...
CHELNĂRUL HAREA *(îi tremură mâinile):* Nu îndrăznesc...
PETRU RAREŞ: Îndrăzneşte! *(Hârea îi spune ceva la ureche.)* Cum-cum?... Cine?... El?... Şi ce-a zis?... L-ai văzut... Tu?... Pe el?
CHELNĂRUL HAREA: Da, măria-ta!
PETRU RAREŞ: Şi l-ai auzit tu?
CHELNĂRUL HÂREA: Cu urechile mele!
PETRU RAREŞ *(revoltat, trage sabia):* Oh! câinele! *(Boierii, speriaţi, se reped la domn.)*
LOGOFĂTUL BALOŞ: Ce e, măria-ta?
PETRU RAREŞ *(stăpânindu-se):* Eh!... Nimicuri!... Hârea... *(îi face semn* să *iasă.)* Să vorbesc doamnei... Să mergem. Să mă îmbrac... în odăjdii se cuvine să chibzuim soarta ţării... *(Ies repede prin dreapta.)*

SCENA V
Hatmanul MIHU, pan TROTUŞANU, postelnicul ALBOTĂ,
spătarul ŞANDRU şi mai mulţi boieri din Sfat vin din fund. Vorbesc încet.

TROTUŞANU *(după ce se uită în toate părţile):* Nu e nimeni.
POSTELNICUL ALBOTĂ: Am venit prea devreme.
HATMANUL MIHU: A, nu!
SPĂTARUL ŞANDRU: Şi, inimă, boieri...
HATMANUL MIHU: Cine s-o ia mai întâi?
POSTELNICUL ALBOTĂ: Dumneata... *(Arată p-un boier. Boierul tace.)* Dumneata... *(Arată p-un al doilea. Boierul tace.)* Ei, dar cine?
TROTUŞANU: Să-i vorbim verde... Eu n-am de ce mă teme... N-am nici o dregătorie... Sunt în Sfat, dar sfatul meu nu-l ascultă... Din nenorocire, azi l-o asculta, nu l-o asculta... va trebui să se supuie...
POSTELNICUL ALBOTĂ: Şi leşii, şi tătarii, şi muntenii, şi turcii...
HATMANUL MIHU: Ce să facem împotriva tuturor?
POSTELNICUL ALBOTĂ: Ce-am jurat cu mâna pe Evanghelie...
SPĂTARUL ŞANDRU: Ţara e-n primejdie de nu ne vom împotrivi...
TROTUŞANU: Chiar domnului!
HATMANUL MIHU: împotriva tuturor ar fi o nebunie! Ş-am îmbătrânit şi eu... Cu cât se înmulţesc anii, cu atât ai mai

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

puţin... eh! De la început "Bună ziua, măria-ta"... Numai atât...
TOŢI: Da, da!
(Se aude domnul venind din dreapta.)

SCENA VI
PETRU RAREŞ, logofătul BALOŞ, hatmanul MIHU, pârcălabul LICIU, vistiernicul MATIAŞ, postelnicul ALBOTĂ, spătarul ŞANDRU, ceilalţi boieri de sfat, şi, mai în urmă, vornicul GROZA şi un copil de casă. împrejurul lui PETRU RAREŞ stau logofătul BALOŞ, pârcălabul LICIU şi vistiernicul MATIAŞ.

TOŢI *(unii zic: "Bună ziua", alţii: "Să trăieşti, măria-ta"):* Bună ziua, măria-ta! Să trăieşti, măria-ta!
PETRU RAREŞ *(concentrat):* Bună?... Bună să vă fie inima... şi toate inimile bune să trăiască... Am zis să trăiţi cu toţii, căci am zis să trăiască toate inimile bune... *(Se uită la ei. Caută cu ochii.)* Ah, ce păcat că nu sunteţi...
HATMANUL MIHU: Prea puţini lipsesc, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Azi, când trebuie să luăm o hotărâre... hotărârea... căci una este!... Tocmai azi nu văd pe Crasneş... nici pe Cosma... De Crasneş aveam nevoie... Unde e?
SPĂTARUL ŞANDRU: E bolnav, măria-ta.
PETRU RAREŞ: Unde e, am întrebat, n-am întrebat ce are...
POSTELNICUL ALBOTĂ: La moşia sa, la Miroslăveşti...
PETRU RAREŞ: Departe d-aici?
HATMANUL MIHU: Ca la două-trei zile de drum, de nu s-or fi desfundat drumurile...
PETRU RAREŞ: Şi ce are?
SPĂTARUL ŞANDRU: Lingoare, măria-ta.
PETRU RAREŞ: L-ai văzut tu?
SPĂTARUL ŞANDRU: Nu, mi-a spus postelnicul Albotă.
PETRU RAREŞ *(lui Albotă):* L-ai văzut dumneata?
POSTELNICUL ALBOTĂ: Nu, mi-a spus hatmanul Mihu.
PETRU RAREŞ *(zâmbind):* A!... Şi dumitale, hatmane Mihu, ţi-a spus logofătul Trotuşanu... Trotuşanu: Ba eu, nu, măria-ta... Nu l-am văzut...
HATMANUL MIHU: Eu l-am văzut... Era cu trei dulame de urs în spinare şi dârdâia...
PETRU RAREŞ: De ce s-a dus? Doftorul Şmil l-ar fi căutat...
HATMANUL MIHU: Nu crede în doftori...
PETRU RAREŞ: Nu s-a mai cătat cu Şmil?
VISTIERNUCUL MATIAŞ: Ş-acum două luni... *(Grupul boierilor de lângă Rareş se privesc între ei şi-şi exprimă indignarea contra hatmanului Mihu.)*
HATMANUL MIHU *(încurcat):* Aşa mi-a spus, că ar fi având la moşie o babă meşterită...
PETRU RAREŞ: N-ar fi bine să-i trimit pe doftorul Şmil?
HATMANUL MIHU *(tresărind):* De... cu drumurile astea... trei-patru nopţi prin păduri... şi Şmil... fricos...
PETRU RAREŞ: Şmil fricos?... N-u-u-u!... Nu e fricos omul de treabă... Şi Şmil e un om de treabă... Fricos e omul care ascunde... *(Se opreşte şi-l priveşte.)* Şi Şmil n-ascunde decât ceea ce nu ştie... Nu, nu, să-i trimit pe Şmil... *(Bate-n palme. Mihu se schimbă la faţă. Vine din fund un copil de casă.)*
COPILUL DE CASA: Poruncţi!
PETRU RAREŞ: Te-am chemat... ca să te-ntorci înapoi *(Copilul de casă vrea să iasă.)* A, cine ţi-a făcut ţie veşmintele astea?
COPILUL DE CASĂ: Croitorii Ieşi...
PERU RAREŞ: îmi„spusese alde Ivan că strânge în spate...
COPILUL DE CASĂ: Ba nu, îmi vin bine, măria-ta...
PETRU RAREŞ: E... *(Ii face semn să iasă.)* Hatmane... *(hatmanul tresare)* te-ai sfătuit cu el?
HATMANUL MIHU *(încurcat):* Sfătuit?... Nu... Am vorbit...
PETRU RAREŞ: Vasăzică, nu moare...
HATMANUL MIHU: Nu...
PETRU RAREŞ: Păcat!... Adică ar fi fost păcat... Eu am auzit... Cine mi-a spus, cine mi-a spus... că apa de Dunăre se dă la lungoare? *(Priveşte ţintă la hatmanul Mihu, care se îngălbeneşte.)*
HATMANUL MIHU: De Dunăre?... N-am auzit...
PETRU RAREŞ: Ei, ai auzit, ai auzit... de Dunăre... O! şi turcii tocmai când e bolnav Crasneş năvălesc! *(Se deschide uşa din fund şi nu intră nimeni.)* Poftim! Uşa se deschide fără s-o deschidă cineva?... O veste bună va intra pe uşa ceea... *(Matiaş o închide.)* E! să hotărâm!... D-aţi fi copii, v-aş ascunde primejdia. Turcii, fără să-i îndârjim, vin dârji. Muntenii şi tătarii pornesc din porunca sultanului. Leşii şi litvanii sunt la trei zile de Hotin. Ungurii nu-mi răspund. Ţarul, din fundul Moscovei, îmi îndrugă cuvinte de dragoste când mi-ar arde de puterea lui. De la miazănoapte, miazăzi, răsărit şi apus, ameninţaţi cu cotropirea. Ce sa facem? O! mai trăiţi vremile bătrâne şi zilele de slavă de la Baia şi de la Podul Nalt, fiţi moldoveni neaoşi, şi vorbiţi!
SPĂTARUL ŞANDRU: Adevărat... că turcii sunt 150.000, măria-ta?
PETRU RAREŞ: Adevărat...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

SPĂTARUL ŞANDRU: Că Soliman însăşi a pornit năvălirea?
PETRU RAREŞ: Adevărat!
SPĂTARUL ŞANDRU: Că leşii şi litvenii ar fi vro 50.000?
PETRU RAREŞ: Adevărat!
SPĂTARUL ŞANDRU: Că muntenii au 10.000?
PETRU RAREŞ: Adevărat!
SPĂTARUL ŞANDRU: Că tătarii ar fi vro 40.000?
PETRU RAREŞ: Adevărat!
SPĂTARUL ŞANDRU: Şi nouă, ajutor de nicăieri?
PETRU RAREŞ: Adevărat!
SPĂTARUL ŞANDRU: Atunci...
PETRU RAREŞ: Atunci?
SPĂTARUL ŞANDRU: ?...
PETRU RAREŞ *(cu energie):* Bine, spătare!
HATMANUL MIHU: încotro am face faţă, spatele şi coastele noastre ar fi deschise muntenilor, tătarilor şi leşilor, or tătarilor, turcilor şi muntenilor... încotro ne-am întoarce, pieirea!... Şi cu câtă oaste?
PETRU RAREŞ: Cu câtă ai mai lăsat, hatmane!
HATMANUL MIHU: Eu?
PÂRCĂLABUL LICIU: Da, da!
HATMANUL MIHU *(lui Liciu):* Bătrân neputincios!
PÂRCĂLABUL LICIU (trage sabia): Eşti mai tânăr cu zece ani, am douăzeci de răni mai mult...
PETRU RAREŞ: Liciu!... Ţî!... Când sabia vorbeşte, încetează Sfatul... Ţî!... *(Liciu se dă la o parte supărat.)*
HATMANUL MIHU: Ş-apoi cine nu vede că ne vor strica ţara, că copiii şi nevestele noastre vor fi robite, că moşiile noastre vor fi arse...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Să arză!
PETRU RAREŞ: EL. Ţî!. E!
HATMANUL MIHU: ...şi averea strânsă risipită!
PETRU RAREŞ: E, atunci?
HATMANUL MIHU: ?...
PETRU RAREŞ *(cu energie):* Bine, hatmane!
TROTUŞANU: Mai bine n-am fi fost decât am fi, măria-ta. Nefiind, am fi tina ce călcăm în picioare, sau aburul ce se pierde în văzduh, or întunericul care învăluie lumea... N-am simţi, n-am vrea, n-am suferi, în nimicul care se întinde printre lucrurile închipuite...
PETRU RAREŞ *(cu nerăbdare):* Ei, lasă sofiile[1] astea... Ai fi un om de treabă de nu te-ar fi stricat învăţăturile greceşti...
TROTUŞANU *(atins):* Prea bine... Hî... Ţara e mică, măria-ta, şi din codrul boierilor n-a mai rămas decât câţiva semin-ceri. Sub seminceri se ridică codrul, dar stejarii sunt mărunţi, că abia dau, şi sunt cosiţi de războaie... Ţara e săracă... Ţara e sărăcită!...
PETRU RAREŞ *(concentrat):* Am înţeles...
TROTUŞANU: Că d-ai vrea să ridici...
PETRU RAREŞ: Bine, bine, n-aş ridica...
VISTERNICUL MATIAŞ *(către Baloş):* Ce Dumnezeu, toţi la fel?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Toţi!
POSTELNICUL ALBOTĂ: Eu, măria-ta... de mi-ai cere capul...
PETRU RAREŞ: N-am ce face cu el!
POSTELNICUL ALBOTĂ: ...de mi-ai cere averea...
PETRU RAREŞ: N-am ce face cu ea!
POSTELNICUL ALBOTĂ: ...de mi-ai cere cinstea...
PETRU RAREŞ: Jertfa aceasta n-am cerut-o nimănui...
POSTELNICUL ALBOTĂ: ...ţi le-aş da., dar de mi-ai cere viaţa, averea şi cinstea ţării... nu ţi le-aş da, măria-ta, că nu sunt ale mele...
PETRU RAREŞ: Bine, bine, postelnicule!
LOGOFĂTUL BALOŞ: Oh! ca şi ceilalţi!
PETRU RAREŞ: A!... să mă iertaţi, feţe de boieri de sfat... până acum mi-aţi mărturisit frica voastră...
HATMANUL MIHU: Frica?
PETRU RAREŞ: Da, frica!... Dar părerea voastră, nu...
HATMANUL MIHU: Să închinăm ţara până o trece vijelia!
PÂRCĂLABUL LICIU: A!
PETRU RAREŞ: Şi cui s-o închinăm?... Şi la turci, şi la leşi, şi la tătari, şi la munteni?... O! Moldovo, frunte şi genunchi să ai, ca să te târască boierii la picioarele tuturor tâlharilor care te jefuiesc! *(Intră Groza, cu veşmintele prăfuite, pe uşa din fund.)* Groza! Nu v-am spus eu? Vestea bună!
VORNICUL GROZA *(priveşte sfatul şi pe domn):* Ce e asta, măria-ta?
PETRU RAREŞ: Veste bună! Te cunosc după faţă...
VORNICUL GROZA: D-ar fi a voastră ca a mea...
PETRU RAREŞ: Spune Groza, dar mai repede...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

VORNICUL GROZA: Tătarii ardeau satele d-a lungul Nistrului şi erau gata să s-arunce asupra Moldovei. Intr-o noapte căzui in spatele lor cu 6.000 de ostaşi. Câţi dormeau, acolo au adormit de veci. Câţi povesteau, acolo şi-au sfârşit povestea. Arsei corturile. Pe robi i-am strâns sub Soroca şi i-am pornit încoa... Am primit poruncă de la măria-ta să vin şi-am venit... Ei, măria-voastră, ce faceţi? Mă uit... feţele schimbate... Hatmanul Mihu parc-ar pândi un duşman, aşa mi-aruncă căutăturile...

PETRU RAREŞ *(prefăcându-se)*: Boierii vor să ne batem şi cu turcii, şi cu leşii, şi cu litvanii...

VORNICUL GROZA: Şi nu vrei, măria-ta?... Pe moaşe-mea... că nu mi-a tăiat urechile, când mă născui, să nu fi auzit ce auzii!

LOGOFĂTUL BALOŞ: O! Groza, Groza!

VORNICUL GROZA *(îşi ia sabia cu mâhnire):* Şi-o mai port la brâu?... Ţine-o, măria-ta, mi-ai dat-o când m-ai făcut vornic, ţi-o întorc când nu mai sunt nimic! Şi să mi-o pui lâng-a bătrânului Ştefan, aşa cum e, udă de sângele tătarilor, însemnată cu sângele leşilor, a saşilor, a nemţilor şi a secuilor! *(O aruncă.)*

VISTERNICUL MATIAŞ: Ce faci, Groza?

VORNICUL GROZA: Mă duc la călugărie, poate-oi afla de ce pe prapurul Moldovei stă sfântul Gheorgne, căci nu mai ştiu!

PÂRCĂLABUL LICIU: Aşteaptă, Groza!

VORNICUL GROZA: O! şi măria-ta eşti vesel?... Vai! nu mai am domn!... Mă iartă, măria-ta, mă înăbuş aici!

PETRU RAREŞ: Dar sunt... 150.000 de turci!

VORNICUL GROZA: Cin'-i numără?... Ş-am să mor de 150.000 de ori? O! cu cine vorbesc? Tu eşti Petru al Răreşoaiei, fiul drept al lui Ştefan cel Mare şi voievodul Moldovei?

LOGOFĂTUL BALOŞ: O! Groza!

VORNICUL GROZA *(biruit de durere): Vă* cer iertare! Fie-vă milă de mine, un biet ostaş, un biet năuc, ajuns la vreme de bătrâneţe pe gura copiilor şi de râsul lumii!... De când sunt n-am plâns! *(Plânge.)* Lăsaţi-mă să plâng... uiu-iu... păcatele mele, măiculiţă!

LOGOFĂTUL BALOŞ *(mustrător, către Petru Rareş):* Măria-ta...

PETRU RAREŞ: Ei, boieri, ce ziceţi?... Şi ce-aţi zice dacă i-aş spune adevărul?

VORNICUL GROZA: Adevărul?... Care adevăr?

PETRU RAREŞ *(scârbit, arătând spre grupul Mihului):* Boierilor le e frica, nu domnului!

VORNICUL GROZA: Ce e?... Na! *(Le dă cu tifla.)* Am pentru cine muri, am cu cine trăi! *(îmbrăţişează pe Petru Rareş.)*

PETRU RAREŞ: E, apropiaţi-vă şi ascultaţi. Să judecăm. Cu cine să ne batem?... Pe tătari i-a zdrobit Groza...

HATMANUL MIHU: Tătarii se vor face la loc.

VORNICUL GROZA *(cu mânie):* Ce?

PETRU RAREŞ: Ţî!... Groza!... Să zicem că da, dar le trebuie vreme. Vasăzică, deocamdată, linişte la răsărit. Cu leşii merge altfel. Sunt la porunca lui Tarnovski. II cunosc, mă cunoaşte. M-a bătut o dată, l-am bătut de trei ori. Vrem pacea şi unul, şi altul. Şi pacea pe care ne-o dă Tarnovski este aceea a lui Ştefan cel Mare. Nu ne umileşte. Vasăzică, la miazănoapte, linişte. Secuii vor sta cuminte. Ştiu ce-au pătimit de la mine şi din mâinile lui Groza.

VORNICUL GROZA: Că n-am îmbătrânit destul! Mai e ceva vârtute în oasele astea!

PETRU RAREŞ: Vasăzică, şi la apus, peste munte, linişte. Muntenii se vor învârti pe la Crăciuna, se vor face că vin în ajutorul turcilor de teama sultanului. Am scris voievodului Radu. El nu uită că s-a suit în scaun cu sprijinul meu şi că turcii vor sta ce vor sta şi se vor întoarce îndărăt, iar Moldova va sta pe loc, prietenă au duşmană Munteniei. Şi Radu mi-a răspuns ca unui frate mai mare. Vasăzică, la miazăzi nu e decât puterea padişahului.

TROTUŞANU: 150.000... he-he!

PETRU RAREŞ: Turcii au nevoie de o lună şi jumătate până s-ajungă aici! Drumuri grele, necunoscute, ape, păduri ca peria... În vremea asta, noi n-am putea strânge 40.000 de ostaşi călări pe cai mici şi iuţi?

HATMANUL MIHU: Nu, nu putem, măria-ta.

PÂRCĂLABUL LICIU: Şi de ce nu?

HATMANUL MIHU: A sărăcit ţara.

VORNICUL GROZA: Şi te-ai îmbogăţit tu!

PETRU RAREŞ: Ei, ţî, Groza!... Am fi avut 15.000 şi nu ne-am fi îngrijit decât de rămăşiţă dacă hatmanul Mihu n-ar fi trimis pe ostaşi pe la casele lor...

HATMANUL MIHU: De nu s-ar fi dus fără voia mea...

VORNICUL GROZA: Şi tu eşti hatman?

HATMANUL MIHU: Sunt! Şi pe Ştefan l-au părăsit ostaşii în ajunul bătăliei de la Războieni!

PETRU RAREŞ: Bine, 40.000, nu, dar 30.000? Dar 20.000?

HATMANUL MIHU: Şi ce să facem cu 20.000?

VORNICUL GROZA: Să murim pentru ţară, lege şi domn!

PETRU RAREŞ: Douăzeci de mii de ostaşi hotărâţi va da Moldova la chemarea domnului ei! Vom aprinde focurile, vom trage clopotele, vom trimite pe vătămani cu porunca şi pe pristavi să strige că Petru e la ananghie... şi ţara, căreia i-am pus judeţi cinstiţi, va fi dreaptă cu soarta ei şi-a alesului ei. Din 20.000 de ostaşi, rup eu 7.000 şi mă cobor ca vântul unde au bulucit turcii. Îi chinuiesc, nu-i las să doarmă, nici să mănânce, nici să se roage. Năvălind ca la bătălie şi înturnându-ne ca de spaimă; făcându-ne nevăzuţi şi ieşind la miezul nopţii ca stafiile; în inima lor şi-n inima codrului; nicăieri şi pretutindenea... Aşa să-i târăsc până la munte, flămânzi şi nedormiţi! Voi arde satele pe unde au să se verse; voi trage oamenii în sus; voi otrăvi fântânile; voi pustii şi nu voi lăsa în urmă decât pe bătrânii şireţi care să le rătăcească căile. O! cunosc ţara ca-n palmă, cu drumurile, cu ascunzătorile, cu întunecimele, cu văgăunile, cu apele, cu pământurile

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

tari şi cu fâneţele ce-acoperă pământurile care înghit pe călăreţi, şi pe puşcaşi, şi pe cărăuşi, cu poverile lor! Eram mic când mă luă Ştefan cel Mare în desaga de la oblâncul şeii şi-mi zise: "Bagă de seamă, băiete, bagă de seamă, c-ai să fii ostaş... şi cu ce vezi vei birui, nu numai cu ce vei fi". Şi şuiera cântece vechi, şi râdea, şi codrii sunau de hohotul lui... Nu ştiam că mi-era tată când mă învăţa să cunosc pământul din care ieşim cu toţii!

VORNICUL GROZA: Vom apăra moşia urmaşilor noştri!

VISTERNICUL MATIAŞ: C-aşa zice vodă!

PÂRCĂLABUL LICIU: Şi vorbele lui, ca picăturile de ceară de la picioarele Preacuratei!

PETRU RAREŞ: Voi mă veţi aştepta în Cetatea Neamţului cu 13.000 de suflete. Vin, ne unim şi în sus. Lăsăm la dreapta Războieni, şi pe apa Pipirigului în sus, spre Dolea, până unde se închide valea. Dărâmăm copacii şi ridicăm o cetate. Aci se vor înfunda turcii aduşi de hartaşii noştri. Şi ne vom izbi cu ei, care nu-şi vor desfăşura oastea din pricina locului. De nu vor lua cetatea, vor fi biruiţi, de vor lua-o, câţi din noi vom scăpa ne vom sui la munte şi vom coborî în albia Bistriţei. Vom sta pitulaţi, la pândă, hoţeşte, şi ne vom arăta iarăşi când ei se vor scurge. îi vom lovi pe furiş, îi vom repezi în bahne şi-n iazuri, ii vom înghesui la Dunăre, şi-o vor trece mai degrab' la-ntors decât la năvălire... *(Emoţionat.)* Aşa să ne ajute Dumnezeu, mântuitorul, ca să scăpăm ţara de furnicaiul păgânilor!

(Baloş, Groza, MATIAŞ şi Litiu, care în tot timpul aprobă pe domn, se închină. Ceilalţi boieri stau în cumpănă.)

HATMANUL MIHU: Dar nu încăputăm nici 20.000, măria-ta.

PETRU RAREŞ *(emoţiunea creşte)*-. Cum?... Atât să se fi sleit puterile Moldovei sau să fi săcătuit vlaga din voi? Cenuşă să fie amintirile vechii slăviri? Nu vă trageţi din Şti-bor, din Cânde, din Dobrul, din Gangir, din Gotcă, din Da-jbog, din Oană, din Gherman, din Boldur, din Arbore şi din Cărăbăţ năprasnicul? Sufletul lor să fi pierit înainte d-a muri şi să nu fi trecut nimic urmaşilor lor? Şi cu ei să se fi înmormântat credinţa şi mândria, aceste puteri pe care se sprijină neamurile care vor să trăiască?... A! nu vă închipuiţi că turcii vor cruţa hoiturile plecate în ţărână! Vor trece peste voi cum trec tătarii peste bătăliile pustiului! Vă vor robi, pe voi şi copiii voştri, şi cu femeile voastre vor împodobi haremurile de la Stambul! Vor arde casele voastre, vor dărâma cetăţile şi vor preface în geamii bisericile creştineşti în care s-au închinat părinţii, moşii şi strămoşii voştri!... De vă e teamă... vă voi arăta eu ce uşor e să mori în rândurile vitejilor!... D-aveţi altă socoteală... alta!... întoarce-vă-ţi, până mai e vreme, şi vă voi primi cu dragostea cu care domnul nostru Isus Hristos a primit oile cele rătăcite... Şi ce voiţi să fac eu?

HATMANUL MIHU *(abia îndrăznind):* Ce vom face şi noi...

PETRU RAREŞ *(izbucneşte):* Oh! a murit, a murit Petru Rareş!... Şi el n-a fost fratele lui Bogdan, n-a fost fiul lui Ştefan cel Mare, n-a fost strănepotul lui Alexandru cel Bun, nici urmaşul Muşatinilor! V-a minţit, v-a înşelat, şi voi, ca nişte copii, aţi crezut în basmele pe care vi Ie-a spus el...

VORNICUL GROZA: Măria-ta!

LOGOFĂTUL BALOŞ: Măria-ta!

PETRU RAREŞ: Aduceţi coroana cea cu cinci ramuri a Moldovei şi puneţi-o pe capul Hatmanului Mihu, şi cu ea în cap să cadă la picioarele padişahului!... O! căci vă cunosc aşa de târziu! *(Pune mâna pe sabie.)* Un zgârcit, un arbănaş, un muieratic, o minte goală plină de întunecimi greceşti, un îngâmfat, un beţiv, un netot, un prost... o ceată de nimic... Unii fricoşi... şi-alţii... vânzători!

VORNICUL GROZA *(trage sabia):* Vânzători?

PETRU RAREŞ: Ascultaţi!... Tu, hatmane, ai zis că Crasneş a plecat bolnav la moşie, că i-ai vorbit... Aşa e? Aşa e?...

HATMANUL MIHU *(plecând capul):* Da...

PETRU RAREŞ: E, Crasneş a plecat tiptil din Suceava, mai sănătos ca mine şi ca voi... Tu, hatmane, n-ai voit să trimit pe doftor la el la moşie... Aşa e... Aşa e? *(Pune mâna pe sabie.)*

HATMANUL MIHU *(umilit):* Da...

PETRU RAREŞ: Ştiţi de ce?... Fiindcă nu e la moşie!

VORNICUL GROZA: Dar unde e?

PETRU RAREŞ: La Soliman, să i se închine! *(Baloş, Groza, Matiaş, Liciu şi Trotuşanu scot un "a! a!" de scârbă.)*

PETRU RAREŞ: Ascultaţi, în sfârşit... Hatmanul m-a părăsit pe când mă băteam cu leşii; s-a întors la Suceava; a stricat oastea peste care-l pusesem; a spăimânţat-o şi i-a dat drumul, păstrând abia 2.000 din 10.000 de viteji şi de voinici. Şi astăzi a mai risipit încă 1.000, rămânând numai c-o mie sub zidurile castelului, toţi credincioşi şi juraţi să fie ai lui... *(Mihu vrea să tăgăduiască.)* Nu e aşa?... Nu e aşa?... Qhelarul Hârea te-a auzit punând la cale cele ce-ai făptuit... *(Îi apucă mânia.)* Şi pământul nu se cască, să te înghită de viu? *(Petru Rareş trage sabia, o învârteşte pe deasupra lui Mihu, şi-l izbeşte la ureche. Mihu tresare şi pune mâna unde l-a izbit. Sângele-i curge)*

MAI MULŢI BOIERI *(spăimântaţi):* A! a!

PETRU RAREŞ: Cu sabia lui Ştefan cel Mare l-am crestat la ureche ca să se cunoască că nu e din neamul moldovenesc!... Ah! prieteni credincioşi... Moldova piere cu zile, căci boierii nu vor nici să biruiască, nici să fie biruiţi!

ACTUL V

Munţi înalţi, precipiţii rupte; stânci rostogolite; nu e nici o cărare;
masivul din faţă, pe alte masivuri. în fund se vede cerul albastru
şi limpede, tăiat de ascuţişurile munţilor.

SCENA I

OANA, GENUNEA, HÂREA, pe masivul din faţă; spre dreapta,

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

PETRU RAREŞ, dormind pe o stâncă c-un sucman sub căpătâi, cu sabia pe piept, cu opinci în picioare şi cu o pălărie de plăieş aruncată într-o parte.

GENUNEA: Doarme...
OANA: Somnul drepţilor...
HÂREA: Ş-al prigoniţilor.
GENUNEA: De patru nopţi n-a închis ochii...
HAREA: De patru nopţi n-a închis ochii?
GENUNEA: De câte ori zicea: "Aici odihnim, ne-au pierdut copoii urma", ne aşezam jos, rupţi de oboseală, şi adormeam. Eu visam. Şi când visurile se încruntau, mă deşteptam... Unde e castelul? Unde e Corbea? Unde e domnul? Cine a suflat şi i-a risipit?... Vedeam pe domn, şi simţeam soarta neînduplecată şi pedeapsa noastră cumplită. Şi lacrimile-mi curgeau binişor, că de m-apuca suspinele, le sugrumam şi le îghiţeam în mine. Şi de amărăciunea lor, sufletul meu se otrăvea şi uitam, o clipă, pe cine plâng şi de ce plâng... Dar un glas ars mă trezea din această toropeală... "Plângi, Nunea?" Tăceam. Şi iarăşi: "Poţi să plângi? Eu nu pot." Întindeam mâna, şi el mi-o lua în mâinile lui. "Adormi, doamne!" "Dacă aş putea... Să nu deşteptăm pe ceilalţi." Nu mai zicea nimic. În întunericul nopţii două văpăi se stingeau şi s-aprindeau până se albea luceafărul dimineţii şi s-afunda în revărsatul zorilor...
OANA: Fiinţă nefericită, ş-aş fi putut să fiu cea mai fericită!... Fata lui Ştefan ce Mare, fără să ştiu; când aflai, apuse soarele Moldovei... Sora lui Petru Rareş, fără să ştiu; când aflai, îl înghiţi surghiunul şi străinătatea... Dădaca nepotului meu; când ajunse mare, ucise pe soţul meu... După o viaţă întreagă, Petru se întoarse... Îi puseră coroana pe cap şi-l suiră în scaun. Şi acum, iată-l, flămând, însetat, izgonit şi întins pe piatră... Ah! spuneţi-mi, cât aş fi fost de fericită şi cât sunt de nefericită?
HAREA: De care să-mi fie mai milă? De Oana, care suferă de lovituri adevărate, sau de Genunea, care îndură pe cele închipuite, ca şi cum ar fi adevărate? De Oana, care a albit în dureri, sau de Genunea, care abia a început durerile?
GENUNEA: De Oana mai mult, căci multe a suferit...
OANA: De Nunea mai mult, căci multe are să sufere...
GENUNEA: Eu sunt tânără şi pot răbda...
OANA: Eu sunt albă, nu mai am puteri, şi-n curând voi închide ochii... Eu sunt la sfârşitul şi tu la începutul necazurilqr...
HÂREA: Duhul răzvrătirii, ca o molimă, de la boieri, la ţărani. Că zise domnul: "V-aţi săturat de mine, oameni buni? Să găsim altul mai norocos, dar nu vă lăsaţi să vă biruie, stând cu mâinile în sân." Şi prostimea, înteţită de cei de sus, răspunse: "Ci ca ho! că nu ne mai batem!"...
GENUNEA *(arătând pe Petru Rareş):* Se învârti. Să nu-l trezim. Uitaţi-vă la el... Mâinile julite... cucuie pe frunte... Opincile sparte... În locul coroanei cu cinci ramuri, o pălărie de plăieş cât roata carului, în locul buzduganului domnesc, o ramură de fag cioplită din bardă... Doar sabia... pe care să puie o mână tremurătoare... şi în care încleşta pumnul lui de oţel d-odinioară... Cum şi-o strânge la piept... o odihneşte pe sufletul lui de viteaz!... Nu mai plânge, Oană...
OANA: Ştiu că nu-mi folosesc lacrimile... Aceasta am învăţat-o de demult...
GENUNEA: Şi eu o învăţ acuma şi parcă aş fi ştiut-o de când lumea...
HÂREA: Or că ţi-i plânge pe cea dintâi durere, or că ţi-i plânge pe cea din urmă, lacrimile sunt deopotrivă de amari, de nu sunt prefăcute... Să nu se deştepte domnul...
GENUNEA: Odihna îi face bine...
HAREA: Un om care s-a odihnit pe scaunul domniei nicăieri nu mai găseşte odihnă, ci pretutindeni puteri noi să-şi plângă norocul...
OANA: Eu nu blestem pe cei răi...
HAREA: Dumneata eşti bună, doamnă...
GENUNEA: Şi cu ce s-alege din bunătatea ei?
OANA: Taci, Nunea, nu mânia pe Dumnezeu...
GENUNEA: Şi ce mi-ar mai face mânia lui?
OANA: Să nu dea Dumnezeu cât poate răbda omul...
GENUNEA: Mai mult n-aş mai răbda...
HAREA: Şi ce-ai face, Nunea?
GENUNEA: Ştiu eu?...
OANA: Ea nu ştie şi e un mare bine... O! d-ar şti omul de mai nainte câte i se va întâmpla, omenirea s-ar stinge...
GENUNEA: Pentru doi mi-aş fi pus viaţa... Unul mă iubea pe ascuns, pe altul îl iubesc pe faţă... Unul mi-a mărturisit înainte d-a muri - şi n-am putut să-l scap - ş-o parte din inima mea mi-am îngropat-o alături... Pe celălalt u iubeam ca o roabă în strălucirea lui de sfânt, şi ca o roabă, fără puteri, îl privesc odihnindu-se pe stâncă, ca un vultur căzut din lumina văzduhului... Eu am fost pripită... La mine durerea n-aşteaptă vechimea... *(Şi-acopera faţa.)*
OANA: Mititica! Şi încotro logofătul Baloş şi Mogârdici?
Hârea: Se lăsară pe coastă la vale, cu ciutura, s-aducă apă de la un şipot ce ţâşneşte din munte...
GENUNEA: Hârea... vezi, nu vin?...
(Hârea se duce pe coasta din stânga.)
HÂREA: Iacă... vin... Logofătul Baloş înainte şi după el Mogârdici, apăsând pe piciorul stâng şi ridicând din umărul drept, parc-ar da brânci cuiva...
OANA: Mogârdici?... Minunat suflet!
GENUNEA: Şi vesel totdeauna...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

HAREA: E, de câte ori nu plânge pe ascuns... Şi te face să zâmbeşti şi-atunci. "Ce, plângi, Mogârdici?" - "Ba vezi că nu!" "De ce?" "Mă întrebi de ce? N-am de ce? Mai bine mă omora Ştefăniţă când mi-era frică de moarte decât să nu mor când mi-e frică să trăiesc... De ce nu mă strânse de gât Măria cu mâinile ei ca buturile de porc!... Aş fi închis ochii... şi eah! *(scoate limba)* şi n-ajungeam să jelesc pe bunătaf de domn prin văgăunile săcuieşti"...
GENUNEA: Om de credinţă şi credincios...

SCENA II
OANA, GENUNEA, HÂREA, logofătul BALOŞ şi MOGÂRDICI.

MOGÂRDICI: Sosirăm şi noi... Eu cu căuşul gol şi marele logofăt cu ciutura plină...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Până i-am luat-o din mână... A trebuit să-i spui că eu sunt logofătul Baloş şi el Mogârdici...
MOGÂRDICI: Miaşul Mogârdici, stăpâne... Şi d-a veni iar domnul de colo... maică, maică!
LOGOFĂTUL BALOŞ: Ar fi vărsat-o pân-aici...
MOGÂRPICI: De ce?
LOGOFATUL BALOŞ: De... Şi el abia-şi târăşte piciorul...
MOGÂRDICI: Şi care ostaş se ţinea după mine?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Da, da, dar pe cal...
MOGÂRDICI: Este!... I... că mă făcu mama într-o doară... Doarme domnul?... Să doarmă... îi face bine... Că de mă făcea mama deplin, întreceam şi pe Groza... Ea, ca femeie, s-a zgârcit d-un crac... Doarme domnul?... Las' să doarmă... A mai dormit domnul cu capul pe piatră, dar când se deştepta se simţea domn... Să nu se deştepte... *(Se dezbracă d-o haină.)* Ia să şezi dumneata, jupâneasa Oană, pe sucmanul ăsta... că de odihneşti oleacă, îmi trece şi mie...
O ANA; Mulţumim, Mogârdici...
MOGÂRDICI *(se dezbracă şi de a doua haină şi rămâne în cămaşă):* Şi dumneata, Nunea moşului, p-astălaltă...
GENUNEA: Mulţumim, Mogârdici, nu... Dumneata să rămâi în cămaşă?
MOGÂRDICI: De câte ori n-am rămas eu şi fără cămaşă... şi-mi era bine!... Şezi, te rog, că-mi ia cu mâna... Aşa... Uite, Nunea, când ne prinde din senin aceeaşi peişte, ne facem mai buni, mai deopotrivă, ca nişte fraţi, şi ajutorul oricui ne micşorează necazul...
GENUNEA *(arătând lângă ea):* Şi dumneata colea...
MOGÂRDICI: Acolo, Nunea, acolo?
GENUJMEA *(îi arată poala):* Şi să pui capul aici...
MOGÂRDICI: Eu să pui capul acolo?
GENU$_A$NEA: Nu ne simţim ca nişte fraţi?
MOGÂRDICI *(şi râde şi se uită la Baloş):* De...
LOGOFĂTUL BALOŞ: De ce nu?
MOGÂRDICI: Vrei să rămân într-o ureche?
Hârea$_A$: Te întorci şi p-ailaltă...
MOGÂRDICI: Aşa... să nu mai aud de nici una... Ce să facem? Să zicem că glumim şi noi...
OANA: Da, Mogârdici, da...
MOGÂRDICI: Că de s-o deştepta domnul ca ieri... ne trimite la urma noastră... Şi frigurile nu-l mai lasă...
GENUJMEA: Ieri n-a dormit... şi de patru zile în şir...
MOGÂRDICI: Nu închidea ochii, Nunea?
GENIJNEA: Ba da... ca să dormim noi...
MOGÂRDICI: Şi eu, care dormeam dus... Se cunoaşte ţăranul...
O ANA; Ţăran, boier, un suflet este...
MOGÂRDICI: Dacă n-ai abur ca câinele de Mihu...
OANA: Dumnezeu să-i ierte păcatele...
MOGÂRDICI: Dumnezeu să facă una ca asta?... He, d-a veni iar domn... ăla de colea... Adu-l, Doamne... Să mă văz iar călare... şi de l-aş ierta... să fiu eu Mihu şi el Mogârdici. *(Petru Rareş se-nvârteşte şi scoate un geamăt.)*
OANA: Ia!
(Sar în picioare şi se apropie de Rareş.)
GENUNEA: Visează... Aşa striga pe Cirimuş...
OANA: Omul de fapte cu visele s-a ales... înainte, ce visa deştept i se izbândea, acum, ce visează în somn doar în somn să i şe izbândească...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Se scutură...
Hârea: Se deşteaptă...
MOGÂRDICI: Haiti!
PETRU RAREŞ *(se deşteaptă şi se uită în toate părţile):* Unde sunt!
MOGÂRDICI: Stăpâne...
PETRU RAREŞ: Eu, stăpân?... O, nu mai stăpânesc nimic!... Ştiu unde sunt... Repede se-ntoarce faţa visului, de te prigoneşte urgia cerească!... Ce puţin dură arătările închipuirii ca şi domnia mea... Mi-e sete... o sete care nu se potoleşte...
OANA: Poftim, frate, căuşul cu apă proaspătă.
PETRU RAREŞ *(făcându-se că glumeşte):* Nu tu, Oană, paharnicul Mogârdici...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

MOGÂRDICI: Mă făcuşi paharnic?... *(Aparte.)* S-a odihnit... Să vedem... Ţine, doamne, potirul săpat în argint, cu o mireasă adormită şi c-un drac de copilaş şiret săgetând-o, pe care ţi-l trimise Ferdinand, craiul Ungariei şi fratele chezarului Carol...

PETRU RAREŞ *(ia căuşul şi soarbe):* Apă rece, vorbe calde, inimă bună... Stai, Baloş...

LOGOFĂTUL BALOŞ: Să stau, măria-ta.

PETRU RAREŞ *(supărat):* Hî, măria-ta!... Nunea, ce frumoasă eşti!

NUNEA: Aş, zici, măria-ta...

PETRU RAREŞ: Şi tu?

GENUNEA: Ce, măria-ta?

PETRU RAREŞ: Ce urâtă eşti, Nunea!

GENUNEA: Dacă, şi sunt roaba măriei-tale!

PETRU RAREŞ: Nu mai sunt robi de când m-am dezrobit de domnie...

MOGÂRDICI: Iar se-ncurcă iţele... Să m-amestec... Dormişi olecuţă...

PETRU RAREŞ: Dormii şi-mi pare rău că n-am adormit...

MOGARDICI: Hî-hî... cum nu? *(încet.)* Ce uitătură are, şi ce glas, ca şi cum ar ieşi dintr-o peşteră... Mă zăpăceşte... *(Tare.)* Cerul fără pic de nori...

PETRU RAREŞ: Eu fără pic de putere şi tu fără pic de mintş...

HAREA: Cu Mogârdici ai dreptate, cu măria-ta...

PETRU RAREŞ: Măria-ta, Hâreo!

LOGOFĂTUL BALOŞ *(lui Hârea):* Dă-te la o parte...

OANA; Mai odihneşte-ţe, frate... Drum lunş şi greu...

MOGARDICI: Şi opincile, sparte... De doua zile mă rog să le schimbe cu ale mele...

PETRU RAREŞ: De mi le-ai da fără să le scoţi din picioare, bine,,..

MOGARDICI: Să ţi le dau cu picioarele...

PETRU RAREŞ: Şi mâinile, şi capul... Să fiu Mogârdici sadea... N-aş mai avea vedenii... Ce striga bătrâna Docta când părăsii castelul?

LOGOFĂTUL BALOŞ: Nu ştiu, măria-ta.

MOGARDICI: O vraişte, că nu se mai auzea nimic... Eu, călare, cu sabia scoasă... "Loc, loc, dobitoacelor, că trece vodă"...

PETRU RAREŞ: Că fuge vodă... ah!

GENUNEA: Când trecui pe lângă ea, striga, ca scoasă din fire...

PETRU RAREŞ: E, e...

GENUNEA: ..."N-am să mor până nu s-o întoarce... Îi scapă pescarii, că e d-ai lor"...

PETRU RAREŞ (repede): Să îngrijiţi de Docla... Să n-o doară nimic!

MOGÂRDICI: N-ai grijă, măria-ta... Ce s-o mai doară?

PETRU RAREŞ: N-a zis ea, acum patru ani, că "mă voi întoarce *şi* biruitor şi biruit?"

MOGARDICI: Aşa e...

PETRU RAREŞ: Tu nu erai acolo...

MOGARDICI: A... a... Aşa e...

OANA: Parc-a zis...

GENUNEA: Da... da...

PETRU RAREŞ: Voi eraţi acolo... Şi cum mă-ntoarsei de pe Cirimuş?... O! dar e mai uşor să ghiceşti nenorocirile ce-ui ma norocos om decât o clipă de fericire a celui bătut de urgia soartei!... Sunt o amintire din ceea ce am fost, şi-n curând se va şterge din minte orice amintire... Nu sunt pe munte, ci în fund, la poalele muntelui... Nu-l urc, căci m-am rostogolit din vârful lui... Am fost om, şi norocul m-a făcut şi mai om... Mă dor mâinile, picioarele, fruntea... Mâinile îmi tremură, picioarele abia mă mai ţin şi sub frunte nu mai am nimic!

GENUNEA: D-atâtea zile de când umbli prin munţi...

PETRU RAREŞ *(îl tremură frigurile):* Mai mult voi simţiţi greutatea trupului meu... O! d-aţi cunoaşte şi pe aceea a sufletului meu!... Când pustiul mă împresură, eu nu mai eram!... Strângeţi-vă împrejurul meu, umpleţi golul, înmulţiţi-vă, că vin vedeniile deşarte şi mă turtesc fără milă!... Nunea, adu mâna ta...

GENUNEA: P-amândouă, măria-ta...

PETRU RAREŞ: Şi tu, Oană...

OANA: Ţi-aş da fiinţa mea întreagă dacă aş şti că din nimicirea ei ai afla vro slabă mângâiere!

PETRU RAREŞ: Şi p-a ta, Mogardici...

MOGARDICI: A mea? E cam roasă, şi cu bătătuji...

PETRU RAREŞ: De mult ce-ai bătut cu ea... *(Ii cată în palmă.)* Tu ai să mori de moarte bună...

MOGARDICI: Cu sabia-n mână şi pe cal... Hî-hî... Să mă slujească vlădica din Vad... Şi să mă plângă Măria din Feldioara, dacă n-or fi jelit-o alţii pe ea...

PETRU RAREŞ *(Genunii):* Tu ai să te măriţi c-un spătar...

GENUNEA: Ca Şandru?... Oh!...

PETRU RAREŞ: Ba nu... c-un miaş de viteji...

GENUNEA: O! bietul Corbea!

PETRU RAREŞ: O, biată Nunea! Şi l-ai fi iubit?

GENUNEA: L-aş fi iubit!

PETRU RAREŞ: Cât de mult?

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

GENUNEA: Cat iubea el pe domn şi pe ţară!
PETRU RAREŞ: O! l-ai fi iubit mult... Hârea, un căuş de apă...
HAREA: Poftim, doamne...
PETRU RAREŞ *(după ce bea):* Mulţumim... şi să mulţumeşti şi tu maică-tei că te-a făcut om de credinţă... Eşti ca un paloş bun care nu cade din mâna pe care-a încăput... Baloş... *(Îl tremură frigurile.)*
LOGOFĂTUL BALOŞ: Măria-ta?
PETRU RAREŞ: Ce vrei?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Ce vrea măria-ta.
PETRU RAREŞ *(se ridică pe coasta din dreapta):* Eu?... Nimic... Ce vreau nu se poate şi ce se poate nu vreau... Vezi tu colo, departe, departe... cât cuprinzi cu ochii... şi mai departe... unde joaca zarea şi s-amestecă faţa cerului cu a pământului... şi mai departe... dincolo de Şiret şi de Prut, până-n malurile Nistrului?...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Văd, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Ce vezi?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Trâmbe de dealuri şi câmpii ce se pierd în pustietăţi...
PETRU RAREŞ *(îl zguduie frigurile):* Eu văd cetăţi, oraşe şi sate, dealuri şi văi, şi păduri şi codri, şi livezi şi ape prinse în opusturi, şi râuri slobode curgând în mare... şi corăbii cu catarguri înalte şi ascuţite, şi furnicai de oameni... şi de vite... şi, peste toate, soarele, apunând, întinde poleiul său uşor şi nemărginit! *(Oana şi Genunea pleacă capul şi plâng.)* Văd Moldova, Baloş, pe care am iubit-o, am apărat-o, am slujit-o, am înţeles-o în ce-a fost şi ce va să fie, căci sunt copilul unui viteaz zămislit în clipele de iubire cu Măria, soţia majerului Rareş... În mine sunt spetele Muşatinilor şi spetele norodului topite întruna... În mine au fost... Nu vezi un mormânt? încotro te uiţi?... La mine?... Aci e sicriul gol... Acolo e sufletul meu, şi peste el toarnă ţărână şi-l acoperă de veci!... Oh! daţi-mi-l pe el şi mă luaţi pe mine! Din el aţi mâncat, v-aţi adăpat şi v-aţi îmbogăţit, pentru ce vă lepădaţi de el şi pentru ce-l batjocoriţi?... Ce-a fost lumină, şi putere de jertfă, şi de 'nălţare, ce-a fost vecinie acolo a rămas, în prada năimiţilor, ce e slăbiciune, putregai şi trecător adus-am cu mine pe vârfuri de piatră uscată... Şi nu mi-aţi lăsat decât amintirea frumoasă a vremurilor mari, pentru ca să simt cât e de cumplită ruşinea căderii!
OANA: Măria-ta!
GENUJMEA: Măria-ta!
MOGÂRDICI *(dându-şi cu pumnii în cap):* Mai bine mă strângea de gât Măria...
LOGOFĂTUL BALOŞ: Olecuţă de apă, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Acum îmi dai apă? După ce m-am mistuit? Ce-a rămas din mine? Câteva grinzi negre... încolo, scrum... Ţi se pare c-ar mai ieşi fum? E cenuşă învârtită de vânturi... Am cap ca să port pălărie, iar nu coroană; am ochi ca să plâng, nu ca să văd; am mâini ca să mi le frâng, iar nu să poruncesc; am picioare ca s-alunec, iar nu ca să-ncalec; am umeri ca să anin sucmanul acesta, iar nu să port mantia domnească; vorbesc ca să-mi povestesc nenorocirile, iar nu ca să cârmuiesc ostile şi norodul; şi am sabie nu ca s-o trag, ci ca să sprijin pe ea hoitul netrebnic al copilului lui Ştefan cel Mare.
MOGÂRDICI: Lasă-te jos puţintel, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Nu sunt destul de jos? Cât să mă pogor? Că d-ar încăleca munţii unii peste alţii şi eu aş încăleca pe deasupra lor, tot m-aş simţi adâncit în pământ, cât ar fi de la pământ până la vârful munţilor!
MOGÂRDICI: Să te odihneşti, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Să se odihnească cine trăieşte, morţii n-au nevoie de odihnă!... *(Genunea, plângând, îi sărută mâi-nile.)* Tu?... Săruţi închipuirea ta sărutând mâinile care împărţeau pieirea şi binefacerile!
GENUNEA: Ş-acum mă mângâie ca şi altădată...
PETRU RAREŞ: Crezi tu?
GENUNEA: Cum cred într-unui Dumnezeu cel de o fiinţă şi nedespărţită!
PETRU RAREŞ *(iluminat):* Căci eu purced de la tatăl, şi cine e împotriva mea împotriva lui este, şi tatăl e viu, şi cine mă izbeşte, izbeşte pe tatăl, şi cine izbeşte pe tatăl ridică mâna împotriva neamului, şi mâna i se usucă şi cade-n ţărână...
LOGOFĂTUL BALOŞ *(cu lacrimile în ochi):* Stai, măria-ta!
PETRU RAREŞ: Cum de nu s-au uscat mâinile lor ridicate împotriva mea, şi-a tatălui meu, şi-a străbunilor mei?... Oh! am friguri, Oană... Friguri, Genunea... Aici ne vom despărţi...
MOGÂRDICI: Şi eu să rămân singur?
PETRU RAREŞ: Cine? tu sau eu?
MOGÂRDICI: Şi eu, şi măria-ta... Şi unde să mă duc şi un' să te duci?
PETRU RAREŞ: Tu încolo şi eu încpace... Tu-n Moldova şi eu în secuime. Tu să mănânci azimă caldă, frământată cu apă de la fântâna din Suceava, şi eu, de-oi mai fi, să rod painica uscată a străinului, muiată cu lacrimile mele amari!
GENUNEA: Să mă despart? Niciodată!... Când te-i despărţi măria-ta de sabie...
(Petru Rareş o priveşte lung şi face o mişcare din cap ca şi cum ar zice "bine".)
PETRU RAREŞ: Uf! mi-e cald!... Vă sunt domn or umbra caraghioasă a fostului domn?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Ne-ai fost, ne eşti, ne vei fi! Petru Rareş: Aşa.. Suntem la sfat... Tu, Baloş, ce să fii? Ce eşti, afară dacă nu mi-ai lua locul... A! grozav te-ai păcăli!... Tu să-mi fii spătar...
MOGÂRDICI: Eu? Spătar şchiop?
PETRU RAREŞ: Tu, Oană, vornic... Tu, Genunea... logofăt e tat-tău... să fii hatman şi portar al Sucevei...
GENUNEA: în locul lui...
PETRU RAREŞ: Da...
GENUNEA: Mai bine ostaş ca hatman...
PETRU RAREŞ: Ostaşii nu intră-n Sfat...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

GENUNEA: Paharnic...
PETRU RAREŞ: Prea bine, paharnic... înainte de Sfat... Paharnice, dă-mi un pahar de Tokai...
GENUNEA *(îi dă cu milă căuşul cu apă):* Poftim, măria-ta!
PETRU RAREŞ *(gustă):* Vinul tău e apă goală, şi paharul tău e de lemn scobit ca jghiabul din care s-adapă vitele. Apa ta e vie şi răcoritoare şi căuşul miroase a brad proaspăt de lângă Suceava! Niciodată apa n-a fost mai bună ca cel mai bun vin, şi căuşul mai frumos lucrat ca cornul de aur al chezarului, căci nici un stăpânitor al pământului n-a fost slujit de un paharnic c-o inimă mai bună, c-un chip mai luminos şi c-o mână mai fermecătoare... Ah!... e cald... am căldură...
GENUNEA *(rugător):* Spală-te pe obraji, măria-ta... eu îţi torn...
PETRU RAREŞ: Tu?... Toarnă-mi... *(Se spală.)*
GENUNEA: Şi pe gât, pe după urechi... aşa...
PETRU RAREŞ: Da-mi, paharnice, un ştergar cu marginile alese-n fir de aur...
GENUNEA *(caută):* Nu găsesc, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Nu e un ştergar în tot castelul Sucevii?
GENUNEA *(îşi ia broboada de la gât):* A! am găsit!
PETRU RAREŞ *(se şterge):* Nici smirna, nici tămâia din Arabia n-ar mirosi aşa de aromitor ca ştergarul tău, paharnice... Miroase a fân cosit... Ah! miroase a Moldova! *(Îl trec lacrimile.)*
(Toţi plâng.)
GENUNEA: Fie-ţi milă...
PETRU RAREŞ: Aş vrea să vă fac să râdeţi... O! mi-e milă de voi! Soarta nemiloasă mă face că oriunde m-oi întoarce să storc lacrimi... De n-aţi fi aici, din stâncile reci ar ţâşni lacrimi fierbinţi!... Să deschidem Sfatul... Despre ce e vorba?
OANA: Să fim cu tine, frate, ori să te lăsăm singur în pustietăţile acestea?
PETRU RAREŞ: A! da! Sfatul a început... V-aţi spus părerea... Să mi-o dau şi eu p-a mea... Baloş, ca mai mare şi mai vechi în Sfat, ce trage părerea domnului?
LOGOFĂTUL BALOŞ: E hotărâtoare.
PETRU RAREŞ: în orice pricină?
LOGOFĂTUL BALOŞ: Totdeauna.
PETRU RAREŞ: Aţi auzit? *(Toţi pleacă capul în jos.)* S-apucaţi încolo şi încoa!... A! să mai vad Moldova o dată înainte d-a mă despărţi... *(Se ridică mai sus.)* Da, văd fumurile din hornurile colibelor înălţându-se spre cer, aud doina spusă din frunză şi talanca turmelor ce se întorc de la păşune, dar nici săbiile să lumineze ca fulgerul, nici săgeţile să pi-uie aruncate din arcuri, nici lăncile grele ale iunacilor, nici coasele gloatelor amorţite nu mai aud!... Peiştea s-a întins în locul strigătului de biruinţă!... Căci mi-aţi umilit Moldova să n-o mai cunosc!... Care din două mă zguduie aşa de straşnic: râvna de a domni, ori iubirea de ţară?... An! aş vrea să fiu vornic, spătar, căpitan, sutaş... ostaş să fiu, numai să fiu în Suceava!... Şi nu sunt nimic... nimic... nimic!... Un biet bătrân cerşind adăpost munţilor, o podoabă închipuită de om în care sălăşluia un suflet tare, ce rătăceşte pe trâmbele albăstrii şi se pierde-n pâclele pustietăţilor! ...D-acum, Doamne, fă ce vrei cu mine! *(Cade în genunchi, şi toţi ceilalţi. Se roagă încet.)* Sculaţi-vă. Am zis rugăciunea, mulţumind Celui-De-sus de harurile ce-a trimis asupra noastră... Şi buzele au minţit, obişnuite să spuie adevărul... Şi tu *(îşi ia sabia),* care ai desfăcut calea biruinţei sub trei domnii *(o sărută),* piei în prăpastie, slugă credincioasă! *(O aruncă în prăpastie.)* Din negurile unde te-ai dus va ţâşni apa bolborosind poveştile trecutului, şi urmaşii, auzindu-le, vor crede c-aud basme!... S-a dus şi ziua de azi, şi nu ne-a fost mai uşoară ca ziua de ieri... Soarele a apus... întunericul se lasă... Să-mi iau rămas bun de la voi... Să mă iertaţi... O! O! Oanăj Nunea! Ce, plângeţi?... Ah! veniţi încoa... să vă sărut. *(Îl trec lacrimile.)* E, e... va trece... *(Le sărută.)*
OANA: Să te duci sănătos şi să te-ntorci sănătos, frate!
PETRU RAREŞ *(sărutând pe Genunea):* Cum, tu nu-mi spui nimic?
GENUNEA *(o îneacă plânsul)*: Nu pot... oh! că nu pot...
PETRU RAREŞ *(lăcrimând):* Ar trebui să fiu de piatră... Baloş... *(Îl sărută.)* Să ne vedem sănătoşi dacă ne vom mai vedea...
LOGOFĂTUL BALOŞ *(plângând):* Ne vom vedea, ne vom vedea, măria-ta...
PETRU RAREŞ: Hârea... Mogârdici. *(Ii sărută.)*
MOGARDICI: *(îşi şterge lacrimile):* Poi, poi, pe mine nu mă iei?... Să se ducă ei încolo şi noi încoace... Da, da, măria-ta, că tot aruncaşi sabia în prăpastie... Să-ţi fiu eu sabie... De ce nu?... Că mie mi-a spus o ţigancă din ghioc... "Ei, că tu ai s-ajungi sabia domnului"...
PETRU RAREŞ: Ai s-ajungi, dar n-ai să fii, ai ajuns, dar nu eşti...
MOGARDICI: Noapte... scorburi... cerbi... urşi... şi ursul e-al dracului, deşi e fecior de popă...
PETRU RAREŞ: Ei, şi dacă ar fi urşi?
MOGARDICI: Măria-ta te-ai face mort şi eu viu... Ursul nu mănâncă mortăciuni...
PETRU RAREŞ: Mort sunt între vii... Destul, Mogârdici... *(îl sărută.)*
MOGARDICI: Păi, păi, eu nu te-am sărutat...
PETRU RAREŞ: Sărută... Nu miros a pământ?... Vecinica mea pomenire!
GENUNEA *(o podideşte plânsul):* Ah! măria-ta...
PETRU RAREŞ: Nunea, ce e, Nunea?
GENUNEA: Când s-o crăpa de ziuă şi s-or stinge stelele, voi pândi luceafărul meu de dimineaţă şi-l voi ruga să ne-ntoarcă printre stelele noastre pe luceafărul nostru dătător de viaţă şi de lumină...
PETRU RAREŞ: În genunea apelor întinse şi fără fund se frânge faţa luceafărului scânteietor... Vin vânturile, şi apa se încreţeşte, şi faţa luceafărului tremură, se rupe-n jos şi se duce, se duce nesfârşit... Apa se tulbură, talazurile cresc, şi luceafărul nu se mai vede... D-aş fi stat eu oglindit în inimile tuturor ca în inima ta, Genunea, nici o vijelie nu m-ar fi smuls din inima Moldovei *(O sărută.)* Du-te... Duceţi-vă... Şi luaţi seama la brazii pe care i-am însemnat eu... Să nu vă

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

pierdeţi...
Logofătu Baloş: De noi te îngrijeşti?
PETRU RAREŞ: Eu sunt pierdut.
(Se despart şi pleacă.)

SCENA III
PETRU RAREŞ, singur.

PETRU RAREŞ *(pleacă încet):* Se rupse şi firul de păianjen care mă mai lega de Moldova... Singur, singurătăţii... Descur-ca-voi drumurile ce duc la Ciceu?... Ş-acolo ce m-aşteaptă?... Doi copii mici şi biata mea soţie... Cum ridici şi pogori, Doamne, din nimic la mărire şi din trufie la umilinţă! *(S-aude un zgomot.)* A!... Cruţă-mă, mântuitorule, să nu simt frica de oameni şi de fiare! Sunt fără apărare... Pe paloşul bătrânului Ştefan nimeni nu va mai pune mâna... A!... Da... mi-e frică... mi-e frică... cu toate că nu mai am la ce să mai ţin... Ş-aş fi jurat că nu voi cerca această ruşine... *(Se năruie pietrele-n depărtare.)* Ce-o fi?... A, orice-ar fi... *(Punând piciorul p-o piatră, alunecă şi cade. Nu se mai vede. S-aude dintre brazi.)* O! mi-e frică şi să tac, şi să strig! *(Vine repede pe al doilea picior de munte.)* Cine e? Ce vreţi?... Aud şoapte!...
SCENA IV PETRU RAREŞ şi cinci pescari.
ÎNTÂIUL PESCAR: Cine eşti? Şi ce vrei?
PETRU RAREŞ *(spăimântat):* Tu ce vrei? Tu cine eşti?
ÎNTÂIUL PESCAR: Om bun... *(Se apropie.)*
PETRU RAREŞ: Poţi să fii bun şi de departe...
ÎNTÂIUL PESCAR: Cum tremură!... N-am la mine decât cuţitul ăsta... De ce te sperii?
PETRU RAREŞ: Cuţitul?... în mâinile tale ar fi o prime-jdiş, înjnâinile mele, un fir de iarbă...
ÎNTÂIUL PESCAR *(i-aruncă cuţitul):* Na, ţi-l dau dacă ţi-e frică...
PETRU RAREŞ: Mi-l dai?... Se vede că eşti om bun...
ÎNTÂIUL PESCAR: Nu ţi-am spus?... Dar tu cine eşti?
PETRU RAREŞ: Sunt o pâlpâire din soarele Moldovei, care s-a stins... o surcea care n-a sărit departe de buştean, un biet creştin care a fost un stăpân straşnic...
ÎNTÂIUL PESCAR: Aveai voloace şi măji multe...
PETRU RAREŞ: Ce măji?... Sunt maje, şi mama a avut multe maji...
ÎNTÂIUL PESCAR: Pe legea mea... nu înţeleg nimica, verişcane.
PETRU RAREŞ: Nici eu nu-nţeleg... De ce mă-ntrebi de măji?
ÎNTÂIUL PESCAR: De, ca pescarul... În ce-aş preţui stăpânirea pe care ai pierdut-o?
PETRU RAREŞ *(încremenit):* Tu eşti pescar?
ÎNTÂIUL PESCAR: Da, pescar... De ce te minunezi?... Suntem aci vro cinci...
PETRU RAREŞ: Sunteţi pescari?
ÎNTÂIUL PESCAR: Suntem, vezi bine...
PETRU RAREŞ: Dacă sunteţi pescari, ce căutaţi pe vârful muptelui?
ÎNTÂIUL PESCAR: Păi, aci, puţin mai la vale, e un iezer în munte, şi pescium şi noi mrene şi ţipari...
PETRU RAREŞ *(cu bucurie):* Sunteţi pescari?... O, Dolca, şi eu niciodată n-am crezut în vedeniile tale!
ÎNTÂIUL PESCAR: Ce bucurie te prinse fără veste... Ciudat om trebuie să fii!... O! şi eşti sângerat la mână, şi lovit... Cine să fii dumneata?
PETRU RAREŞ: Sunteţi moldoveni?
ÎNTÂIUL PESCAR: După lege şi după limbă tot aia am fi... dar noi suntem ardeleni... Iacă crucea... O facem ca ei...
PETRU RAREŞ: Cheamă-i încoa...
ÎNTÂIUL PESCAR: Să-i chem... Mă!... uiu-iu... Veniţi încoa... cu d-ale gurii... mă...
PETRU RAREŞ: Da,„că sunt hămesit de foame...
ÎNTÂIUL PESCAR: Ăi mânca ce-om mânca şi noi... pită rece... peşte fript...
PETRU RAREŞ: Ce-o da Dumnezeu...
ÎNTÂIUL PESCAR: Ei, că după veşmântul ăl de desupt... ai fi om de obraz...
PETRU RAREŞ: Am fost! *(Vin şi ceilalţi patru pescari cu merindele pe care le aşează jos.)*
ÎNTÂIUL PESCAR: Iacă, mă, un om rătăcit pe munte...
AL DOILEA PESCAR: Bună seara, vere...
PETRU RAREŞ: Mulţumim dumneavoastră, vere.
AL TREILEA PESCAR: Mâine, când s-o albi de ziuă, ne-o fi şi el de vrun ajutor...
AL PATRULEA PESCAR: Stai jos, ce nu stai...
AL CINCILEA PESCAR: Iacă, aşa, ca mine...
PETRU RAREŞ: Cam ce să prindeţi voi pe peşte?
ÎNTÂIUL PESCAR: E, acolea, nişte oameni sărmani... Cât să ne înţolim şi noi... mai cu coatele rupte, mai cu opincile sparte... Ce să facem?
PETRU RAREŞ: Ştiţi voi cât face un galben?
AL DOILEA PESCAR: Ei, ştim... Da' dracu l-a văzut?
PETRU RAREŞ: II cunoaşteţi dacă l-aţi vedea? *(Pescarii fac ochii mari.)*
AL DOILEA PESCAR: Eu, nu...

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net

AL PATRULEA PESCAR: Eu, mă... c-am văzut, patru, l-alde popa Dima din Vărcăuţi...
PETRU RAREŞ: Era ca ista?
AL PATRULEA PESCAR: Ca ăsta... tocmai... leit-poleit!
ÎNTÂIUL PESCAR: Să-l văd şi eu...
AL TREILEA PESCAR: Şi eu...
AL DOILEA PESCAR: Ad' şi mie... Î-î... frumos ban... şi e de aur!
PETRU RAREŞ *(scoate o pungă):* A voastră e toată, de mă-ţi trece, fără să mă simtă nimeni, până la castelul baronului Feldici... Sunt şaptezeci...
(Pescarii rămân cu gurile căscate.)
ÎNTÂIUL PESCAR: Şaptezeci?
AL PATRULEA PESCAR: Doamne, Doamne, Doamne... *(Se închină.)*
PETRU RAREŞ: Oameni buni, eu sunt Petru Rareş, până ieri voievodul Moldovei şi-al secuimii.
ÎNTÂIUL PESCAR: Petru-voievodul?
AL DOILEA PESCAR: Cel care spăimântă Braşoul?
AL TREILEA PESCAR: Cel care... *(Pescarii cad în genunchi înaintea lui Petru Rareş.)*
ÎNTÂIUL PESCAR: Iarţă-ne, măria-ta, iartă-ne...
PETRU RAREŞ: Nu mi-aţi greşit cu nimic... De ce să vă iert?...
întâiul pescar: Te trecem, şi n-are să ştie nici cucul... Te dezbrăcăm pe tine *(arată p-al treilea pescar)* şi îmbrăcăm pe măria-sa... Ii punem în spinare o maje^... Şi-l trecem...
PETRU RAREŞ: Mulţumescu-ţi ţie, împărate ceresc, că ai aprins soarele, să se coacă grâul... luna, să străbatem cărăruşile... stelele, să împodobească cerul... şi o rază de nădejde în sufletul oropsitului tău rob Petru, feciorul Răreşoaiei ş-al lui Ştefan cel Sfânt!
Cortina

Distribuit GRATUIT de www.referat-e.net